NATIONAL LIBRARY
APR 3 1970
BIBLIOTHEQUE NATION

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, MARCH 14, 1970.

LATVIJA
AMERIKĀ

19. N-RS. SESTDIENA, 1970. GADA 14. MARTS 20. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atb. redaktors: ALFRĒDS VINČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917 Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

Būsim darbos ideālisti, bet nodomos praktiķi

VAI LATVIEŠU RAKSTNIEKI NAV PĀRĀK NOGURUŠI? NO VIŅIEM GAIDA LIELA LAIKMETA IEMŪŽINĀŠANU.

ASV latviešu centrālajās kultūras dienās Bostonā ne mazāku interesi par citiem referātiem un pārrunas izraisīja temats par latviskās kultūras jaunradi nākotnē. Šo diskusiju panelī vadīja Nora Kūla, kura aktīvi darbojās pašreizējā ALAs kultūras birojā, bet kā speciālisti asistēja literatūrvēsturnieks Jānis Bičolis, pianiste Māra Eferte un rakstnieks-gleznotājs Tālivaldis Ķiķauka. It kā pravietisks savas ticības apliecinātājs izcēlās Jānis Bičolis. „Esmu ticētājs arī savā vecumā," viņš teica, „kad savu pārliecību grūti grozīt. Būsim darbos ideālisti, bet nodomos praktiķi. Mūsu priekšā ir plašs darba lauks, jo aistētikai ir liela nozīme tagadējā laikā, tā izpletusies pāri savām robežām un cenšas ietvert visu pasauli. Tas redzams Nujorkas mākslas galerijās, gleznieciībā, rakstnieciībā. Radītājiem ir griba dzīties un meklēt garīgo pilnību, un to nespēj noliegt neviens nihilists. Bieži mēs domājam, vai ir vērts rakstīt latviski, bet redzi — ir vērts! Kāda iemesla dēļ gan japāņi ir tulkojuši un izdevuši Pumpura 'Lāčplēsi'? Laikam taču arī citas tautas atrod mūsu literatūrā vērtības. To liecina vairāku mūsu dzejnieku darbi dzimtenē, kuŗus ātrā laikā izdod Maskava krievu valodā. Vai tas notiek bez mākslinieciskas vērtības? Nedomāsim, ka esam nabagi, bet turpināsim strādāt. Neaizmirsīsim, ka islandiešiem ir daudz mazāka tauta, bet viņu devums literatūrā ir ļoti liels. Mūsu rakstniekam svešumā, kuŗam ir absolūta brīvība savos darbos izteikties, ko un kā vien grib, literāros darbos jāiemūžina lielie vēstures notikumi, latviešu strēlnieki, Latvijas brīvības cīņas, 1940. gada 17. jūnijs, kaujas Kurzemē un došanās svešumā. Plašs ir rakstnieka dimensijas, un mēs šai laikā ar savu darbu varam kļūt par pasaules pilsoņiem kultūras laukā. tikai māc jautājums, vai latviešu rakstnieki trimdā nav jau pārāk noguruši. Vai viņi spēs veikt šos uzdevumus, kuŗi tiem sagādātu pasaules slavu? Apliecinu savu ticību latviešu rakstniecības nākotnei: turpmākajos 10 gados nekas radikāli nevar mainīties."

„Bet — vai rakstot svešā valodā nevar kalpot savas tautas lietai?" jautāja Dr. Ilga Dinberga, norādot uz īru rakstniekiem, kuŗi, rakstīdami angliski, iegavuši pasaules slavu. J. Bičolis piekrita, ka tas var daudz palīdzēt, taču jāievēro fakts, ka īri savā dzimtenē vēl runā īriski. „Šī tauta, zaudēdama savu nacionālo valodu Amerikā, daudz zaudējusi no sava nacionālā gara. Kad Ziemeļīrijas deputāte pagājušajā gadā ceļoja pa ASV, vākdama līdzekļus īru brīvības cīņai, viņa no 35 miljoniem tikai ap 100.000 dolaru. Ko tas dod Īrijai, ja īri Amerikā Svētā Patrika dienā gan piesprauž zaļo āboliņa lapiņu pie svārku atloka vai uzliek galvā zaļo cepuri? Neaizmirsīsim, ka valoda ir spēcīgs ierocis, un nacionālā kultūra būs pilnvērtīga tikai tad, ja to kopsim, mīlēsim un attīstīsim tālāk." Debatēs piedalījās arī teātŗa kritiķe Paula Jēgere - Freimane.

Par mūzikas dzīvi referēja Māra Eferte, kuŗa raksta recenzijas par koncertiem Bostonā, bet par gleznieciību runāja Tālivaldis Ķiķauka. Nevar nepieminēt, ka šo dienu ar svētrunu ievadīja māc. Fr. Ruperts, runādams par kultūru, par kuŗu daudz domā un debatē, bet kuŗa ir ļoti plašs jēdziens.

Sekojošajā vakarēšanā gribas atcerēties ALAs pr-ža prof. P. Lejiņa runu par izglītību, kuŗa jau cara laikā latviešu jaunekļiem pavēra lielāku dzīves ceļu un deva tiesības būt līdzīgiem ar citiem. Runātājs ar cieņu pieminēja sava tēva prof. P. Lejiņa mācību gaitas Ērgļu pagasta un draudzes skolā, kā arī toreizējos skolotājus. ALAs izglītības biroja vadītājs J. Blumbergs savukārt teica, ka uz Bostonu braucis trīs iemeslu dēļ: šai laikā bijusi Svētā Valentīna diena, kuŗā cilvēki viens otram parāda mīlestību, bez tam pirms 200 gadiem Bostonā sākusies lielā „Tējas partija", kā arī notikušas pirmās sadursmes, kuŗas iecelotājus mudināja uz cīņu par neatkarību pret Angliju. Šai laikā atzīmēta arī korporācijas Lettonia 100 gadu pastāvēšanu.

Sarīkojuma tālāko vadību pārņemot Dr. J. Gablikam, ALAs kultūras biroja vadītāja Dr. V. Melngailei pasniedza goda rakstu sabiedriskā un skolu darba veicējiem (skat. atsevišķā rakstā), bet kultūras dienu rīcības komitejas pr-dis J. Bebris pateicās lielā darba veicējiem, minot visus vārdā. J. Bebris un rīcības komitejas kasieris A. Banga, šie klusie un kautrīgie vīri, kas savu darbu veica „aiz skatuves", pelna arī viņu pieminēšanu un pateicību.

Tad sākās vakarēšanas stundas, kuŗas noorganizēja Rasma Birzgale, iepazīstinādama publiku ar viešņu no Toronto — aktrisi Almu Maču. Viņa skandēja un dailrunā teica Kārļa Skalbes dzejoļus un stāstiņus, radot smeldzīgi lirisku noskaņu un uzburot to laiku un izjūtas, kad pati māksliniece vēl bija jauna. A. Mača bija ģērbusies melnā,kleitā ar četrām baltām skujiņām, arī ar to it kā aizvedama klausītājus Skalbes gara pasaulē. Baritons K. Grīnbergs, pavadot pianistam Lērmanim, atskaņoja dziesmas ar K. Skalbes tekstiem.

(Nobeigums 8. lpp.)

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas plkv. Kalpaka atceres aktā 8. klases audzēkne Ilze Morgensterna teica īsreferātu par pirmo Latvijas nacionālās armijas vienību pavēlnieku (skat. tekstu zemāk).

Foto: J. Liģers

Pulkvedis Oskars Kalpaks

Latvija bija nodibināta, pagaidu valdība sastādīta, bet nebija pašiem karaspēka, kas jauno valsti sargātu.

No austrumiem Rīgai tuvojās komūnistu armija. Stāvoklis bija drūms.

Šajā drūmajā laikā pulkvedis Oskars Kalpaks uzņēmās ātrumā saformētās, apmēram 400 vīru lielās armijas vadību.

Tā kā komūnisti bija jau Rīgas pievārtē un nebija nekādas cerības Rīgu aizstāvēt, 1919. gada 3. janvārī apmēram 220 vīrī pulkveža Kalpaka vadībā drūms, bet ar lielu apņēmību izsoļoja no Rīgas uz vakaru pusi, lai no Ventas krastiem sāktu Latvijas atbrīvošanu.

Tik drūms bija Latvijas armijas sākums, bet Kalpaks ticēja Latvijai, sev, saviem kareivjiem un latviešu tautai.

Kādā apspriedē pulkvedis Kalpaks, noklausījies dažus runātājus, piecēlies un teicis: „Zēni, iesim!" Un pirmā Latvijas karaspēka vienība izgāja uz pozicijām.

Viņš vienmēr pats turējās savu karavīru priekšgalā un pirmais arī krita 6. martā uz Saldus ceļa. Pārpratuma dēļ kāda vācu vienība bija latviešus noturējusi par ienaidniekiem.

Pulkvedis Oskars Kalpaks apbedīts Liepājā, piedaloties lielam ļaužu pulkam.

Īsas bija pulkveža Oskara Kalpaka gaitas Latvijas armijā, bet viņa dzimtenes mīlestība un lielā pienākuma apziņa dzīvoja tālāk viņa karavīros.

Ilze Morgensterna

Vai mēs vēl zinām, kāpēc dzīvojam?

PLKV. KALPAKA UN VIŅA BATALJONA ATCERE TORONTO

Pieminot plkv. O. Kalpaka 51. nāves dienu un atceroties viņa bataljona cīnītājus, Toronto korporāciju kopas prezidijs ar LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu un kalpakiešu pārstāvjiem K. Tanni un E. Lūsi 8. martā agrā pēcpusdienā ieradās Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā, lai pasērstu pie še mūža mierā guldītajiem kalpakiešiem. Naktī uzsnigušā sniega dēļ piekļūt gan varēja tikai pie Jāņa Dreimaņa atdusas vietas, bet Atsevišķās studentu rotas cīnītāju A. Rempi varēja godināt tikai domās, pie viņa kapa ar ziediem netiekot.

Noliekot simboliski visiem aizmūža pulkos aizsauktajiem kalpakiešiem domātos ziedus uz J. Dreimaņa kapa, Toronto korporāciju kopas seniors A. Joma uzrunāja Latvijas brīvības izcīnītājus, kuŗu vairs nav mūsu vidū:

„Mīļie mirušie kalpakieši, jūsu gaitas un cīņas ir pieminētas gan dievnamos, gan aktu zālēs, gan arī, kā šodien, stāvot jūsu kapu priekšā. Kā mēs pašreiz jūtamies, nav iespējams citiem pilnīgi izstāstīt. Sāpju, sajūsmas, prieka un citu jūtu dziļums un plašums ir atkarīgs no tā, ko mēs paši esam piedzīvojuši. Dzirdot kādu runājam par tēvzemes mīlestību, mums ir jāpārdomā un sevī jānoskaidro, ko mēs saprotam ar vārdiem — taisnība, gods, cīņa un tauta, kā arī jāatceras, cik mēs paši esam bijuši un vēl tagad esam gatavi sevi ziedot citu brīvībai un labklājībai. Un tādēļ tās sarunas, kuŗas mēs vedam ar jums gadu pēc gada katra marta mēneša pirmajās nedēļās, ir patiesākas vairāk domās nekā vārdos. Liekas, ka laika ritējumā nožēlas par to, ka jūs vairs neesat mūsu vidū, ir ļoti pārvērtušās klusā godbijībā un apbrīnā. Šķiršanās sāpju vietā mēs jūtam prieku un lepnumu, ka piederam pie koka, kuŗa saknes uzsūc varonības un pašaizliedzības avotu ūdeņus. Paldies jums, ka šo avotu esamību esat mums pierādījuši un atgādinājuši. Līdz tai dienai, kad jūs varēsit dusēt Latvijas zemē Brāļu kapos, neļaujiet mums šos avotus piebērt vai aizmirst!"

Teicot īsu uzrunu, ziedus nolika arī LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs.

Korporāciju kopas rīkotais plkv. O. Kalpaka un viņa karavīru piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā bija pulcinājis ap 300 baznīcēnu. To ievadīja tradicionālā un svinīgā korporāciju pārstāvju ienākšana, zaigojot košajām krāsām karogos, svētku šarfās un rapieŗos. Archibīskapa A. Lūša un māc. A. Brieža vestā gājiena priekšgalā, kalpakieša dēlam G. Tannim nesot Latvijas karogu, soļoja Korporāciju kopas prezidijs, aiz tā atsevišķo korporāciju pārstāvji vecākuma kārtībā, piedaloties 16 korporācijām, no tām 14 ar saviem karogiem. Altāŗa telpā novietojās tikai karogneši, pārējiem korporāciju prezidiju locekļiem ieņemot vietas pirmajos solos aiz goda vietām, kuŗās sēdēja klātesošie kalpakieši — lāčplēši A. Liepiņš un E. Lūsis. Savienības plkv. Kalpaka bataljons valdes locekļis un Kanadas kopas vecākais K. Tannis un P. Ikšelis.

Pēc Austrumu draudzes mācītāja A. Brieža teiktās dievkalpojuma iesākuma liturģijas un baznīcēnu dziedātā korāļa „Pie brāļu kapu smilšu kopas", ērģeļu pavadījumu spēlējot Jānim Barušam, archibīskaps A. Lūsis svētrunā norādīja, ka „pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas dievkalpojums parasti notiek tad, kad kristīgās baznīcas gadskārtā iesācies tā saucamais ciešanu laiks, domās un atmiņās mūs aicinot raudzīties uz Kristus krustu Golgātā". Šī laika pārdomas saistās ar ciešanām, ar to, kā citu labā nestie upuri un citu labā nestais krusts kļūst par uzvaras zīmi patiesībai, taisnībai, brī-

(Nobeigums 5. lpp.)

Godinot plkv. Kalpaka un viņa vīru piemiņu, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs noliek ziedus uz kalpakieša Jāņa Dreimaņa kapa; aizmugurē no kreisās — Savienības plkv. Kalpaka bataljons valdes loceklis un Kanadas kopas vecākais K. Tannis, kalpakietis un lāčplēsis E. Lūsis, Baltiešu veterānu korpusa viceprieksšēdis O. Perro, Toronto korporāciju kopas sekretārs V. Galdiņš, seniors A. Joma un oldermanis E. Tauriņš.

Pēteris Aigars

Jauns rīts neaust bez vakardienas

IEVADVĀRDI AIZJŪRAS DZEJNIEKU VAKARAM LONDONĀ, ANGLIJĀ

Nezinu, kas ienāca pasaulē pirmais, Dreimani, Ritu Gāli un Ainu mā: dzeja vai dzīve. Liekas, abas Kraujieti. Viņas savās vārsmās ienāca reizē, viena soļa rakstā, un aizies abas, kad nīcība tās padzīs. Dzeju daudz nelasa, tāpat kā daudzi neiemācās dzīvot, visu mūžu dzīvodami. Bet tām grāmatām, kuŗas vismazāk lasa, vārdiem, kuŗus mazāk daudzina, nolikts visilgākais mūžs. Daudzināšana novalkā ne vien vārdus, bet arī dvēseles, kuŗas to laidušas klajā sev un citiem par prieku. Tāpat kā dzintara graudam dažkārt jāpaliek tūkstošiem gadu zemes iežos vai jūras dzelmē, kamēr to barga vētra izmet saules gaismā, tā dažreiz arī dzejas dzintaram jāgaida gadi, pat mūži, kamēr to uzlasa pateicīgas rokas.

Laikmetus pūlas vadīt cilvēkiem varmācīgi uzspiestas dogmas vai akla piekeršanās kaut kam viendienīgam. Taču Gēte savā laikā atzinies, ka māksla, arī rakstniecība, uzplaukst vislabāk, ja tā neseko filozofijai, bet cilvēka dabīgo spēku brīvai ietekmei. Cilvēka brīvā izvēle, viņa dvēseles tieksmes stāv pāri filozofijas sistēmām. Dzeja ir pati sev ideoloģija, pati sev templis, augstais priesteris un grēku nožēlotāja. Rakstnieks, zaudējis garīgo brīvību, zaudē arī pats sevi.

Par cik augstākās liktena labvēlības ir apveltīta mūsu dzeja trimdā? Vai tā ir brīva no svešām ietekmēm, svešu nāciju un svešu varu mijiedarbības? Ir nepieciešama liela brīvības apziņa, lai atvairītu svešās ievirzes un mudinājumus, kas ir indīgi kā pašam autoram, tā tautai, kuŗas valodu viņš kopj un kuŗas rakstu rīgākās pazīmes glabā savās šūniņās.

Dzeja iezīmē ne vien autora, bet arī tautas garīgos vaibstus. Kaut kultūras strāvojumi nepazīst robežu, tomēr katram stādam nepieciešama īpata augsne. Latviešu zemes arāji runāja par rudzu, miežu un linu zemi. Priedēm, eglēm un ozoliem — katram vajadzīga piemērota augsne. Vai piecos kontinentos izkaisītajiem latviešu rakstniekiem ir iespējams turpināt latviešu literatūras klasiskās tradicijas? (Laikmetīgā dzeja pati sevi sagandē ar amūziskiem vārdu un ritmu lauzumiem.)

Uz šo jautājumu atbildēt nav viegli. Jo jaunāks autors, jo trūcīgāks viņa vārdu krājums un jo mazāk viņā atbalsojas latviešu rakstniecības nosvērtais dzīvības pulss. Ir daži laimīgi izņēmumi. Dzejniece Valda Dreimane, kuŗa atstājusi Latviju 12 gadus veca, atzīstas: „Es gāju un nopirku zārku, priežu koka ar glumiem sāniem, dzeltenu. Un katru ēnu, kas vilkās man līdz ar pagātnes māņiem, es liku starp zarotām sienām. Rindu aiz rindas. Blakus gaišajām dienām (tik maz to) skumīgās visas, blakus ilgajām sāpēm — īsās un domāju: nobeigšu ar vakaru. Apraksu. Dzīvošu. Apraku. Sevi līdz — jauns rīts neaust bez vakardienas." Neviens cits no jaunākās paaudzes dzejniekiem nav pieskāries šai neatvairāmajai patiesībai tik tieši, ar tādu pašatklāsmi. Mēs nevaram aprakt savu vakardienu un tai paša laikā saglabāt savdabību. Tieši pēdējās dēļ tautas nes vislielākos upurus.

Varam apgūt citu tautu rakstniecības izteiksmes veidus, manieres, bet ar to vēl neesam iekaroju ši vietu sev citu tautu forumā. Atdarinātājus neuzņem meistaru amatā, tikai savas pasaules un sāvu patiesību atklājējus. Mūsu patiesības vaibstus iezīmē simtiem un tūkstošiem gadu krātās dzīves ziņas un pieredzes mantojums. Jauns rīts neaust bez vakardienas...

Šis ir aizjūras latviešu dzejnieču vakars. Izvēlējos trīs: Valdu Aina Kraujiete dzeju ciklā „Es esmu vasara" dažās rindās atklāj savas esmes savdabību, savu vitālitāti un dziļās saknes, kuŗas dzītas mūsu dzejas kultūras iežos.„Es esmu vasara — lauju, lai manī iekožas saule kā ābolā dziļi, tam serdi pildot ar sēklām, eaurspīdīgām kā smaragdu sauju — kopš izbira auglim, ko plūca ļeva, par jaunu tās katrā ābolā milzī un katrā sievā." Pietiek dažu teikumu, nedaudz vārdu, lai atšķirtu īstu no neīsta dzejnieka. Aina Kraujiete no trim minētajām dzejniecēm turklāt visvairāk ielepojusi angļu - sakšu modernajai literātūrai raksturīgo pesimismu un nāves nojautu narkozi. Civilizācijas uzvara pār kultūru ir saistīta ar neskaitāmiem bēru mielastiem, ar nīcības plaujas svētkiem. Dzejniece tīmekļos biezos iekar savas bēdas, jo tās būs asaru pilnas, kad viņa dosies ceļā. Sodienai rīta miņas būs tik, cik puķei smaržas, kuŗa ielikta grāmatā starp lapām. Dzejnieces sirds kā seismografs jūt kādas lielas katastrofas tuvošanos, ja vien antiskais Pegazs neiznesis tagadnējo dzeju jaunos Arkādijas dārzos, kur rozes sakūrušās pateicības lāsmas milestībai, brīvībai un daiļumam.

Vistuvāka senajam panteismam ir latviskās pasaules savaldzinātā Rita Gāle. Viņas ticības apliecība uzrakstīta dzejoli „Mūžigi mūžam." — „Maija dienās es piedīgstu asnu pilna līdz pēdējai šūnai. Augošā nemierā eju un eju, meklēju zemi, kur iedēstīt sevi, lai kļūtu par dārzu. Ja reiz atrastu īsto vietu aizvējā labā, tad es ieraktos siltās smiltīs, segtu acis ar egles zaru un iesāktu sapņot. Garāmgājējs brīnītos: kam tā dobe, vai kāds nelaikā miris un apraksts? Es zem zemes klusītiņām smietu: mirsi tu pats, es dzīvošu mūžam — no zieda ziedā, no smaržas smaržā, no sēklas sēklā mūžigi mūžam." Šajos vārdos sarit kopā Aspazijas, Brigaderes un Lazdas mantojuma zelta pavedieni, pārvērzdamies jaunā ticības apliecinājumā nemirstībai, kuŗa ved dzeju un tautu no paaudzes uz paaudzi. Paaudžu nemitīgā cenšanās ir bijusi un paliks — pašiem lemt savu likteni. Jaunā dzejnieku paaudze Latvijā un trimdā ir uztvērusi šo vēstures pamesto pavedienu, šķetina to tālāk. Tā nav angažēšanās kādas doktrīnas labā, bet tautas sirdspukstu atbalsošana, vecās dziesmas pārbalsošana jaunās skaņās, kuŗas iečukst vientulībā un sāpes.

Vizma Belševica Latvijā rāksta: „Daba arī kalnus par lielumu uz mūža lediem tiesā." Vai latviešu dzejnieki sava lieluma labad apkārtnē, kuŗa dažkārt atgādina Dantes „Dievišķo komēdiju", nav notiesāti uz mūža lediem? Tas ir Raiņa „Kalnā kāpēja" temata turpinājums. Mūža ledus temats saista tos rakstniekus, kuŗi izauguši dzimtenē, ar tiem, kas, brīvību svešumā meklēdami, atraduši tikai vientulību.

Taču tautas ģeniju nevar mest sārtā, var iekalt mūža ledos, bet tas nav varmācībai uzveicams. Dzejas vārdu spēks ir simtkārt

(Nobeigums 5. lpp.)

Latviski apzīmējumi angļu valodas jēdzieniem

INTERESANTS PAŠINICIATĪVAS GRUPAS EKSPERIMENTA PASĀKUMS

Viskonsinas universitātes studentu un mācības spēku grupa, par kuras pašiniciatīvu uzsākto darbību sekojošā rakstā informē Gundega Reinfelde-Michele, lūgusi mūsu redakciju sabiedrības ieskatam un atzinumam publicēt šīs grupas jaundarinātus latviešu jēdzienus. Darām to ar norādījumu, ka tie ir tikai ieteikumi, kuri varbūt, var noderēt ierosinājumiem šogad Ņujorkā atjaunotajai latviešu valodas pareizrakstības komisijai, kuras atzinumi būs vienīgie vērā ņemamie. Ievērojam arī grupas lūgumu nemainīt ieteikto vārdu rakstību, kaut dažos gadījumos tā jau tagad neatbilst mūsu pareizrakstības vārdnīcai. Dažiem jēdzieniem latviski apzīmējumi arī veltīgi meklēti, jo tādi jau pastāv.

Redakcija

Ārpus Latvijas dzīvojošie latvieši varēs sevi apzīmēt par latviešiem un justies piederīgi latviešu tautai tik ilgi, kamēr viņus saistīs latviešu valoda. Tādēļ mums visiem jāvelti lielas pūles latviešu valodas mācīšanai un sevišķa uzmanība tās kopšanai un tālākveidošanai. Tikai tā valoda ir dzīva, kuras vārdu krājums atbilst tās lietotāju pašreizējiem dzīves apstākļiem un vajadzībām. Dzīvojot ASV, Austrālijā, Kanadā un citās zemēs, mums bieži pietrūkst latvisku apzīmējumu ikdienā sastopamiem priekšmetiem un jēdzieniem. Tādos gadījumos mēs bez apdomāšanās lietojam angļu vai citas valodas vārdu vai frazi, vienalga, vai attiecīgais termins latviešu valodā iederas vai ne. Jaunieši tādos gadījumos parasti pārslēdzas uz pilnīgu svešvalodas lietošanu un sarunu latviski vairs neturpina.

Par šo problēmu ir daudz runāts un rakstīts, bet samērā ļoti maz konkrēta darīts. Tāpēc Medisonā, ASV Viskonsinas pavalsti, rēgulāri sanāk kopā nedaudz Viskonsinas universitātes studentu un mācības spēku, lai iztirzātu, apsvērtu un ierosinātu apzīmējumus latviešu valodā tādiem ikdienā bieži sastopamiem priekšmetiem un jēdzieniem, kuriem trūkst pazīstamu latvisku apzīmējumu.

Latviskos apzīmējumus meklējot, mēs vadāmies pēc šādiem principiem: 1) apzīmējumam jāiederas latviešu gramatikā; 2) apzīmējumam jābūt pēc iespējas vienkāršam; 3) apzīmējumam jābūt tādam, lai būtu izredzes, ka to pieņems un lietos vidējā un jaunākā latviešu paaudze; 4) apzīmējumam jābūt tādam, lai no tā varētu atvasināt tādus pašus citus vārdus, kā tas iespējams angļu valodā; 5) apzīmējumus ierosinot, ievērojami okupētajā Latvijā lietotie nosaukumi.

Mēs aicinām lasītājus iesūtīt ikdienā lietotos angļu valodas vārdus un izteicienus, kuriem trūkst pazīstamu latvisku apzīmējumu. Sūtījumus lūdzu adresēt: Dr. G. Michel, 1710 University Ave., Madison, Wis. 53706, U.S.A. Ja pievienoti latvisku nosaukumu ieteikumi, tad lūdzam arī norādīt vai šos ieteikumus jau kaut kur lieto (piemēram, rakstītāja ģimenē vai draugu pulkā), vai arī tie ir paša rakstītāja izdomāti.

Divreiz mēnesī mēs ceram publicēt sarakstu ar vārdiem angļu valodā kopā ar dažādiem ieteikumiem latviešu valodā. Ieteiktos apzīmējumus mēs izvēlamies diskusiju kārtībā, ievērojot valodas speciālistu un arī nespeciālistu domas un valodas izjūtu. Neviens ieteikto vārdu saraksts nebūs tikai vienas personas izdomāts.

Mūsu galvenais mērķis ir palīdzēt jaunajām latviešu ģimenēm, kuras vēlas ģimenē runāt latviski, un jauniešiem, kuri savā starpā vēlas sarunāties latviski, bet kuriem latviešu valodas lietošanu apgrūtina vārdu trūkums ikdienā sastopamiem jēdzieniem. Mēs būsim apmierināti un gandarīti, ja kaut vai tikai dažus no mūsu ieteikumiem latvieši atzītu par derīgiem un tos lietotu.

Gundega Reinfelde-Michele

Viskonsinas pašiniciātīvas grupas 1. vārdu saraksts (virtuvē)

1) **counter (kitchen) — lete**

2) **cereal (breakfast) — pārslas, skraukšķi, knupsiši, knipsiši, brokastu labība**

3) **instant (coffee, etc.) — ātrā (kafija, utt.)**

4) **carton (milk, egg, etc.) — kārba, kartons (piena, olu, utt.)**

5) **chips (potatoe) — čipi, skaidas (kartupeļu)**

6) **plastic bottle — plastpudele, plastene**

7) **garbage disposer — atkritumu dzirnavas, izlietnes dzirnavas**

8) **percolator, to percolate — perkolators, kafijas vārītājs, perkolēt, vārīt kafiju**

9) **plastic wrap — plastpapīrs, plasta plēve, plastafāns, plēveris**

10) **aluminium foil — alumīnija papīrs, staniols**

ED. KEISA LATVIEŠU VALODAS KURSS (21)

...piesprauda pie krūtīm...

LATVIJA

19. N-RS. SESTDIENA, 1970. GADA 14. MARTS

GALVENA REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības isināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katra gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Latvijas vēstures pētnieciba Vacijā

Literāts un vēsturnieks Jānis Krēsliņš DV namā Ņujorkā 28. februārī ap 30 klausītājiem stāstīja par lielo pētniecības darbu, kuru Vācijā veic Latvijas vēsturē. 75 minūšu garā referāta ievadījumā runātājs pieskārās latviešu un vācu vēsturiskajām attieksmēm, sākot ar 13. gadsimtu, koriģējot daudzus mītus un vēstures grāmatās ieviesušos apgalvojumus. Runājot par vācu un latviešu attieksmēm, mēs parasti esam ļoti emocionāli. Mēs apgalvojam, ka 13. gadsimtā latviešu tauta zaudēja brīvību un nonāca 700 gadu verdzībā. Otrā pasaules karā mēs ticējām, ka, cīnoties kopā ar vāciešiem, atgūsim Latvijas brīvību. Visi šie apgalvojumi ir nepareizi. 13. gadsimtā latviešu tautas nemaz nebija, tikai atsevišķas, savstarpēji naidīgas ciltis. Latvijas pakļaušanu vāciešiem toreiz panāca pašas ciltis, jo iepazinās ar vācu tā laika kultūru. Referents norādīja uz pašreiz skatāmo izstādi „1200. gads" Ņujorkas Metropolitana mūzeja. To visu redzēja un vērtēja arī toreizējās Latvijas ciltis un to vadoņi — Kaupo un citi. Latvijas valsts radās Livonijas konfederācijā, kura ilga vairāk nekā 300 gadu. Latvieši tajā piedalījās arī valsts pārvaldē, apprecējās ar vāciešiem u.t.t. 13. gadsimtā nebija arī vienotas vācu tautas. Tā bija tāpat sadalīta, valdīja divi karaļi, bet Ziemeļvācija, no kurienes nāca mūsu zemes iekarotāji, atradās dāņu pārvaldībā, līdzīgi Zviedrijai. Latvijas kristianizēšanā bez vāciešiem piedalījās arī poļi, franči, angļi un itālieši. Mēs esam arī pārpratuši Nerediģētā Indrika chronikas teicienu par 100.000 zemgaļu aiziešanu uz Lietuvu pēc 1236. gadā zaudētās kaujas pie Saules. Tai laikā visā Latvijas territorijā bija tikai 120.000 iedzīvotāju. Ar 100.000 tai laikā apzīmēja „daudz", nevis burtiski 100 tūkstošu. Mīts ir arī ieskats, ka ar Hitlera palīdzību mēs būtu atguvuši Latvijas brīvību. Tieši pretējais bija Hitlera plānos — Latvijas germanizācija 20 godos, latviešus pārvietojot uz Krieviju vai pat fiziski iznīcinot.

Naids pret vāciešiem latviešos nav sens. Tas radies krievu ietekmē, jo krieviem bija savi nolūki — sanaidot. To ļoti labi veica Mana-seina revizija un citi notikumi. Jau 1906. gadā vācu vēsturnieks Laskevics konstatēja, ka latviešiem un vāciešiem ir daudz kopīga. Šo kopību šobrīd sevišķi izjūtot baltvācieši Vācijā, kaut atrodami atsevišķi baltvācieši, kuri vēl arvien ir naidīgi latviešiem. 1905. gada muižu dedzināšana radīja naidu vāciešos, tas savukārt izsauca represijas un naidu latviešos pret vāciešiem.

Attieksmē uz Latvijas vēstures pētniecību Vācijā referents pasvītroja, ka vācieši ir labāki mūsu senās vēstures pazinēji un pētnieki. Vācijā otra pasaules kara sākumā nokļuva daudz Baltijas vēsturnieku, kuriem pēc kara pievienojās latviešu un igauņu vēsturnieki bēgļu vidū. Vācijā ir daudz archīvu par mūsu pagātni, darbojas daudzi pētniecības institūti, kuri rēgulāri izdod gadagrāmatas vai monografijas; ir arī daudzi periodiski izdevumi, kuri veltīti ne tikai vēsturei vispār, bet tieši Austrumiem vai Baltijai. Vācijā ir ļoti daudz atsevišķu vēsturisku pētījumu publikāciju, memuāru u.t.t. Svarīgākais pētniecības darbs notiek pie universitātēm Getingenā, Hamburgā, Minchenē un citur, kur Baltijas vēsturi pētī ne tikai baltvācu, bet arī daudzi spējīgi vācu zinātnieki.

No publikācijām referents minēja „Acta Baltica" 1.—8. sējumu, „Comentationes Balticae" I—XIII, „Baltische Hefte", „Baltische Briefe", „Jahrbuch des baltischen Deutschtums", „Beiträge zur baltischen Musikgeschichte", „Jahrbuch des germanischen Ostens", „Zeitschrift für Ostforschung", Historische Zeitschrift ... Osteuropa", „Die wissenschaftliche Rundschau", „Kirche im Osten", „Jahrbuch für die Geschichte" u.c.

No individuāliem autoriem referents atzīmēja Vitramu (Wittram), kas agrāk darbojās Herdera institūtā Rīgā, vēlāk Getingenas universitātē. Ja sava darba „Baltische Geschichte" 1. izdevumā viņš deva savus meslus Hitleram, tad 2. izdevumā tas ir atmests. Viņam ir plašs 2 sējumu darbs par Pēteri Lielo, kurā daudz materiālu par Baltiju. Vitrams sarakstījis arī „Baltische Kirchengeschichte" un sniedzis daudz citu rakstu. Hanss fon Rimša (von Rimscha) ir otrs nopietns vēsturnieks, kas nostājās ne tikai pret Hitleru, bet arī pret vāciešu (Landesvēra u.c.) izrīcībām, ieskaitot baltvācu repatriāciju un hitlerizāciju. Prof. G. Rauchs (Georg v. Rauch) šogad izdevis pirmo „Geschichte der baltischen Staaten". Daudzu valodu pratējs vēsturnieks Helmans, kas dzimis Rīgā, devis plašu darbu par Latgales vēsturi, Lietuvas vēsturi u.c. G. Vaičīsa (Gisela Gnegel-Waitschies) savukārt devusi plašu monografiju par Rīgas biskapu Albertu, kuru referents apzīmēja par latviešu tautas krusttēvu, bet Vaksmūts (Wachsmuth) publicējis plašu darbu par politisko un kultūras dzīvi neatkarīgajā Latvijā. Arī Rīdigers (W. v. Rüdiger), būdams vācietis, vācu politiku Baltijā skatījis diezgan negātīvā gaismā. Kādreiz dedzīgais nacionālsociālists baltvācietis Marnics (Marnitz) ne tikai mainījis savus ieskatus, bet latviešu valodā publicējis savas atmiņas darbā „Kāvi pār Daugavu".

Pretēji vērtējams pirmā pasaules kara vācu civilpārvaldes priekšnieks Krēgers (Krögers), kurš ir gan inteliģents un enerģisks, bet latviešiem naidīgs. Viņam piekrita liela loma baltvācu repatriācijā no Baltijas valstīm. Krēgera darbi latvietim lasāmi grūti, taču tajos tomēr ir daudz derīgu faktu. Viņš bija tuvs Hitleram, arī reichstāga loceklis, tādēļ viņa darbos atrodam daudz aizkulišu par Hitlera un stabiņa sarunām. Krēgera darbu tagad turpina viņa dēls, kura ieskati liekas ir daudz objektīvāki. S. Henings savukārt daudz pētījis Zobenbrāļu ordeņa vēsturi. Tajā bijuši arī latvieši, tikai viņu tērps atšķīries no vāciešiem. Zobenbrāļu ordenī vienā laikā nav bijis vairāk nekā 100 locekļu. Ja runā par Latvijas iekarošanu, tad pārsteidz mazais vāciešu skaits, kurš bija iesaistīdies mūsu zemē kā karavīri, tirgotāji, misionāri u.t.t. 30 gados tas nepārsniedza 6000. Tātad — bez pašu latviešu cilšu piedalīšanās Latvijas pakļaušana Vācijai nebūtu bijusi iespējama.

Kā interesantu faktu referents izcēla nacionālsociālistu kāšu krusta vēsturi. Pirmā pasaules kara laikā Latvijas territorijā atradās Eberharda brīvkorpuss, kura locekļi bija izteikti ultranacionāli noskaņoti, reizē simpatizējot arī boļševikiem, visumā bija kristīgi noskaņoti, bet galvenais — visi bija piedzīvojumu meklētāji. Kādās latviešu mājās viņi uzgāja sienu dekorējumu ar mūsu ugunskrustiem, pieņemot šo zīmi par savu cepures kokardi. Ar tām viņi atgriezās Vācijā un drīz kļuva par Hitlera pieķritējiem. Kad Hitleram bija jāizvēlas sava emblēma, viņš pārņēma centīgo eberhardiešu krustu.

Referents atzīmēja arī Vācijā darbīgo Latgales pētniecības iestādījumu Vladislava Loča vadībā, kurš, par spīti separātismam un histerijai, devis daudz vēsturisku materiālu.

Vācieši tagad uzsākuši grandiozu darbu — atjaunot agrākos vēsturiski svarīgo darbu publicējumus par Baltijas valstu vēsturi.

Referāta nobeigumā J. Krēsliņš izteica nožēlu, ka paši latvieši tik mazā skaitā pievērsušies savas vēstures pētniecībai, konstatējot, ka, nepētījot vēsturi, mēs zaudēsim mūsu jaunatni un bez vēstures kļūsim bezvēsturiska tauta.

L. R.

SĪKĀS ZIŅAS

● Bijušais ASV prezidents Lindons Džonsons kopš 2. marta dziedinās Sanantonio militārajā slimnīcā, atlidojot ar lidmašīnu no savas rančas. Viņš jau 1955. gadā pārcieta nopietnāku sirds lēkmi.

● Losandželosā kādā dinejā, kurā piedalīšanās maksājusi 100 dol., nozagti izstādītie mēness putekļi, kuri pēc dažām dienām atrasti pasta kastītē.

● Pad. savienības sūtnis Parīzē Zorins kādā intervijā, kuru devis Klīvlendas miljonāram Ītonam, kas nesen apmeklējis Ziemeļvietnamu, izteicies, ka Hanoja jebkurā laikā gatava pārtraukt miera sarunas Parīzē. Komūnistu sarunveži pēdējo priekšlikumu izteica 1969. gada maijā, bet ASV — jūlijā. Kopš tā laika sarunas iesalušas.

TONIJA KRŪKA

Toreiz, kad akmeņi raudāja

STĀSTS

(5. turpinājums)

„Ūja, ūja, kur nu uzreiz tik smalki!" iesaucās krusttēvs Dāvis. „Nedzīvojam taču nekādā pilī... Tā pati vecā būda vien ir, tikai tā jaunā slota varen tīri slauka," viņš smaidīdams vēl piebilda.

„Slota vai neslota, bet tu nekad negribi atzīties, ka mājas darbs tevi nekad nav sevišķi iejūsmināj is," Vaira atsaucās, stāvēdama pie bērna gultas, un smaidīja.

Ak Dievs, Aleksis bija ar mieru atdot kaut dzīvību, ja vien šos abus cilvēkbērnus varētu saukt par saviem!

Krusttēvs Dāvis saprata jaunekli bez vārdiem. Arī viņš to pašu bija kādreiz cerējis, bet dzīve ir kā noslēpumaina un neizprotama mašīnērija, kuŗā vissīkākajai daļiņai piemīt vislielākais spēks. Šīs sīkās daļiņas cilvēka dzīvē ir nejaušības, kuŗas ienes neparedzētas un pat drastiskas pārmaiņas. Aleksis bija daļa no Vairas pagātnes, daļa no jaunības. Lai kā viņa centās par to nedomāt, visi bērnībā kopīgi pavadītie gadi kā nebeidzama lauzu straume — sievietes, vīrieši, bērni — roku rokā, līdzīgi brīvai ar zīmuli vilktai līnijai, slīdēja garām, katram līdzņemot daļu no jaunās sievietes dzīves. Vaira sāka atskārst, ka šī tikšanās var kļūt arī liktenīga. Ak, kā viņa vēlējās, lai Juris būtu šeit! Viņa jutās par vāju cīnīties pret spēcīgo, apslāpēto jūtu straumi. Arī krusttēvs Dāvis negribēja palīdzēt, gluži otrādi, viņš priecājās, redzot „savus bērnus", kā viņš mēdza teikt, atkal kopā. Šādās situācijās bieži vien sabruka pat vistiprākā morāle.

„Vai esi gatava slēpošanai?" Aleksis pirmais iesāka.

„Sen jau," atsmēja Vaira, piecēlās un gāja pēc virsdrēbēm.

Aleksis piegāja pie bērna gultiņas un ilgi vērās mazajā Dāvī.

„Mātes dēls," viņš smaidot atzina, noglāstīja bērna galviņu un pagriezās pret Vairu.

Abu skatieni sastapās. Alekša — mīlestības un ilgu pilns, Vairas — izbiedēts un nenoteikts.

„Man jādabū saules brilles," Vaira nočukstēja un iegāja guļamistabā.

Kad viņa atgriezās dzīvojamajā telpā, Aleksim likās, ka tā raudājusi...

Klusēdami abi slēpotāji piestiprināja slēpes un aizslīdēja pa sniegu uz meža pusi.

„Kā tu vari slēpot bez saules brillēm?" Vaira uzsāka sarunu. „Saules gaisma un baltais sniegs mani padara gluži aklu."

„Es cenšos skatīties uz tavu zilo jaku," Aleksis iesmējās.

„Skaties labāk, kur iet tavas slēpes, ka nenolauz degunu," Vaira mēģināja jokot, bet viņas balsī skanēja skumjas.

Aleksis apstājās.

„Vairuli, piedod! Centīšos atcerēties, ka esi sieva un māte, ka man nav nekādu tiesību uz tevi. Piedodi manu vakardienas neuzvedību, bet atkalredzēšanās gāja pāri maniem spēkiem."

„Viss ir piedots, bet — ne aizmirsts. Un man pašai ir tā, ka jāliek prāts un grība kopā, lai valdītu pār sirdi."

Jaunais vīrietis dziļā pateicībā nolieca galvu, un abi turpināja iesākto ceļu.

Brīvība! Brīvība! Brīvība! Brīvības vārds likās atbalsojamies dzidri baltajos sniega laukos, zilajās debesīs un piesnigušo egļu zaros. Brīvības vārdu kāla dzenis sausajā eglē, čaukstināja pelēkā vāvere koka zarā un čukstēja sniegs zem slēpju vienmērīgi slaidajiem šļūcieniem.

„Vaira, kādēļ tu turpināji strādāt savā departamentā arī pēc komūnistu ienākšanas?" Aleksis pārtrauca iestājušos klusumu.

„Man bija bail atteikties, kad pienāca darba piedāvājums. Bail Juŗa dēļ."

„Kā tu varēji izturēt diendienā kopā ar šiem necilvēkiem?" neapmierinājies ar atbildi, jaunais architekts atkal vaicāja.

„Tur bija arī viens cilvēks," mēģinot neizrādīt izjūtu saviļņojumu, Vaira klusi atbildēja.

„Tu joko!" Aleksis iesaucās.

„Pierādījums tam ir mana atrašanās šeit," Vaira nopietni atteica.

Viņi aizslēpoja līdz uzkalnam meža stūrī, pāris reižu nolaidās lejā, izbrauca cauri jaunaudzei un lēnā gaitā devās mājup.

„Vaira, ko tad tas nozīmē?!" pēkšņi iesaucās Aleksis.

Tagad arī Vaira ieraudzīja krusttēva pagalmā neparastu skatu. Divi vīri ar pistolēm rokā dzina krusttēvu uz klēts pusi. Vecais vīrs, ieraudzījis abus slēpotājus, ar plaukstu rādīja virzienu, kurp tiem doties. Aleksis arī pagriezās norādītajā virzienā, bet Vaira devās tieši uz pagalmu, kaut krusttēvs izmisis purināja galvu. Aleksis viņu panāca un mēģināja atrunāt, bet Vaira neklausīja. Tur taču bija viņas bērns!

Vairai ieslēpojot pagalmā, abi svešie vīri atkāpās no krusttēva un pienāca pie viņas.

„Nolaid roka s, krusttēv!" Vaira sauca.

„Tad jums tās būs jāpaceļ!" dusmīgi noteica viens no svešajiem.

„Arī es tās necelšu," Vaira lepni atbildēja.

Abi vīri apjuka. Tas vēl nebija piedzīvots. Līdz šim viņiem tikai vajadzēja parādīties kādā no lauku sētām savās miliču uniformās, un visi — lieli un mazi — trīcēja bailēs.

„Un tagad, lūdzu, atstājiet šo māju," Vaira piebilda, noņemdama slēpes.

Abi svešie saskatījās. Pie Vairas pieslēpoja Aleksis. Arī krusttēvs pienāca tuvāk.

„Vai jūs nesapratāt, ko teicu?" tuvodamās svešajiem, Vaira apņēmīgi noprasīja.

„N-ja, bet mums jāapcietina Vaira Aizsilnieks. Stacijas priekšnieka ziņojis izpildu komitejai, ka viņa ta ieradusies."

Vaira pagriezās pret krusttēvu un Aleksi.

„Ejiet iekšā. Man ar biedriem jārunā."

Abi vīrieši negribīgi atstāja Vairu ar abiem miličiem.

„Biedri, es pazīstu Aizsilnieci. Kādreiz strādājām kopā cietumu departamentā."

„Jā, jā," viens no vīriem priecīgi berzēja rokas. „Cik es zinu, tad viņas radi dzīvo Kurzemē."

„Tiešām? Un kāds jūsu vārds, biedre?" otrs milicis apvaicājās.

„Marta Gārne," Vaira meloja.

„Paldies, biedre, un atvainojiet pārpratumu," gandrīz vienā balsī aizbildinājās jaunās valdības izpildvaras pārstāvji.

„Uz redzēšanos!" cieti, kaut ar mokām, noteica Vaira un devās uz istabu.

Aleksis un krusttēvs neparasto ainu vēroja pa logu. Kad Vaira ienāca istabā un smagi apsēdās uz gultas malas pie bērna, abi bija pavisam apmulsuši. Krusttēvam uz mēles bija kāda asa piezīme par abiem miličiem un reizē izpildkomitejas locekļiem — pagasta kurpnieku un dzelzceļa pārmijnieku, bet, ieskatījies Vairas sejā, viņš neteica nekā.

„Mums atkal jābēg, dēliņ, tikai šoreiz nezinu, kurp," jaunā māte saņēma galvu plaukstās.

Alekša sirds asiņoja. Arī viņš bija izbēdzis no drošības apcietināšanas, bet par to ziņa uz šejieni vēl nebija atnākusi. Likās, ka neviens īsti nezināja, ko iesākt, ko darīt. Kādu laiku Vaira varēja paslapstīties pie dažiem pagasta saimniekiem, bet — cik ilgi?

„Aleksi, paliec pie mums līdz vakaram," Vaira piecēlās un piegāja pie drauga. „Palīdzi man izplānot bēgšanu. Bet man jābēg vienai, mazo atstāšu pie krusttēva."

Ieraugot Alekša acīs atgriežamies zaudēto cerību, viņa vēlreiz uzsvēra:

„Man jābēg vienai!"

„Es nekā nesaprotu," vecais krusttēvs Dāvis domīgi grozīja galvu.

(Turpinājums sekos)

Andrejs Irbe

A LA MANIÈRE

Balts maijā starp akmeņiem sērmūkslis zied,
bet tie akmeņi diezin vai svelmēs.
Tiem ziediem ir bites. Un kā sniegpārslas tie.
Bet akmeņi drūp un grimst dzelmēs.

Nu, tālais, ko darīt? Varbūt to plecu,
pie tavējā piespiesto, jūti? Kaut sapnī.
Bet pienenes rūgtas, un sērmūkšļi birst.
Un tad vēl tās apiņu rokas mūs apvij.

Ja būtu kā kāzās, kāds sauktu to „Rūgts!"
Un domātu — rūgts. Jo akmeņi smagi.
To tavējo plecu, to trīskārši aizliegs —
pirms beidzamā salnā cirtīsies nagi.

Tad nu tici, ka ir tādi — sērmūkšļu noburtie.
Ne akmeņi, ziedlapu trīsā tie glabā
un sajūt i plecu, i balsi, to tavējo,
tai kapara pulkstenī labā.

Martas Cakares koncerts Čikāgā

Savam tautas dziesmu koncertam Čikāgā Marta Cakare bija izvēlējusies maz pazīstamas tautmelodijas, no kurām daudzas Čikāgā dzirdējām pirmo reizi. Vairāku dziesmu atskaņojumus blakus klavieru atbalstam kuplināja kokles un stabules pavadījumi, kas tuvina mūs senatnes dainošanai.

Programmu dziedātāja ievadīja ar Volfganga Dārziņa „Teic dziesmiņu, meža māte". Apdarē plašs klavieru ievads; saista viegli ritoša melodija, kuras atskaņojumā izcēlās dziedātājas balss spēcīgie toņi.

Aizrautīgi skanēja arī V. Treimaņa divas tautmelodiju apdares, kurās komponists sevi raksturoja par veiklu pianistu ar dzīvi tvertu pavadījumu. Atsaucība bija liela, suminot arī autoru.

Plašu pienesumu mūsu dziesmu pūram devis Valdemārs Ozoliņš. Šim koncertam M. Cakare bija izraudzījusi sešas tautmelodiju apdares, visas pirmatskaņojumi: „Vecā māte", „Maza, maza tā mužiņa" un „Nevienam tāds mūžiņis" rakstītas vienkāršā gaumīgā iekārtojumā; labi atbalsta viegli ritošās melodijas, kuras M. Cakares dziedājumā guva dzīvu atsaucību. Nākošās trīs tautmelodijas — „Priede, egle kalniņā", „Pasavēru saulītē" un „Cīrulis dziedāja" iekārtotas balsij kokles pavadījumā. Gaišā izskaņa un aizrautība dziedājumā brīžiem noseda kokles maigās skaņas, kuras citkārt bija labā kontaktā ar solo. Kokli spēlēja dziedātājas meita Ilze Cakare.

Kontrastainākās priekšnesums bija V. Vīštela iekārtotajās tautmelodijās „Šūpo mani, māmuliņa" un „Es bij' liela dziedātāja". Tajās koklei plašākas ievada un starpspēles. Dziedājumā vairāk dinamikas, kas cēla atskaņojuma vērtību. Sumināja ar klātesošo autoru.

Īpatā tautmelodiju apdare vērojama trijās Alfrēda Kalniņa dziesmās — „Ik vakaru dziedāt gāju", „Ķērca, brēca varžu māte" un „Pirkstainiekus vien adīju". Komponists te apvij tautmelodiju ar dzirkstošu pavadījumu, kas treļļos un pasāžās pārskrien gandrīz vai visu klaviatūru. Caurkomponētie pavadījumi bagātināja dziesmu satura izteiksmi.

Dzīvi pulsēja arī L. Garūtas „Sudrabota zīle brēca" un tradicionālā garā veidotā V. Treimaņa „Skaņi, skaņi es dziedāju".

Savdabīgā iekārtojumā rakstīta Jāņa Kalniņa „Ēdiet, govis, zaļu zāli" klavieru un obojas pavadījumā. Līdzīgi tai veidota A. Šturma „Aijā, žūžū" balsij, klavierēm un flautai. Un beidzot A. Jansona „Dzeguze kūko" balsij, klavierēm un obojai. Oboju un flautu šajā koncertā aizstāja „rekorderstabule", kuras diapazons ierobežots. Tāpēc „stabule" visā pilnībā nevarēja veikt komponistu minēto instrumentu uzdevumus. Stabulētājs Andris Sedliņš turējās visu iespēju robežās, izceldams sava instrumenta metallskanīgo toni.

Iespaidīga bija A. Jansona „Dzeguze kūko". To atkārtoja.

Martas Cakares dziedājumi bija iejūtīgi un mūzikāli vingri, labā saskaņā ar V. Treimaņa klavierpartiju, Ilzes Cakares kokli un A. Sedliņa stabuli. Koncerts bija labi apmeklēts.

Eduards Ramats

Osvalds Liepa

Patika un nepatika - skaitļos

SKATĪTĀJA IZTEIKTI PERSONĪGS TORONTO LATVIEŠU 1969./70. GADA TEĀTRA SEZONAS PIRMĀS PUSES NOVĒRTĒJUMS (2)

Pirmais pagājušajā rudenī turnejas laikā pa Ziemeļameriku Toronto iegriezās Amerikas latviešu teātra Losandželosas ansamblis ar Paso komēdiju „Bacilis vai niķis". Jau pirms ierašanās tas satrauca, jo pa priekšu bija skrējuši visiem baciļiem un niķiem parastie brīdinājumi. Satraukums tomēr izrādījās nepamatots—izrāde neškieda ne baciļus, ne niķus.. Tieši otrādi, piemirstā jautājuma zīme ar lugas nosaukumu modināja aizdomas, vai tik' tie nebija jau par daudz novājināti.

Otrs — gandrīz bez brīdinājuma, bet ar lielu troksni — garām paskrēja DV teātra Kanadā iestudētais Ridleja „Spoku vilciens". Kaut skrējiens bija varens, lokomotīve nespēja noslēpt, kā no fabrikas tā izlaista jau agrā abu pasaules karu starplaikā. Atpakaļskrējienā, no otras puses, tā tomēr apliecināja ka arī vecums spēj būt rotaļīgs un sagādāt ne tikai troksni, bet arī prieku.

„Starptautiskas" kopprodukcijas rezultātā kā trešais ar kokļu mūziku, dejām un dziesmām torontiešus pulcināja un priecināja Diždanča iestudētais „Koklētājs un velns". Ne tik daudz pats koklētājs vai pats velns kā viņu neparasti lielais pavadoņu pulks. Varbūt par maz teikts, ka tikai pulcināja un priecināja. Liekas, būtu jāsaka — pārsteidza vai pat — patīkami pārsteidza, pie tam ne vienā vien nozīmē.

Ceturtais atnāca Kanadas latviešu teātra Toronto ansambļa izrādītais Zaļāskalnes „Gandarījums". Kaut ne simtprocentīgs, tas tomēr bija gandarījums, un arī ne vienā vien nozīmē. Tas bija gandarījums, kas apliecināja, ka ne tikai teātris latviešu valodā, bet arī latviešu drāma vēl nav mirusi.

Īsi pēc tam, kā pēdējais 1969. gadā, uz mīkstām kaķa ķepām Toronto latviešu skatuvē uzkāpa Sanfrancisko mazā teātra atvestais Šišgala „Tīģeris", paņēmis līdz Albī „Stāstu par zvēru dārzu". Kaut mežonīgāks par tīģeri, varbūt, izrādījās Albī stāsts, abi viencēlieni modināja dalītas izjūtas, dalītākas, varbūt, nekā radīja jebkura cita izrāde pēdējos gados.

Sekojošais šo 6 lugu izrāžu atstītības secībā veidotais 5 pakāpju vērtējums sadalās šādi: pirmajā pakāpē mēģināts atrast un izteikt skaitļos lugas idejisko vērtību, par cik tās izvēle atbilst mūsdienu latviešu trimdinieka un latviskās izcelsmes ziemeļamerikāņa nopietnākajām aktuālām vēlmēm un vajadzībām; citiem vārdiem — vērtēts repertuāra meklētāju un sastādītāju darbs. Otrā pakāpē pētīta un atzīmēta lugas literārā satura un formas vērtība resp. autors, tulkotāja un to korriģētāju darbs. Trešajā pakāpē apskatīts uzveduma scēniskais iekārtojums un darbības veidojums uz skatuves resp. režisora un tā palīgu darbs. Ceturtajā pakāpē vērtēts tēlotāju sniegums, bet piektajā — ar iegūto „atzīmju" palīdzību mēģināts aplēst un izteikt procentos skatītāja kopīgo ieguvumu no izrādes. Katra pakāpe savukārt vērtēta no 5 dažādiem viedokļiem vai 5 nošķirtās daļās, izsakot vērtējumu no katra viedokļa vai par katru daļu ar 0 — 100 punktiem. Pakāpju beigās punkti saskaitīti un izdalīti uz 5, tā iegūstot „gala atzīmes" par katru izrādes pamatelementu kopojumu resp. par lugas ideju, saturu un formu, režiju, izpildījumu un beidzot, pievienojot „atzīmi" par izrādes technisko norisi, arī par skatītāju kopīgo ieguvumu.

Lugu idejiskā vērtība, manuprāt, meklējama sekojošos 5 virzienos: 1) no latviešu valstiski nacionālā viedokļa, 2) no trimdinieku un latviskās izcelsmes ziemeļamerikāņu etniskās saglabāšanās, uzturēšanās un tālākattīstības viedokļa, 3) no jaunatnes latviskās audzināšanas viedokļa, 4) no vispārcilvēciskā reliģiski ētiskā un aistētiskā viedokļa un 5) no drāmaturģiski eksperimentālā viedokļa.

Lietojot minēto simtpunktu sistēmu, manā vērtējumā veidojas šāda aina: 1) „Bacilis vai niķis" (viedokļu iepriekšējās uzskaites kārtībā) — 0, 50, 50, 70 un 30, kopā 200 punktu (no iespējamiem 500); 2) „Spoku vilciens" — 0, 30, 40, 50 un 30, kopā 150 punktu; 3) „Koklētājs un velns" — 20, 100, 100, 70 un 60, kopā 350 punktu; 4) „Gandarījums" — 10, 60, 60, 70 un 25, kopā 225 punkti; 5) „Tīģeris" — 0, 30, 10, 40 un 70, kopā 150 punktu, 6) „Stāsts par zvēru dārzu" — 0, 10, 0, 10 un 80, kopā 100 punktu. Kāpēc tieši tik un ne vairāk vai mazāk punktu no katra viedokļa, par to var būt dalītās domās. Šis ir tikai individuāls vērtējums, radies daudz un dažādu apsvērumu — bet, varbūt, ne visu — rezultātā. Uzskaitīt un izklāstīt šos apsvērumus prasītu pārāk daudz telpas. Citu vērtētāju piepūlē aina var izvērsties arī citāda.

Izdalot katras atsevišķās lugas šajā pirmajā novērtējuma pakāpē iegūto punktu skaitu uz 5, par idejiski vērtīgāko izvirzās „Koklētājs un velns' ar 70 punktiem (no iespējamiem 100). Pārējās paliek zem vidusmēra: „Gandarījums" 45, „Bacilis vai niķis" 40, „Spoku vilciens" un „Tīģeris" ik 30 un „Stāsts par zvēru dārzu" 20 punktu.

Lugu satura un formas vērtējums jāiesāk ar iepriekšējām „gala atzīmēm", jo ideja, iestrādāta literārā vielā, kļūst satura un formas sastāvdaļa. Tālāk jāapskata un jāpieskaita: 2) temata un literārās vielas oriģinālitāte, svaigums, 3) literārie izteiksmes līdzekļi kā valoda, stils u. t. t., 4) drāmatiskā uzbūve un 5) autora dotās uzveduma krāšņuma izveidošanas iespējas un gatavības prasības, kuras tas uzstādījis režisoram, aktieriem, dekorātoram, gaismu un skaņu meistariem un pārējiem izrādes līdzveidotājiem.

Šī pakāpe, manā piešķīrumā, veidojas no šādiem skaitļiem: 1) „Bacilis vai niķis" — 40, 70, 70, 60 un 35, kopā 275 punkti, 2) „Spoku vilciens" — 30, 40, 60, 70 un 50, kopā 250 punktu; 3) „Koklētājs un velns" — 70, 60, 0, 20 un 100, kopā 250 punktu; 4) Gandarījums" — 45, 60, 50 50 un 45, kopā 250 punktu; 5) „Tīģeris" — 30, 75, 70, 70, un 30, kopā 275 punkti un 6) „Stāsts par zvēru dārzu" — 20, 80, 50, 50 un 25, kopā 225 punkti. Par satura un formas ziņā vērtīgākajām izrādēm, tātad, izvirzās

(Nobeigums 6. lpp.)

Latviešu komponista pirmatskaņojumi

Svētdien, 15. martā, plkst. 8,30 vakarā Makmillana teātrī, Edvarda Džonsona ēkā, Toronto notiks koŗa koncerts, kurā pirmatskaņojums paredzēts komponista Tālivalža Ķeniņa garīgu dziesmu ciklam „Piae cantiones novae". Darbs komponēts pēc Voterlū universitātes pasūtinājuma. Tā atskaņošanā piedalās minētās universitātes koris, kā arī Toronto universitātes koncertkoris sava diriģenta Loida Bredšova vadībā.

Ik gadu 1. maijā notiek mūzikas festivāls Gvelfā, Ontario, kas kopš 1967. gada pieņēmies apmēros un nozīmīgumā. Šogad Gvelfas mūzikas festivālā atskaņos Toronto universitātes mūzikas fakultātes profesora Tālivalža Ķeniņa jaundarbu „Slavas un žēlastības dziesmas — Gloria". Šo darbu latviešu komponistam pasūtinājuši Gvelfas vieglās operas sabiedrība ar Edvarda Džonsona mūzikas fonda piešķīrumu. Tas rakstīts korim un solistiem, no kuriem festivālā dziedās Roksolana Roslaka, Patricija Raidauta, Džons Arabs un Džons Dodingtons. Koŗa dziedājumu veiks Gvelfas orātoriju koris, papildināts ar Bacha Elgara koŗa koristiem no Hamiltonas, sasniedzot 100 balsu vienību.

Piebilstams, ka arī 5. Latviešu dziesmu svētkos šāgada jūnija pēdējā un jūlija pirmajā nedēļā Toronto dzirdēsim mūsu ražena komponista jaundarbu — „Trešo simfoniju", kas tikai nesen pabeigta.

Sekmīga turneja

Sanfrancisko mazais teātris nesen viesojās vairākās kontinenta rietumkrasta latviešu kolonijās ar M. Zīverta drāmu „Smilšu tornis" (tikai pirmo cēlienu) un amerikāņu drāmatiķa E. Albī viencēlienu „Stāsts par zvēru dārzu".

„Smilšu tornī" bija patīkami klausīties autora rakstītajos un aktieru runātajos raitajos dialogos, kuri bagātīgi piebārstīti dažādām atziņām un arī humoru. Tēlotāju vidū sevišķi izcēlās Gunārs Grieze bendes lomā. Arī Ivars Lindbergs, tēlojot inkvizītoru, ar izteiksmīgiem balss kāpinājumiem, valdonību un noteiktību aizrāva skatītājus un lika tiem sašutumā novērsties, domājot par to, ka laikmeti nebūt nav mainījušies, inkvizīcijai joprojām pastāvot: ja Zīverta tēlotajā laikā reliģiskā fanātismā spīdzināja iedomātas raganas, tad tagad vēl rafinētāku inkvizīciju vērš pret politiskiem pretiniekiem. To Zīverts tēlojis lugas otrā cēlienā, tādēļ jānožēlo, ka Sanfrancisko mazais teātris izšķiries tikai par pirmā iestudēšanu.

Atzinība I. Lindbergam pienākas arī kā šī iestudējuma režisoram — par lugas četru personu noteikti atšķirīgo raksturojumu un tēlu izveidojumu, arī par tēlotāju kustību ierobežošanu, kas labi attaisnojās, ļaujot uz skatuves dominēt inkvizītoram, kurš vienīgais atradās kustībā.

Inguna Pampe par raganu apsūdzētās meitenes Laines lomā labi prata rūgtumu, spītu un nožēlu apvienot vienā vienīgā uzvarētājas tēlā. Arī Juris Stabulis, šai lugā iziedams pirmo reizi rampas gaismā, atzīstami veica bailīgā un blēdīgā tiesas rakstveža lomu. Varēja tikai vēlēties skaidrāku izrunu, sevišķi garākajās replikās.

Ja drāma izskanēja zināmā neskaidrībā, tad tā liekas autora vaina. Lugas teksts ļauj apsūdzētajai raganai aiziet nesodītai. Skatītāji paliek neziņā, kādēļ vajadzīgs šāds vēstures viltojums. Vai tas nozīmē beigas visiem un mēŗa izplatīšanos? Vai arī nereālu izgaismu vēstures tumsā?

Viencēlienu „Stāsts par zvēru dārzu" var iztulkot kā autora labi parādītu šī laika cilvēces nevērību pret otru, garām paslīdēšanu, vientulības un izolācijas traģēdiju, kuru tik labi parādīja vienīgie tēlotāji Pēteris (Laimonis Siliņš) un Džerijs (Ivars Lindbergs), kuram izrādē japaveic lielākā daļa runājamā teksta, kamēr L. Siliņš izcēlās ar lielisko un izteiksmīgo mīmikas un žestu spēli. I. Lindbergam, kurš arī labi veicis lugas tulkojumu latviešu valodā, sevišķi labi izdevās novest lielo monologu līdz spēcīgam kāpinājumam, aizraujošam pārdzīvojumam.

Izrāde atzīstama par veiksmīgu sniegumu. Par šīs drāmas izrādi sirsnīgs paldies pienākas tās režisoram L. Siliņam, jo mūsu trūcīgajā un vienmuļajā teātra repertuārā tā ir ne tikai vērtīgs pienesums, bet arī liels un ievērojams kāpiens augšup. Abas izrādītās drāmas arī labi noder publikas audzināšanai, kuŗa ilgu laiku apmierinājusies ar lētiem jokiem — „tejāteri" diletantisma zīmē. Teātris un publika nav šķirami. Abiem nemitīgi jāaug. Tādēļ labi, ka Sanfrancisko mazais teātris ienes jaunas vēsmas un sapurina pagurušos.

Ar minētajām izrādēm Sanfrancisko ansamblis viesojās Sietlā un Portlandē, abās vietās izpelnoties publikas atsaucību un suminājumus. Ziedi aktieriem bija pelnīta atzinība par sekmīgi veikto darbu.

Jānovēl Sanfrancisko mazajam teātrim, lai spēki nepiegurtu ķerties pie nākošā darba — Anšlava Eglīša „Jolantas Durbes" iestudējuma, ar kuru ansamblis nodomājis latviešu centros viesoties šai rudenī. Režisors L. Siliņš arī šai izrādei piesaistīs jaunos teātra entuziastus — jauniešus.

Vēl daži vārdi sakāmi par atjautīgi iekārtoto skatuvi abos izrādītajos viencēlienos. Tā bija veiksmīgi „iekārtota" tikai ar dažiem viegli pārvadājamiem raksturīgiem priekšmetiem, kuri norāda darbības vietu.

Z. Ritmanis

Anita Grigale-Rundāne, M.A., savā ērģeļu koncertā 14. martā plkst. 4 pēcpusdienā Sv. Paula baznīcā Toronto (227 Bloor St. E., pie Jarvis ielas) spēlēs Rēgera, Alēna, Karga-Elerta, Ķeniņa un Mesiena darbus. Jaunā māksliniece beigusi Toronto konservātoriju ar zelta medaļu, mācoties ērģeļspēli pie Dr. Pīkera (Charles Peaker), kurš arī izkārtojis šo koncertu.

Pēteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NEMIERS

ROMĀNA „ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ" II DAĻA

(69. turpinājums)

Tu roze nenolauzta,
Tik tīra un tik cēla,
Bet, tevi redzot, šausta
Man sirdi smeldze žēla...

Es domāju, vismaz šajā ziņā varēsim būt vienis prātis..." Imantam Liepam negribējās atklāt, cik dziļi viņu saviļņojusi tikšanās ar tēvu un neziņa par viņa tālākām gaitām. Viņš ar lielu piepūli izlikās bezbēdīgs.

„Protams, mēs varam būt vienis prātis, tikai iegaumējiet, ka mēs abi pūlamies piejaucēt odzi. Jūsu rokās ir aste, manās — galva..."

„To jums nevajadzēja atgādināt... Draudi nekad nepanāk to, ko draudzīgi vārdi. Draudi ir atriebības vecāki. Domāju, ka nebūsit aizmirsis, ko teicāt pirms dažām stundām, ka mums, vienas tautas locekļiem, savas intereses jāstāda augstāk par citām..." Imants pavīpsnāja.

„Nekādā ziņā neesmu aizmirsis. Kā tādas lietas var aizmirst? Tātad — mēs visā drīzumā tiksimies?"

„Tiksimies, kā norunāts. Es paziņošu, kad manai sievai ir brīvāks laiks."

Imants posās aiziet.

„Lūdzu, pa šīm durvīm," Liepaskalns rādīja uz citām durvīm istabas stūrī, ne uz tām, pa kurām Imants bija ienācis no gaiteņa. Varbūt tā bija nejaušība, varbūt apzināts mēģinājums pārbaudīt Imanta Liepas attapību.

Indriķis Liepaskalns sniedza viesim roku un sirsnīgi pakratīja, jau vērdams durvis. Imants pēkšņi sastinga, tad lēni citēja:

„Mums, velniem, likums uzliek tādu slogu, ka mums tur jāaiziet, kur nākuši... Es ienācu pa šīm durvīm!"

„Pareizi, piedošanu!" nevainīgi iesaucās Indriķis Liepaskalns. „Bet arī šīs durvis ved uz to pašu gaiteni. Jūs vēl arvien neuzticaties man, par spīti visam, ko esmu jūsu labā darījis, par spīti riskam..."

„Jūs taču pats zināsit, ka māņticība ir dažkārt stiprāka par ticību. Es nekad nelietoju citas durvis, lai izietu no kādas telpas, kā tās, pa kurām esmu ienācis. Varbūt tas ir atavisms, dzīvnieka instinkts. Piedodiet man šo vājību..."

„Es tik labi saprotu cilvēku vājības, ka nekad par tām nežēlojos," atbildēja Liepaskalns. „Tātad, lūdzu, pa šīm durvīm. Mēs nenodarbojamies ar cilvēku ievilināšanu. Peles un žurkas pašas lien lamatās, tā ir viņu priekšrocība, bet es ar jums nerunātu, ja uzskatītu jūs par gara radinieku šiem grauzējiem. Dodu jums par apmierinājumu savu goda vārdu, ka jūsu tēvam nekas nenotiks. Rīt viņš ar lidmašīnu atgriezīsies Rīgā tāpat kā pārējie speciālisti, kuri sūtīti iepirkt rūpniecības iekārtas. Jūsu tēva pagātne ir aizmirsta, viss atkarīgs no viņa paša nostājas nākotnē."

Indriķis Liepaskalns ar Imantu Liepu jau atradās pie ārdurvīb, kuras bija nodrošinātas ar vaŗa aizvariem, divām drošības ķēdēm.

„Uz redzēšanos," teica Liepaskalns. „Es jums tuvākajās dienās piezvanīšu darbā."

Aizvari atvērās, drošības ķēdes atkabinājās, durvis smagi atvērās uz āru. Pretim sitās pavasaŗa vakara elpa. Mazajā ieliņā bija idillisks klusums.

„Uz redzēšanos," Imants pieklājīgi atvadījās un sāka lēni soļot pa šauro ietvi uz stūri, kur viņu gaidīja Baiba. Pār saplaukušajām liepām bija pacēlies zeltīts pusmēness. Vakara miers, mēness, zvaigznes un viņa nemierīgā sirds. Imants pataustīja kabatā, vai tēva iedotā dāvana vēl tur. Iesaiņojums atradās līdzās dokumentiem un naudai. Tēva dāvana, — viņš, sperot soļus, čukstēja to rakstā, — dāvana no mana tēva, pazudušā un atkal atgūtā. Cik bagāts viņš tagad jutās! Un tēvs nav zaudējis drosmi, nav zaudējis izšķiršanās spēju, nav iebaidīts... Dāvana no tēva, dāvana no tēva... Šos vārdus, liekas, tagad atbalsoja visa milzīgā miljonu pilsēta, visa pasaule...

14.

NOTIESĀTĀ PĒDĒJAIS VĀRDS

Atgriezies mājās kopā ar Baibu un atvēris tēva dāvanu, Imants ilgi raudzījās sīku rokrastu noklātās kokaina papīra loksnēs. Tas, ko teica tēvs svešajā mītnē, nebija viss, tāpat kā tēvs nevarēja atskārst nodevīgo izaicinājumu dēla sirdsapziņai. Imanta šķietami mierīgās dvēseles dzelmes bija uzvandījusi kāda viesuļvētra, kuras stiprumu viņš vēl nevarēja noteikt. Baiba viņam sēdēja līdzās uz dīvāna un drūmi klusēja. Varbūt viņas nojauta bija jau atburtojusi neizlasītās vēstules saturu, kura reizē bija visbargākā apsūdzība kādai varai un šīs varas upura pēdējais vārds.

Baiba noglauda Imanta plecus, pirkstiem skāra matus.

„Lasīsim, lai kas tur būtu," viņa mudināja vīru, kurš baidījās pacelt papīru pie acīm. Tas dedzināja kā nokaitēta dzelzs.

Baibas balss drebēja, satrauktā seja bija pietvīkusi. Imants strauji elpoja, it kā kāpis kraujā krastā. Spuldze, zem zaļā kupola paslēpusies, meta gaismu tieši uz mazā zemkājainā tīka koka galdiņa, kas bija pie dīvāna.

Imants pavērās sievā ar pateicību; cik labi, ka viņš šajā brīdī nav viens! Tad viņš, nepaceļot balsi, sāka lasīt:

„Mīļie bērni un sieva! Kaut šīs ir tikai ar skubu rakstītas rindas, jo bija jāpošas ceļā nesagatavotam, tomēr šos vārdus esmu iznēsājis gadiem ilgi tundrās un taigās, esmu paturējis tos vērā, sēdēdams pie viena galda ar tiem, kuri stāvējuši pretējos ierakumos ar ieročiem rokās un kuri tagad, tāpat kā es, nezina, ko esam ieguvuši, izliedami savu brāļu asinis. Kā viena, tā otra puse — esam tikai zaudētāji, ja neskaita ordeņus, kuri rotā viņu krūtis, un neskaita rētas, ar kurām mums lepoties. Kāds trešais, kas bijis izmanīgāks, ir izvērtējis mūsu lētticību savā labā. Tad, kad atskārtām, ka šī cīņa brālim pret brāli ir neauglīga un nokausē abas puses, bija jau par vēlu. Mēs bijām paši sevi tik tālu noplicinājuši, ka latviešu mātēm paies simt gadu, kamēr izauklēs jaunas paaudzes, kuras spēs iztukšoto zemi piepildīt no jauna. Turklāt viņām tas nebūs viegli. Baltijas republikām ir ne vien viss atņemts, mums piešķirtas arī pašiznīcināšanās priekšrocības, kādas nebauda krievu mātes. Mūsu sievām ir ļauts neiznēsāt savus bērnus, ja viņas to nevēlas darīt, par ko citu republiku sievietes bargi soda..."

Baiba uzlika roku Imanta plecam un čukstēja:

„Tik velnišķīgā kārtā pūlas mūs izdeldēt!"

„Tēvam varam ticēt," piezīmēja Imants, ievelkot dziļi elpu.

„Ja viņš tā raksta, tas nozīmē, ka viņš vēlas, lai mēs šo vērmeļaino patiesību zinām, par ko citi klusē."

„Ak šausmas," Baiba nopūtās. „Pat tie klusē, kuri sakās visu ziedojam taisnības atklāšanai."

(Turpinājums sekos)

„Bet — ja nu viņam patīk cita?…" šaubās un neziņā par puiša Mārtiņa jūtām Toronto latviešu ģimnazijas drāmatiskā pulciņa iestudētajā R. Blaumaņa lugā „No saldenās pudeles" krustmātei Lavīzei (Skaidrītei Lejai, pie galda) prasa saimniekmeita Marija (Zane Ezera). Foto: J. Ligers

„Ceļojumā" pa Kurzemi

VAIRĀK NEKĀ 400 APMEKLĒTĀJU KURZEMES VAKARĀ TORONTO

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā rīkotais Kurzemes vakars jaunajā Sv. Lorensa centrā, kuŗu uzcēla Toronto sakarā ar Kanadas simtgadi un ar gandrīz 3 gadu nokavēšanos atklāja tikai nesen, bija pulcinājis ap 450 apmeklētāju. Šis bija pirmais etniskais sarīkojums, kas ievadīja Lieltoronto tautas mākslas padomes organizēto „Karuseļa" pavasaŗa sarīkojumu seriju šai jaunajā mākslas centrā. Kaut LNJAK organizētais vakars bija domāts reizē latviešu un kanadiešu publikai, tas pulcināja galvenokārt tikai latviešu apmeklētājus, arī jauniešus, kuŗus reti kādā latviešu sarīkojumā izdevies redzēt tik lielā skaitā vienkopus.

Ielās krita slapjš marta sniegs, kad apgaismotajā Sv. Lorensa centrā 7. marta vakarā sāka pulcēties apmeklētāji. Bez tiešās intereses noskatīties Kurzemes vakara priekšnesumus, daudzi bija nākuši pirmo reizi apskatīt arī jauno mākslas centru, kurš kopā ar Okīfa centru, Ontario ezera krasta tuvumā, pašreiz ir jaunākās un modernākās kultūras sarīkojumu vietas Toronto.

Ieejas karšu kontrole „Pilsētas hallē", kurā LNJAK sarīkojums notika, tāpat kā Ītona un citās lielākajās zālēs, ir pašas telpu administrācijas algoto un uniformēto kontrolieŗu ziņā. Rīkotājiem tāpēc nav nekādu rūpju par šo technisko blakus uzdevumu. Kontrolieŗiem savukārt nav nekādu rūpju, vai sarīkojuma atreferējums parādīsies kādā latviešu laikrakstā, vai ne. Tā arī šoreiz durvju sargs sarkanajā žaketē ignorēja laikraksta līdzstrādnieka karti, bet vēlējās redzēt tikai mākslas centra numurēto ieejas zīmi, kuŗu, diemžēl, rīkotāji (kā jaunatnes organizētajos sarīkojumos jau parasts) nebija padomājuši latviešu laikrakstu redakcijām vai to pārstāvjiem piesūtīt. Mūsu redakcijas pārstāvis no laukā izmešanas tomēr laimīgi paglābās, jo pašiniciātīvā izdevās vajadzīgo ieejas karti sameklēt, un tā durvju sargam policija nebija jāpieaicina. Tā viņš bija arī vienīgais no abu Ziemeļamerikas latviešu laikrakstu redakcijām, kuŗam izdevās Kurzemes vakara sarīkojumā iekļūt, lai par to informētu lasītājus.

Sv. Lorensa mākslas centrā, kurš oficiāli saucas St. Lawrence Center for the Arts", ir divas zāles — „The Theatre" ar 831 un „Town Hall" ar 450 vietām. Par centra atklāšanu 26. februārī plaši ziņoja Toronto kanadiešu laikraksti. Izrādās, ka tā projektēšanā piedalījies arī latvietis Jānis (Džons) Ābols, kurš kā projektētājs firmas Gordon S. Adamson Associates partneris bijis atbildīgs par projekta zīmējumiem, bet viņa dzīvesbiedre Valentīna piedalījusies centra dekorējumu veidošanā. Arī viens no 12 Lorensa centra pārvaldes locekļiem ir latvietis — Toronto universitātes studentu padomes priekšsēdis Gesta Ābols, gan nebūdams radinieks Jānim un Valentīnai Āboliem. Tā jaunajā mākslas centrā latvieši organizējuši ne vien pirmo atklāto sarīkojumu, bet arī piedalījušies tā tapšanā.

Publika ar lielu interesi vēroja jaunās „Town Hall" telpas ar lielajiem logiem uz apgaismoto pilsētu naktī, zāli ar paaugstināto pakāpju rindu sēdekļiem un sienu rotājumiem. Jautrību un arī „traģiskus" brīžus publikai sagādāja virsdrēbju novietošana slēdzamajos skapīšos, kuŗi sarindoti gar sienu kā somu pirtī vai fabrikas ģērbtuvē. Katram apmeklētājam paredzēts savs skapītis, tāpēc daudziem, kuŗi še ieradās pirmo reizi, bija liela gudrošana un pētīšana, kā savu cepuri un mēteli pēc izrādes atkal dabūt laukā, ja durvis piecirstas. Arī atslēga nebija izvelkama, kustini kā gribi… Tāpēc daži atzina, ka prātīgāk turēt zālē mēteli uz klēpja, nekā riskēt iet mājup pa slapjo ielu bez virsdrēbēm un cepures. Vajadzēja atrast naudas lādīti, kurā iemest 25 centu, ja šāda moneta kabatā bija sameklējama, lai atslēgu izņemtu. Ērtība tomēr nenoliedzama — nekādas laušanās pēc garderobes iz rādes beigās.

Apmeklētājus zālē pārsteidza latviešu sarīkojumos vēl neierastais jaunais aranžējums, apvienojot uz skatuves reizē ekrānu ar literāri-vokāliem priekšnesumiem, tai pašā laikā sniedzot arī priekšlasījumu un demonstrējot tautas dejas. Un viss tas, ieskaitot starpbrīdi „kāju izločīšanai", ilga tikai apmēram divas stundas, programmai norisinoties nepārtrauktā raibā mudžeklī par vienu un to pašu tematu — Kurzemi. Tā bija jauka ekskursija pa šo etnografiski bagāto Latvijas rietumu novadu, reizē iepazīstoties ar tā ģeografiju, vēsturi, etnografiju un folkloru.

Skatītāju priekšā uz ekrāna pavidēja Eiropas ģeografiskā karte ar Latvijas kontūrām, tikai tad Latvija un beidzot Kurzeme viena pati, bultai virzoties no Kolkas raga uz Ventspili, Liepāju, Nīcu, Rucavu, Bārtu, Vaiņodi, Saldu, Alsungu, Kuldīgu, Rendu, Sabili, Kandavu un Zilajiem kalniem. Otrā ekrānā tai pašā laikā parādījās šo vietu pilsētas, upes, lauku ainavas, mājas un iedzīvotāji. Tad prožektoru gaišajā aplī skatuvē ievirpuļoja Toronto latviešu biedrības tautas deju kopa Diždancis un mazie Diždancīša dejotāji, noplaiksnīja košo Kurzemes novadu tautas tērpu un rotu mirdzums, un, gaismas staru kūļiem pārceļoties uz citu vietu, atskanēja Toronto kokļu ansambļa Alsunga raitā spēle un tautas deju pavadmūzika — „Jūrmalnieks", „Rucaviete", „Jaunais stūris", Četrpāru deja", Mainoties kokļu un akordeonu skaņām, dejotāji vingrā un brašā solī parādīja Kurzemes novadu raksturīgākās dejas, tad atkal koklētājas palika uz skatuves vienas un atskaņoja H. Pavasara „Es redzēju jūriņā", „Ej, saulīte, drīz pie Dieva", „Čuči mana līgaviņa". Koklēm apklustot, skatītāju priekšā nostājās Dainas koŗa vokālā ansambļa Dainuvīte desmit jaunās dziedātājas, savām dzidrajām balsīm noskandinot E. Ūdra „Es nopinu vainadziņu", Dainas koŗa diriģentes A. Skudras-Kārkliņas „Mēnestiņis naktī brauca" un „Cekulaina zīle dzied", E. Melngaiļa „Bērziņš auga trim lapām" un „Trīs putniņi daiļi dzied", kā arī J. Graubiņa „Es gulēju dienas vidu". Dainuvītes dziedājums pavadīja arī vairākas Diždancīša dejas.

Mainoties kokļu mūzikai, dejotājiem un dziedātājiem un Jāņa Valdmaņa diapozitīvu un fotouzņēmumu demonstrējumiem, Valdis Vilks un Vija Zuntaka plašā stāstījumā angļu valodā iepazīstināja apmeklētājus ar Kurzemes novada īpatībām, V. Zuntakai programmas ievadījumā nolasot Viļa Cedriņa „Kolkas rags" un vēlāk arī Kārļa Dziļlejas „Vakars Liepājā". Par tautas tērpu un rotu demonstrējumiem uz ekrāna paskaidrojumus sniedza Sarmīte Butāne, bet par kokļu mūziku — Alsungas vadītāja Ilze Šmite.

Tad visa greznā un raibā Kurzemes etnografiskā parāde, kuŗu no Toronto tautas mākslas padomes puses ar uzrunu ievadīja Leons Kosars, dziesmās, mūzikā, dejās un demonstrējumos bija beigusies. Šalca aplausi, un publika, kājās piecēlusies, vēl ilgi kavējās zālē, it kā izbrīnījusies, ka šis jaukais un interesantais „ceļojums" pa Kurzemi jau tik ātri beidzies. Vecākajā un vidējā paaudzē tas atstāja klusu smeldzi, bet jaunākā uzskatāmā veidā iepazinās ar kādu savu vecāku izcelsmes zemes novadu, kurā daudziem skatītājiem aizritējuši jaukākie jaunības un mūža gadi. Kurzemnieku šai „atmiņu vakarā" bija ļoti daudz. Jācer, ka drīzumā notiks līdzīgs „ceļojums' pa kādu citu Latvijas novadu.

Toronto ielās bija pārstājis snigt. Jaunajā Sv. Lorensa mākslas centrā viena pēc otras nodzisa spožās ugunis. si-do

Ar Toronto „Saldeno pudeli" uz Bostonu

SARUNA AR JAUNAJIEM TEATRINIEKIEM PAR VĒL IZRĀDĀMO UN JAU SAGATAVOJAMO LUGU

Pēc sekmīgām četrām izrādēm Toronto, Montreālā un Hamiltonā, kur Toronto latviešu tautas augstskolas drāmatiskais pulciņš janvāŗa beigās un februāŗa sākumā sniedza režisora Hugo Miķelsona vadībā iestudēto R. Blaumaņa komēdiju „No saldenās pudeles", jaunie teātrinieki 23. maijā ar šo lugu viesosies Bostonā, sniedzot izrādi turienes latviešu skolas zālē plkst. 4 pēcpusdienā. Izrāde būs apvienota ar vietējās skolas audzēkņu izlaiduma aktu, tai pašā dienā.

Toronto ģimnazijas drāmatiskais pulciņš izvēlējies arī jauno lugu nākošā mācību gada izrādei — Teodora Zeltiņa 3 cēlienu komēdiju „Vīna raugs". Arī lugas lasīšana un lomu sadale jau sākusies. Pagaidām izraudzīti četri tēlotāji, kuŗi piedalījās arī „Saldenajā pudelē" — Andrejs Pakrastiņš, Sarma Zubāne, Arnis Rozītis un Zane Ezera. T. Zeltiņa lugā pavisam ir 9 lomas — 5 vīriešu un 4 sieviešu.

Latviešu namā Toronto drāmatiskā pulciņa dalībnieki tieši lasīja jaunās lugas pirmo cēlienu, kad „cauri putekļiem un dūmiem", kuŗi radās nama pārbūves darbos, gadījās kādu vakaru tajā iegriezties. Lugas lasītāji ar teksta novilkuma eksemplāriem rokā vingrinājās izrunā, kuŗai uzmanīgi sekoja režisors H. Miķelsons, brīžiem lasītāju pārtraucot un pārķeŗot tekstu pašam, lai atkal ar strauju rokas kustību norādītu, ka lasīšana turpināma lomas reflektantam. Brīžiem režisors, it kā sadzelts, uzslējās no krēsla un iesaucās: „Tev jāsvingo, tu būsi students!" Viņš tūlīt arī parādīja kā pareizi svingot, dejas ritmu pašam atdarinot: „Uz mežu, uz mežu, uz mežu malku zāģēt!" Brīdi vēlāk: „Un tagad visiem studentiem kopā jādzied!" mudināja režisors: „Uz alus mucas pagrabā ir mana vecā vieta!"

Jaunajiem tēlotājiem šādas lietas patīk, tādēļ nav brīnums, ka viņi lauztin laužas uz lugas mēģinājumiem. Daudzi no viņiem arī paši drīz būs studenti, ne tikai lugā vien. Vajadzēs dziedāt arī īstajā dzīvē. Studentu un studenšu „Vīna raugā" ir daudz, gandrīz tikpat, cik lomu. Būs jauka izspēlēšanās! Līdzās tam nāk kāda ļoti apsveicama lieta — pareiza latviešu valodas izrunas iemācīšanās. Tā galvā nav jādzen ar varu, bet ieviešas pati!

Ir, protams, arī vārdi, kuŗi liek palauzīt galvu par to nozīmi. Taču režisors uzmanīgi seko, lai tēlotāji arī paši saprastu, ko runā publikai. „Vai tu zini, kas ir čivināt?" Arnim Rozītim jautāja H. Miķelsons, kurš arī jaunajā lugā pats uzņemsies vienu no lomām. Arnis zināja: „Stāstīt meitenēm pasaciņas!" Viņam patīk mīlētāja loma, kāds ir Mārtiņš „Saldenajā pudelē" saspēlē ar Zanes Ezeras tēloto Mariju. Viņš spēlējis arī citās lugās — „Atbalsīs", „Jaunaudzē", taču Mārtiņa lomā juties vislabāk. Arnim Rozītim patīk arī dejot Diždanci. Latviešu ģimnazijā viņu interesē latviešu valodas stundas, bet garlaiko nepraktiskās rakstnieku biografijas. Viņš šai pavasarī ģimnaziju beigs, bet no teātŗa nevēlas šķirties. Turpinās Marijai pagriezt muguru arī Bostonā.

Arī Pēteris Ancāns jau agrāk spēlējis latviešu lugās un kā Blaumaņa precētais kalpa vīrs brauks uz Bostonu, lai ķīvētos ar savu Auci. Ģimnazijā, kuŗu arī viņš pavasarī beigs, patīk tautas tradicijas. No izbraukumiem uz citām pilsētām viņam vislabāk atmiņā palikusi Montreala, kur, tiekoties ar vietējiem jauniešiem, guvis jaunus iespaidus. Arī uz skatuves Pēteris Ancāns juties visdrošāk Montreālā, jo — skatītājos zālē nav bijis neviena paziņas. Tikai suflierei Sarmai Zubānei ir vienalga, kas sēž zālē. Suflēšana grūtības nesagādā, lugas tekstu viņa gandrīz zina no galvas.

Ņiprā un koķetā Auces lomas tēlotāja Sandra Indzere, kuŗa apmeklē ģimnazijas 3. klasi, iecerējusi studēt angļu valodu. Viņai patīk žurnālistika, cītīgi piedaloties arī skolas žurnāla veidošanā. Ģimnazijas nesen rīkotajā jauno talantu vakarā viņa ar savu tēlojumu „Divas Sidrabenes" izpelnījās vislielāko klausītāju piekrišanu. Tas jaunās rakstītājas interesi vēl vairāk pievērsis iespiestajam vārdam. „Ierakstiet par mani kaut ko sevišķu, kaut ko tādu, par ko visi interesētos!" viņa, acīm dzirkstot, piebilda. Ak jaunība, jaunība!

Andrejs Pakrastiņš apmeklē ģimnazijas 2. klasi. Viņš ir drošs, ka iespējas darboties skolas drāmatiskajā pulciņā būs vēl vismaz divus gadus. Viņš brauks savas Krišа blēdīgās izdarības rādīt arī bostoniešiem. Kā jūtas uz skatuves? „Pirmo reiz publikas zālē neredzēju," viņš sacīja. Krišа loma un maska vislabāk patīk. Vēlākajās izrādēs A. Pakrastiņš jau jutis zālē arī publiku. Arī viņš visbrīvāk juties uz skatuves, ja zāles krēslos nav neviena paziņas. Tie dažkārt neiedziļinās skatuves tēlā, bet uzjautrinās it kā par lomas tēlotāja personīgajām izdarībām. Tas spēli traucē. Blaumaņa Krišam taisnība: tad jau labāk spēlēt svešai publikai.

Režisoram bija savs atzinums: skaļāki publikas izpaudumi zālē liecina, ka tai nodibinājies kontakts ar skatuvi. Slikta pazīme, ja kāds nenoteikts, kluss troksnis zālē nepārstājas un dzirdams visu izrādes laiku. —rs. Ķlenieci.

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu nacionālās apvienības Kanadā gadskārtējā padomes sesija notiks 14. un 15. martā Latviešu namā, abās dienās darba gaitai sākoties plkst. 10 rītā.

● Valentīna Pāvula pirmo patstāvīgo gleznu izstādi laikā no 27. februāra līdz 8. martam Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē apmeklējuši 487 interesenti, kā liecina paraksti viesu grāmatā, taču faktiski apmeklētāju skaits noteikti bijis lielāks, jo ne visi parakstījušies. Pārdotas 18 gleznas, no kuŗām 14 iegādājušies latvieši.

● Toronto latviešu biedrības rīkotais karnevāls — kostīmu balle „Nakts Montekarlo" 7. martā Latviešu namā bija pulcinājusi vairāk nekā 150 dalībnieku, no kuŗiem viena piektā daļa ieradās maskās. Žūrijas komisija, kuŗā bija divi kādreizējie biedrības priekšnieki J. Popelis un A. Gribusts, kā arī M. Matīsa, 1. godalgu piešķīra maskai „Lieldienu ola" (B. Pīlādze), bet 2. godalgu izpelnījās „Laupītājs" (E. Tiltiņš). Bija iekārtoti arī divi „spēļu elles" galdi, bet par deju mūziku gādāja portorikāņu džesa kapella.

● Māc. Ādolfa Čopa referātu par tematu „Dažas mūsu laikmeta diagnozes", kuŗu bija izkārtojusi Toronto latviešu biedrība, 8. marta pēcpusdienā Latviešu namā noklausījās ap 200 interesentu. Referents apskatīja laikmetu no pirmā pasaules kaŗa līdz mūsu dienām, izraisot daudz jautājumu un pārrunu.

● Toronto latviešu katoļu vienības valde sadalījusi pienākumus šādi: priekšsēdis Konstantīns Zeps, viņa vietnieks un kasieris Vladislavs Miklaševics, sekretārs Antons Vuciņš, fondu pilnvarnieks Pēteris Broks un valdes loceklis Antons Ikaunieks. Dāmu komitejas priekšniece savukārt ir Valija Niedra, sekretāre Franciska Erta, kasiere Jadviga Pērkone un saimniecības vadītāja Zuzanna Zepa ar palīdzi Moniku Ķivļenieci.

● Tērvetes (18) skautu vienībā pēc vecāku padomes sapulces modrības skauta atšķiru ieguvuši Eriks Eglītis un Tālivaldis Ķivlenieks. Padome piešķīrusi 1000 dol. atbalstu nesen mirušā M. Kaņka atraitnei.

● TLTA sestdienas ģimnazija 14. martā plkst. 2.30 pēcpusdienā Latviešu namā rīko krāsu skaņu filmas „Latvieši brīvajā pasaulē" izrādi. Filmā uzņemti skati no latviešu dzīves un darbības ne vien Ziemeļamerikā, bet arī citos kontinentos, galvenokārt Austrālijā un Jaunzēlandē. Parādīti dažādi kultūras, sporta un citi latviešu sarīkojumi, kā arī dziesmu svētki skatos un skaņās. Filma skatītājiem dos iespēju redzēt citu zemju ainavas un latviešu koloniju rosību šajās zemēs. Filmu uzņēmis Pēteris Zaretoks, kā jūrnieks apceļodams daudzas valstis. Viss teksts ierunāts latviešu valodā, bet vietās bez teksta paredzēti muttvārdu paskaidrojumi. Latviešu skolu audzēkņiem ieeja filmas izrādē bez maksas, bet pārējiem pret ziedojumiem.

● Par Toronto universitātes studentu padomes priekšsēdi ar 2612 balsīm ievēlēts trešā kursa psicholoģijas students Rads Hards (Hurd), kurš no pašreizējā priekšsēža Gestas Ābola pienākumus pārņems 1. maijā. Otra kursa inženierzinātņu students Eriks Migliņš, pieveicot pretkandidātu Kenu Makivoju (McEvoy), ar 2588 balsīm ievēlēts par padomes vicepriekšsēdi. Kā Hards, tā Migliņš savā vēlēšanu kampaņā iestājās pret pārmērīgu studentu „politizēšanu", ko to darījusi līdzšinējā padome, prasot vairāk koncentrēties uz izglītības problēmām. Nobalsojumā ar 3419 pret 2360 balsīm studenti arī nolēmuši maksāt 15 dol. gadā 20 gadu periodā studentu centra izbūvei, kuŗā paredzēta padomes mītne, studentu laikraksta redakcija, auditorija sanāksmēm un citas telpas.

Voterlū luterāņu universitātes mūzikas fakultātes dekāns prof. Volters Kemps (priekšā pa kreisi), kas pārstrādājis „Pūt, vējiņi" kanadiešu korim, pārrunā koncerta programmu Toronto, kurā šo dziesmu atskaņos, ar Intu Malēju un Viljemu Brubacheru, kurš dziesmu publicējis ar latvisku šķivi titullapā un nosaukumu „Latvian Boat Song"; aizmugurē kokgriezējs Fricis Malējs, kuŗa grieztā šķīvja attēls izraudzīts nošu vākam. Foto: J. Ligers

Kanadiešu mūziķis popularizē latviešu tautas dziesmas

Jau ilgāku laiku ar latviešu tautas dziesmu melodijām, to pārbalsošanu un pat komponēšanu nodarbojas Voterlū luterāņu universitātes profesors Volters H. Kemps, šīs mācību iestādes mūzikas fakultātes dekāns. Ar latviešiem un latviešu mūziku prof. V. Kemps jau iepazinās, būdams Toronto universitātes students un komponista prof. Tālivalža Ķeniņa skolnieks. Prof. V. Kemps ir dzimis Montreālā no angļu izcelsmes vecākiem, bet viņa dzīvesbiedre ir mūsu pazīstamā sabiedriskā darbinieka Ādolfa Svennes meita Valda.

Būdams latviešu sabiedrībā un vairākkārt dzirdēdams latviešu tautas dziesmas, prof. V. Kemps atzinis, ka to melodijas ir ļoti interesantas un vērtīgas, tādēļ izraudzījies sev par mērķi iepazīstināt ar tām kanadiešus. Viņš jau komponējis septiņus klaviergabalus dažāda vecuma skolēniem ar latviešu tautas dziesmu melodiju motīviem, kā arī pārstrādājis tautas dziesmu „Pūt, vējiņi" kanadiešu koŗiem ar nosaukumu „Latvian Boat Song". Šo aranžējumu jau publicējusi Waterloo Music Company, un tas tuvākajā laikā būs dabūjams visās latviešu grāmatnīcās. Šī publicējuma sagatavošanā piedalījusies arī Voterlū luterāņu universitātes studente Inta Malēja. Izdevuma vākū rotā latviska šķīvja fotografija. Šķīvi savukārt kokā griezis Intas tēvs Fricis Malējs.

„Pūt, vējiņi" (Latvian Boat Song) uzņemta Voterlū luterāņu universitātes studentu koŗa repertuārā, un šis koris to jau dziedājis savos publiskajos koncertos Pīterboro, Otavā, Pembrukā, Brukvillē, Votertaunā (Ņudžersijā), Montreālā u. c. vietās. Kingstonā šo dziesmu uzņēma skaņu lentē CBC televīzijas raidījumiem. Visos pieminētajos koncertos prof. V. Kemps publiski paziņoja, ka koris dziedās latviešu tautas dziesmu un uzaicināja pieteikties latviešus, kas šo dziesmu pazīst. Tā viņam radās izdevība vairākās pilsētās atkal iepazīties ar latviešiem un to ģimenēm.

Tagad Voterlū un Toronto universitāšu koŗi kanadiešiem pielaikoto „Pūt vējiņi" 15. martā plkst. 8.30 vakarā atskaņos savā „20. gadsimta koŗa mūzikas" koncertā Edvarda Džonsona ēkā. Tai pašā koncertā šie koŗi atskaņos arī prof. Tālivalža Ķeniņa liela stila piecu garīgu dziesmu cikla „Piae Cantiones Novae" pirmo daļu. Šo darbu prof. T. Ķeniņš komponējis astoņbalsīgam jauktām korim Voterlū luterāņu universitātes pasūtinājumā, un to jau pagājušajā gadā publicējusi jau minētā Waterloo Music Company.

Latviešiem būtu ne vien interesanti, bet arī ieteicams kuplā skaitā apmeklēt šo koncertu, lai prof. V. Kempam dotu pamudinājumu un lielāku prieku popularizēt latviešu tautas dziesmas kanadiešu sabiedrībā. Ieejas kartes bez maksas saņemamas Toronto universitātes Edvarda Džonsona ēkā laikā no plkst. 9 — 5 pēcpusdienā.

As.

KANADAS ZIŅAS

MONTREALA

● Montreālā jau tā nekārtīgo pasta piegādi kopš februāŗa sākuma galīgi sagandējis pasta smago automašīnu vadītāju resp. sūtījumu pārvadātāju streiks. Jau vairāk nekā mēnesis pagājis, bet par runāšanu un solījumiem tālāk nav tikuši ne pats ministrs, ne citi „gudrie". Jācieš, protams, visiem pilsētas iedzīvotājiem, latviešiem nesaņemot pat laikrakstus. Arī ar pasta nosūtīšanu ir pavisam bēdīgi.

EDMONTONA

● DV Edmontonas nodaļa, kuŗa aizvadītajā gadā atskatījās uz 15 gadu darbu, daudz darot organizācijas mērķu un uzdevumu īstenošanā, arī pēc gadasvētkiem turpinājusi rosīgu darbību un piesaistījusi daudzus jaunus biedrus, arī šāga 8. februāŗa gada sapulcē, uzņemot biedru sastāvā K. un U. Dobeļus, kuŗi 1951. gadā bija DV Albertas nodaļas līdzdibinātāji. Sevišķi ar K. Dobeli nodaļa ieguvusi pazīstamu sabiedrisku darbinieku, kādreizējo pionieŗa Džona Džonesa, pazīstama kā Džonesa tēvs, līdzgaitnieku. Sapulce arī nolēma maijā rīkot Kurzemes cietokšņa krišanas 25 gadu atceri. Sapulcē ievēlētā nodaļas vadība pienākumus sadalījusi šādi: valdes priekšsēdis A. Stepermans (līdzšinējais), viņa vietnieks R. Vilks, sekretāre Z. Stepermane (līdzšinējā), kasieris J. Snepsts, biedrzine M. Snepsta (līdzšinējā) un valdes loceklis P. Heinbergs. Revīzijas komisijā par priekšsēdi darbosies J. Jēkabsons, sekretāru A. Bachs un Dz. Vilka, bet vanadžu kopu vadīs M. Snepsta ar palīdzi E. Brūzi. Līdzšinējos amatos atstāja arī mednieku un makšķernieku sekcijas vadītāju A. Veisu, sporta sekcijas vadītāju M. Laipenieku un nodaļas pārstāvi un sakarnieci ar vietējām kanadiešu organizācijām I. Jēkabsoni. Nodaļas pārstāvja pienākumus Kanadas DV delegātu sapulcē vienojās arī šogad uzticēt O. Klaveniekam Toronto.

A. St.

HAMILTONA

● Hamiltonas latviešu biedrības dāmu komitejas gadskārtēji rīkotajā literārajā vakarā 4. aprīlī plkst. 7.30 biedrības namā (16 Qeen St. N.) Dr. P. Vasariņš referēs par tematu „Kārļa Skalbes dzeja šāsdienas skatījumā", ar deklamācijām piedaloties Intai Vasariņai un Skaidrītei Darkēvičai. Pēc referāta paredzēta pakavēšanās pie kafijas galda.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.
491 College St, Toronto 174, Ont.

Telef. 924-2775

m a k s ā

6% PAR NOGULDĪJUMIEM
7—7½ PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9—1 p.p.

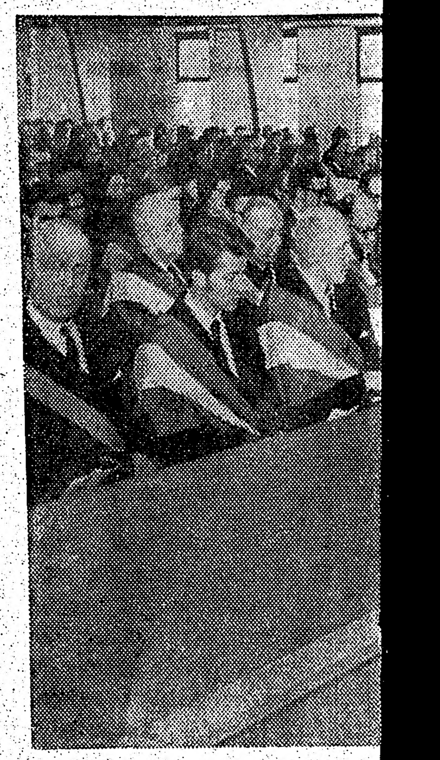

Toronto korporāciju kopas rīkota…
cā, atskanot svētbrīža pirmajan…
majā solā (no kreisās) kalpakie…
jas Frat. Cursica Toronto kopa…
Bulte un E. Treilons, Toronto k…
ji nosegts).

Vai mēs v…

(Pārnesums no 1. lpp.)

vībai un tiem cēlajiem ideāliem… kuŗus izauklējusi kristīgā dzīve… ziņa aizgājušo gadsimtu norisēs… Norādījis, ka Kristus atskārtis, k… viņam jācieš, lai patiesība dzīvo… tu, tādēļ nevairījās, nebēga un ne… meklēja kompromisus, kaut apz… nājās, ka, krusta ceļu ejot, viņam… nebūs daudz sekotāju, bet zinot, k… Dievs būs ar Viņu un pie Viņa, … neļaus patiesībai mirt pie krust… un šķietamo traģēdiju pārvērt… triumfā, archibīskaps sacīja:

„No šī viedokļa mēs varam ra… dzīties arī uz upuriem, kuŗus nes… šī tie vīri un jaunekļi, kas pirm… atsaucās aicinājumam sargāt 1… novembrī dzimušo Latvijas vals… Šo pirmo cīnītāju rindās bija a… mūsu vecāko korporāciju locek… Ar ticības degsmi un tēvzemes … lestības apgarotu sirdī šie cīnītā… atcerējās trikoloram dotos soli… mus un brīvprātīgi iestājās arm… jā, kuŗa toreiz bija tikai iecere, … īstenība, jo ticētāju un to, kas b… ar mieru nest upuŗus, sākotnēji … ja maz. Bet tie, kas ticēja La… jai, saprata, ka ir jāiet, lai tau… brūces ar viņu ciešanām k… dziedinātas, lai palīdzētu uzva… tai patiesībai, no kuŗas var p… dzimt un kuŗā var pastāvēt … mazo tautu tiesības uz brīvību … savu valsti. Saka, ka kalns au… lielāks, ja tam tuvojoties, bet … vēks, ja no tā attālinoties. Tāp… arī mēs tikai tagad, pēc 50 … diem, redzam šos cīnītājus vi… cildenajā diženumā. Tikai tag… kad mums vairs nav savas brī… Latvijas, mēs īsteni mācāmies … vērtēt, kāda bija kalpakiešu … citu mūsu brīvības cīnītāju upu… jēga un nozīme, jo viņi mūs mā… ja cienīt patiesību un — brīvī… Viņi zināja, kāpēc viņi mirst."

To atzinis, archibīskaps jautā… „Bet — vai mēs vēl zinām, kā… mēs dzīvojam? Vai mūsu dvēse… jau nav apaugušas ar sūnu tā… kā ar zemi nolīdzinātie varoņu … pi dzimtenē? Vai mums vēl … mūsu tēvzemes posts un mūsu t… tas ciešanas? Vai mēs vēl atsk… stam, cik pazemojošas, smagas … žņaudzošas ir mūsu tautai uz… tās nebrīvības važas? Jā, kā… mēs dzīvojam? Kādiem ideāli… sekosim? Par ko cīnīsimies? Un… par ko būsim ar mieru ciest … upuŗus nest? Kritušo un mir… varoņu piemiņas brīža pārdom… lai mums palīdz atbildēt uz š… jautājumiem, ar kuŗiem sais… mūsu tautas liktenis, brīvība … dzīvība."

Norādījis, ka, nesen svinot … porācijas Lettonias 100 gadu … stāvēšanu, bieži minēts Kronv… Aša vārds, archibīskaps arī s… diķi pabeidza ar šī izcilā latv… vārdiem:

„Brīvība nav nekāds tukšs … nis, nedz posta māns, bet tan… ļo tava drošība, tavs lepnum… tā skaidrā liecība, ka tu esi no… besu cilts. Tur ir brīvība, … tu drīksti dzīvot, kā tavai sti… sirdij patīk, kur tevi tas apla… kas jau tavus tēvus ir aplaim… Šāda tēvzeme un šāda brīvīb… tas visaugstākais dārgums … zemes, tā ir rota, kam par ko… iekšā bezgalīga ticība, tā visk… nākā manta, kas vien cilvē… virs zemes pieder, ko viņš … iegūt. Tad nu celies, krietnai… vieti! Lūdz Dievu ikdienas… Viņš piepilda tavu sirdi ar s… lai Viņš iededzina tavā sirdī … cības un dūšības liesmu. Te… būs nekādu mīlestību turēt… svētāku nekā tēvzemes mīle… nekādu prieku saldāku nekā… vības prieku, lai tu spētu atk… gūt to, ko nomācnieki tevi…

ēkāns prof. Vol-
Pūt, vējiņi" ka-
o, kurā šo dzies-
u, kurš dziesmu
„Latvian Boat
rieztā šķivja at-
Foto: J. Liģers

pulārizē

smas

ja. Izdevuma vā-
šķivja fotografi-
ārt kokā griezis
Mālējs.
(Latvian Boat
Voterlū luterāņu
dentu kora reper-
ris to jau dziedā-
šķajos koncertos
avā. Pembrukā,
rtaunā (Nudžersi-
ā. c. vietās. King-
nu uzņēma skaņu
zijas raidījumiem.
ētajos koncertos
s publiski paziņo-
ēdās latviešu tau-
uzaicināja pieteik-
as šo dziesmu pa-
radās izdevība
ās atkal iepazīties
n to gimenēm.
ū un Toronto uni-
kanadiešiem pielai-
i" 15. martā plkst.
tskaņos savā „20.
mūzikas" koncertā
ona ēkā. Tai pašā
ori atskaņos arī
Ķeniņa liela stila
ziesmu ciklā „Piae
ae" pirmo daļu. So
Ķeniņš komponē-
am jauktam korim
nu universitātes pa-
n to jau pagājuša-
cējusi jau minētā
c Company.
būtu ne vien intere-
ieteicams kuplā
ēt šo koncertu, lai
ņpam dotu, pamudi-
lāku prieku popula-
tautas dziesmas ka-
drībā. Ieejas kartes
saņemamas Toronto
Edvarda Džonsona
plkst. 9 — 5 pēcpus-

As.

RONTO
TVIEŠU
SABIEDRĪBA
to) Credit Union Ltd.
t ; Toronto 174, Ont.
924-2775
a k s ā
OGULDĪJUMIEM
R ILGTERMIŅA
LDĪJUMIEM
rība izdara visas pa
operācijas, izsniedz
izdara naudas pār-
izsniedz celotāju
čekus
NAUDAS NOGULDĪ
AIZDEVUMU IZ
KREDITSABIED
ĀRA DZĪVĪBAS AP
ANU LĪDZ $2000.00
ai $5000.00.
ts darbdienās no pl
—8 vakarā.
nās no pl. 9—1 p.p.

Toronto korporāciju kopas rīkotajā plkv. Kalpaka un viņa vīru piemiņas dievkalpojumā Sv. Jāņa baznīcā, atskanot svētbrīža pirmajam korālim: priekšā mācītājs A. Briedis un archibīskaps A. Lūsis; pirmajā solā (no kreisās) kalpakieši K. Tannis, P. Ikšelis, A. Liepiņš un E. Lūsis; otrā solā korporāciju Frat. Cursica Toronto kopas seniors O. Perro, Selonijas Toronto kopas prezidijs A. Laucis, R. Bulte un E. Treilons, Toronto korporāciju kopas prezidijs V. Galdiņš, T. Kronbergs un A. Joma (daļēji nosegts).

Vai mēs vēl zinām, kāpēc dzīvojam?

(Pārnesums no 1. lpp.)

vībai un tiem cēlajiem ideāliem, kuŗus izauklējusi kristīgā dzīves ziņa aizgājušo gadsimtu norisēs. Norādījis, ka Kristus atskārtis, ka viņam jācieš, lai patiesība dzīvotu, tādēļ nevairījās, nebēga un nemeklēja kompromisus, kaut apzinājās, ka, krusta ceļu ejot, viņam nebūs daudz sekotāju, bet zinot, ka Dievs būs ar Viņu un pie Viņa, jo neļaus patiesībai mirt pie krusta un šķietamo traģēdiju pārvērtīs triumfā, archibīskaps sacīja:

„No šī viedokļa mēs varam raudzīties arī uz upuŗiem, kuŗus nesuši tie vīri un jaunekļi, kas pirmie atsaucās aicinājumam sargāt 18. novembrī dzimušo Latvijas valsti. So pirmo cīnītāju rindās bija arī mūsu vecāko korporāciju locekļi. Ar ticības degsmi un tēvzemes mīlestības apgarotu sirdi šie cīnītāji atcerējās trikoloram dotos solījumus un brīvprātīgi iestājās armijā, kuŗa toreiz bija tikai iecere, ne īstenība, jo ticētāju un to, kas bija ar mieru nest upuŗus, sākotnēji bija maz. Bet tie, kas ticēja Latvijai, saprata, ka ir jāiet, lai tautas brūces ar viņu ciešanām kļūtu dziedinātas, lai palīdzētu uzvarēt tai patiesībai, no kuŗas var piedzimt un kuŗā var pastāvēt arī mazo tautu tiesības uz brīvību un savu valsti. Saka, ka kalns augot lielāks, ja tam tuvojoties, bet cilvēks, ja no tā attālinoties. Tāpēc arī mēs tikai tagad, pēc 50 gadiem, redzam šos cīnītājus viņu cildenajā diženumā. Tikai tagad, kad mums vairs nav savas brīvās Latvijas, mēs īsteni mācāmies novērtēt, kāda bija kalpakiešu un citu mūsu brīvības cīnītāju upuŗa jēga un nozīme, jo viņi mūs mācīja cienīt patiesību un — brīvību. Viņi zināja, kāpēc viņi mirst."

To atzinis, archibīskaps jautāja: „Bet — vai mēs vēl zinām, kāpēc mēs dzīvojam? Vai mūsu dvēseles jau nav apaugušas ar sūnu tāpat kā ar zemi nolīdzinātie varoņu kapi dzimtenē? Vai mums vēl sāp mūsu tēvzemes posts un mūsu tautas ciešanas? Vai mēs vēl atskārstam, cik pazemojošas, smagas un žņaudzošas ir mūsu tautai uzliktās nebrīvības važas? Jā, kāpēc mēs dzīvojam? Kādiem ideāliem sekosim? Par ko cīnīsimies? Un — par ko būsim ar mieru ciest un upuŗus nest? Kritušo un mirušo varoņu piemiņas brīža pārdomas lai mums palīdz atbildēt uz šiem jautājumiem, ar kuŗiem saistās mūsu tautas liktenis, brīvība un dzīvība."

Norādījis, ka, nesen svinot korporācijas Lettonias 100 gadu pastāvēšanu, bieži minēts Kronvaldu Aša vārds, archibīskaps arī spredikī pabeidza ar šī izcilā latvieša vārdiem:

„Brīvība nav nekāds tukšs sapnis, nedz posta māns, bet tanī zaļo tava drošība, tavs lepnums un tā skaidrā liecība, ka tu esi no debesu cilts. Tur ir brīvība, kur tu driksti dzīvot, kā tavai stiprai sirdij patīk, kur tevi tas aplaimo, kas jau tavus tēvus ir aplaimojis. Šāda tēvzeme un šāda brīvība ir tas visuaugstākais dārgums virs zemes, tā ir rota, kam par kodolu iekšā bezgaliga ticība, tā viskrietnākā manta, kas vien cilvēkam virs zemes pieder, ko viņš kāro iegūt. Tad nu celies, krietnais latvieti! Lūdz Dievu ikdienas, lai Viņš piepilda tavu sirdi ar spēku, lai Viņš iededzina tavā sirdī uzticības un dūšības liesmu. Tev nebūs nekādu mīlestību turēt par svētāku nekā tēvzemes mīlestību, nekādu prieku saldāku nekā brīvības prieku, lai tu spētu atkal iegūt to, ko nomācnieki tevīm izkrāpuši, un nopelnities to, ko nelgas aizkavējuši."

Latvijas un 14 korporāciju karogiem godbijīgi liecoties piemiņai, archibīskaps A. Lūsis no kanceles nolasīja to 12 kalpakiešu vārdus, kuŗi kopš 1968. gada decembŗa līdz pērnā gada 31. decembrim aizgājuši aizsaulē: Atsevišķās stundentu rotas leitnants Lāčplēsis Jānis Celms (miris 1968. g. 30. decembrī ASV), leitnants Arvīds Lauva (miris 1969. g. 14. aprīlī Austrālijā), kapteinis Jēkabs Jumiķis (miris 1969. g. 23. aprīlī ASV), leitnants Lāčplēsis Jānis Ruģēns (miris 1969. g. 23. jūnijā ASV), leitnants Arturs Butulis (miris 1969. g. 24. jūlijā Kanadā) un virsleitnants Arturs Ozols (miris 1969. g. 24. decembrī Zviedrijā), Jātnieku nodaļas kaŗavīrs Oskars Bergmanis (miris 1969. g. 25. martā Anglijā) un kaŗavīrs Kārlis Eichvalds (miris 1969. g. 30. novembrī ASV), Neatkarības rotas pulkvežleitnants Jānis Druvaskalns (miris 1969. g. 27. maijā ASV) un pulkvežleitnants Antons Grāmatiņš (miris 1969. g. 16. jūlijā Anglijā), Cēsu rotas leitnants Eduards Jakobsons (miris 1969. g. 31. decembrī Kanadā) un kapteinis Lāčplēsis Eižens Vanags (miris 1969. g. neminētā datumā ASV). Bez tam saņemta noteikta ziņa, ka Cēsu rotas pulkvedis Jānis Skujiņš, 2. un 3. šķiras Lāčplēša kara ordeņa kavalieris, miris mocekļa nāvē Butirku cietumā Maskavā 1941. gada 15. decembrī. Viņus piemiņot, baznīcēni dziedāja koŗāli „Augšā aiz zvaigznēm".

Pēc archibīskapa A. Lūša teiktās lūgšanas, karogiem vēlreiz liecoties svētīšanas laikā beigu liturģijā, un dievkalpojuma nobeiguma koŗāja „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" izskanēšanas, J. Barušam liekot atkal ieskanēties ērģelēm, Kalpaka un viņa vīru piemiņas brīža dalībnieki, kājās piecēlušies, izvadīja no baznīcas korporāciju pārstāvjus ar viņu un Latvijas karogiem, tad pamazām izklīda, lēnām, domīgi, bez parastās sarīkojumu beigās redzamās steigas, klusās sarunās vai domās iegrimuši. Bija vēlreiz atgādināti vērā liekamie vārdi, kuŗus reiz teicis Kronvaldu Atis, pavadīja arī archibīskapa teiktie, taču neatbildētie un katra paša sirdsapziņai atstātie jautājumi, pāri visiem: Vai mēs vēl zinām, kāpēc dzīvojam?

Vtr.

Jauns rīts neaust bez vakardienas

(Pārnesums no 1. lpp.)

varenāks par likumu burtu bardzību vai dekrētu un rezolūciju vienmuļo liekvārdību. Aizvakardiena, vakardiena un šodiena dzejas ēzē pārtop par rītdienu.

Negaidīsim, lai dzejnieka vārdus, kuŗi dažkārt rakstīti pusnomodā, citkārt gaišredzīgos sapņos, kā savā laikā Alunāna un Ausekļa vārsmas, saprastu katrs, kam dzirde dāliderų skaņas vai doktrīnu rūkoņas notrulināta. Dzeja nav revolūciju tribunāls, vai inkvizīcijas tiesa, bet sirdsapziņas spriedums, patiesības un daiļuma atklāsme, mīlestības apliecinājums mirstīgajiem, atstumtajiem un vajātajiem. „Tikai mirstīgais spēj iemīlēt mirstīgo ar nemirstīgu mīlestību," rakstījis ungāru dzejnieks Jozefs Atlilla, kuŗš nabadzībā mira 1937. gadā. Viņš arī atstājis dzejniekiem vērā liekamu padomu: „Jo slava tevi kādreiz vīla,/ jo vairāk sapņi jāmācās;/ Ar tevi saprāts iet un mīla / Kā vecāki, kas neatstās."

Saprāts un mīla. Tās ir divas galējības, starp kuŗām maldās dzejnieka izdoma... Daudzi no mums ir mēģinājuši mest tiltus uz dzimtenē palikušo tautas vairākumu. Īstenībā visi tilti nekad nav bijuši nodedzināti, kopīgo cerību tilti ir palikuši. Viņi, otrā pusē, mūs gaida — ne kā pazudušos dēlus vai meitas, bet kā jauna pagrieziena vēstītājus, kā važu rāvējus. Diemžēl, saprāts nežēlīgi atgādina, ka ceļš pat uz žurnāla „Karogs" slejām ved pagaidām caur Kremļa vārtiem.

Arī attapīgākais dzejnieks nespēj reizē kalpot diviem: savai tautai un savas tautas apspiedējiem. Vai mēs visi to apjaušam? Dzejniekiem ir jāsasaucas, tilti ir metami, bet tie nav ceļami uz zemiskās patvaldības pāļiem. Mūs vieno viena valoda, viena tiecība. Ausekļa un Raiņa sapņi piepildījās... Agri vai vēlu piepildīsies arī mūsu sapņi, īstenosies mūsu cerības pasniegt savus darbus tautai, kuŗa mums devusi dārgāko, ko cilvēks var mantot šajā pasaulē: dzīvību un valodu. Taču lai tauta būtu iepriecināta par mūsu veikumu, ir vienmēr jāiegaumē: nav liela meistarība daudz vārdos izteikt mazu patiesību, bet ir liela māksla nedaudz vārdos uzcelt dižu dailes celtni.

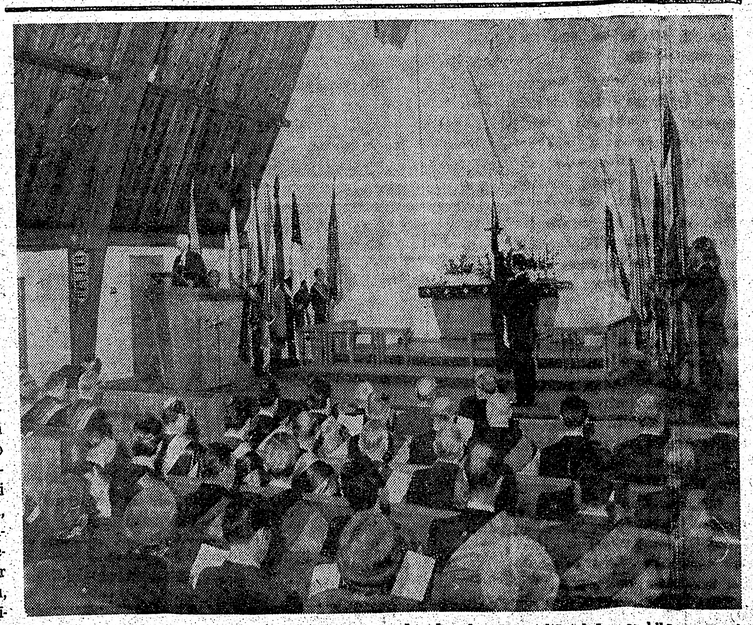

Latvijas un 14 korporāciju karogi Toronto Sv. Jāņa draudzes baznīcas altārtelpā, archibīskapam A. Lūsim teicot svētrunu plkv. Kalpaka un viņa vīru piemiņas dievkalpojumā.

Neparedzēta vadības maiņa

JAUNS PRIEKŠSĒDIS ŅUJORKAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOMEI

Par Ņujorkas latviešu organizāciju padomes 7. martā Mocarta viesnīcas telpās Manhatenā notikušās gada sapulces svarīgāko notikumu uzskatāma jauna priekšsēža ievēlēšana. Kandidēja arī līdzšinējais ilggadējais priekšsēdis K. Balodis, bet par jauno ŅLOP vadītāju ievēlēja Reinholdu Beķeri ar 14 balsīm, kamēr K. Balodis saņēma 6. Balsošanu sākot, vecā valde mēģināja pati sevi ieteikt arī jaunajam darbības posmam, ar rezolūciju ierosinot atstāt amatā visus līdzšinējos valdes locekļus. Latviešu ev.-lut. draudzes pārstāvis J. Riekstiņš tomēr aicināja palikt pie vecās ievēlēšanas kārtības, par katru kandidātu balsojot aizklāti. Sapulce ar 11 pret 9 balsīm J. Riekstiņa ieteikumu pieņēma. Tādēļ par pārsteigumu uzskatāms priekšsēža vēlēšanu iznākums, līdzšinējam saņemot tikai 6 balsis.

Sapulces gaita bija bez sevišķiem uztraukumiem vai jauninājumiem. Priekšsēdis K. Balodis sniedza pārskatu par aizvadītā gada darbību, norādot, ka Latvijas valstssvētku sarīkojumā sabiedrība bijusi atsaucīga un šogad pirmo gadu nav bijis nekādu pārpratumu ar Ņujorkas skolu vadību. Uz apsveikumu sakarā ar Latvijas valstssvētkiem atbildējis ASV prezidents Niksons, novēlot Ņujorkas latviešiem sekmes nākotnes darbā. Kultūras dienu sarīkojums nav noritējis tā, kā paredzēts, jo pastāvējušas grūtības ar programmas sastādīšanu, taču apmeklētāju skaits bijis lielāks nekā iepriekšējos gados. (Sarīkojumā tomēr iztrūka pats ŅLOP priekšsēdis K. Balodis. — Ref.). Protestēts „Laika" redakcijā par nepareizas informācijas ievietošanu laikraksta 20 gadu jubilejas numurā, aprakstot Ņujorkas latviešu dzīvi.

K. Balodis vēl ziņoja, ka radusies iespēja atjaunot kādreizējo Baltijas Brīvības namu, kuŗš pirms daudziem gadiem bija galvenā baltiešu tikšanās vieta. Tagad kāds labvēlis apsolījis maksāt īri pāris gadu, ja izdotos atrast piemērotas telpas Ņujorkas centrā. Bet priekšsēdis arī ziņoja, ka lietuvieši paši būvē namu, igauņiem jau sen tāds ir, tikai latvieši ir bez telpām Ņujorkas centrā. Organizāciju delegāti nolēma 200 dol. no nama konta atvēlēt inventāra iegādei šim Brīvības namam, ja tāds rastos.

Nav vēl nokārtots 500 dol. parāds ALAi par Latvijas 50 gadu ceļojošās izstādes pārvešanas izdevumiem, ko uzņēma budžetā. Daži delegāti gribēja šo izdevumu posteni no budžeta svītrot, tomēr K. Baloža priekšlikumā to paturēja, kaut katru gadu būtu iespējams nokārtot tikai daļu no šī parāda.

Latvieši pagājušā gada Lojālitātes parādē nav piedalījušies tāpēc, ka to nav darījuši lietuvieši un igauņi, jo latviešu grupa vien izskatītos par mazu, — bija priekšsēža vērtējums. Pārrunājot piedalīšanās iespējas šogad, delegāti izteica vēlēšanos parādē piedalīties, bet likās, ka viņi to-nēr meklē iemeslu, ar kuŗu aizbildināties, ja latviešu grupa arī šāgada 2. maija Lojālitātes dienas parādē nepiedalītos, jo šogad tāpat viss atkarīgs no abu pārējo baltiešu tautu rīcības.

J. Riekstiņš ieteica ŅLOP rīkot informācijas sanāksmi par ALAs darbību, aicinot tajā ALAs pārstāvi austrumu apgabalā U. Kariņu, kam delegāti piekrita. V. Irbe norādīja, ka latviešu preses pārstāvjiem vienmēr, vismaz pēdējos divos gados, nācies maksāt par ieeju ŅLOP sarīkojumos. Viņš arī norādīja, ka 19. aprīlī Ņujorkā paredzētas divas teātŗa izrādes vienā dienā, kas liecina, ka padome nav bijusi savu uzdevumu augstumos, nesagatavojot sarīkojumu kalendāru. K. Balodis atbildēja, ka padome rīko tādus sarīkojumus, kuŗi prasa piemaksu, tādēļ visiem latviešiem jāsaslēdzas kopā, neprasot nekādas atlīdzības un visiem maksājot ieejas maksas. Bet — ne vienmēr tā notiek. Ņujorkas skolas par savu piedalīšanos pirms diviem gadiem vēlējušās gandrīz 500 dol., bet, no otras puses, Bostonas dubultkvartets Tēvija prasījis tikai 200 dol. ceļa izdevumu atlīdzību un R. Birzgalis par savu teātŗa izrādi tikai 90 dol. Toties Ņujorkas korim prasības bijušas lielas.

Liekas neparasti, ka ne revīzijas komisija, ne atsevišķi delegāti neizteica pagājušā gada valdei pateicību par veikto darbu. Tikai pēc jauna priekšsēža ievēlēšanas pateicību izteica aizejošajam priekšsēdim.

Jaunajā ŅLOP valdē priekšsēža vietnieks ir J. Lācis, sekretārs A. Bogdanovičs, kasieris K. Kitners, viceprieksšēži M. Kļaviņš, V. Jerumanis, M. Bogdanoviča, J. Straume un F. Lavķinaitis. Revīzijas komisijā darbosies N. Grava, J. Pelše un V. Vanāgelis. Sapulcē piedalījās 20 organizāciju 23 delegāti. Organizāciju padome apvieno Ņujorkas latviešu organizācijas, kuŗas kā pārstāvjus var sūtīt 1—3 delegātus, par ko jāmaksā 10 dol. dalības maksa gadā.

—be

Trešie jaunatnes kursi Austrālijā

Tūlīt pēc Austrālijas latviešu 19. kultūras dienām Pertā Sv. Toma Mora jezuītu kolledžā notika Austrālijas latviešu 3. jaunatnes kursi ar 40 dalībniekiem, kuŗi bija nosaukti par Aleksandra Čaka jaunatnes kursiem.

Še mazliet jāatceras Austrālijas latviešu jaunatnes kursu „vēsture". Pirmie kursi notika 1968. gadā Adelaidē, arī tūlīt pēc kultūras dienām, un bija nosaukti par Kārļa Ābeles jaunatnes kursiem, dodot tiem, kā jau pirmajiem, izcila latviešu dzejnieka, varoņa un zinātnieka vārdu, kuŗš sākās ar alfabēta pirmo burtu. Pie tam Kārlis Ābele pats bija dzīvojis Adelaidē, kur arī apbedīts. Šos kursus vadīja prof. E. Dunsdorfs. Otri kursi notika Sidnejā 1969. g. tāpat pēc kultūras dienām. Tiem nebija dots īpašs nosaukums, vienkārši apzīmējot par otriem latviešu jaunatnes kursiem Austrālijā. Tos vadīja L. Bērziņa - Felsberga.

Šāgada kursiem Pertā, kā jau minēts, atkal bija īpašs nosaukums, un tos vadīja vietējais sabiedriskais darbinieks V. Balodis, palīdzot daudziem Pertas latviešiem. Par lektoriem kursos darbojās pertieši M. Balodis — Latvija kā dzīves telpa, I. Kampe - Vlahova — sports, M. Titmane — latviešu valoda, A. un V. Rogas — mūzika, Z. Dunse un Z. Ozoliņš — tautas dejas, D. Olmanis — teātris, E. Kviesis — juridiskā folklora, K. Ridūzis — jaunatnes psiholoģiskās problēmas, A. Balode — latviešu mitoloģija, A. Kudeika un G. Pārupe — glezniecība, L. Beklešova — lietiskā mākslā. Kursu vadītājs lasīja lekcijas par sabiedriskā darba tehniku un mūsu socioloģisko situāciju, bet svētbrīžus vadīja M. Titmane, prāv. S. Gaidelis un māc. L. Kampe. Kursos „no malas" kā mācību spēki bija pieaicināti melburnieši prof. E. Dunsdorfs, kuŗš vadīja Latvijas vēstures kursu, un O. Rozītis, pārzinot latviešu literātūras kursu.

Līdz šim par kursiem valdīja pilnīgs klusums, nekāda informācija nebija pieejama, bet tagad Austrālijas latviešu katoļu biļetena redakcijai izdevies dabūt interviju ar O. Rozīti, kuŗš bijis lektors ne tikai šajos, bet arī abos iepriekšējos jaunatnes kursos. Ar biļetena redakcijas atļauju, še sniegta daļa no minētās intervijas.

O. Rozītis domā, ka kursi labi izdevušies, ja par to mērķi uzskata draudzības stiprināšanu Austrālijas latviešu jaunatnē, jo kursi radījuši dziļu emocionālu saviļņojumu. Uz jautājumu, vai tas ir galvenais kursu mērķis, O. Rozītis atbildēja: „Es gribētu teikt, ka kursu galvenais uzdevums ir panākt to, lai latviešu jaunatne atrauj vaļā visus logus un durvis latviskai aktivitātei. Es vēlētos, kaut nevienā mūsu jauniešu dvēseles kaktiņā nebūtu sasmakuša gaisa, kaut tie visur savā garīgajā miteklī varētu elpot brīvu latvisku atmosfairu, brīvi jautāt, brīvi diskutēt, manis pēc — brīvi visu apšaubīt. Tā ir jaunatnes privilēģija — brīvi prasīt informāciju par visu latvisko."

Jautāts, vai jaunieši šo tikko minēto informāciju arī ieguvuši, O. Rozītis atbildēja ar „nē" un paskaidroja, ka iemesls tas, ka „mūsu jaunieši vēl nav līdz galam un simtprocentīgi ieinteresēti, no viņiem vēl varētu gaidīt daudz lielāku līdzdalību — ne tikai sabiedriskajā kursu darbībā, ne tikai savstarpējā draudzības kopšanā, bet arī savu smadzeņu darbināšanā latvisku problēmu risināšanai."

Attieksmē uz ieteikumiem nākošajiem kursiem O. Rozītis izteicās: „Nākotnē būtu ļoti derīgi kursantus dalīt divās grupās. Vienā būtu tie, kuŗi piedalās pirmo reizi. Ar tiem varētu nodarboties puslīdz tāpat kā līdzšinējos kursos, cenšoties jauniešiem dot pamatinformāciju. Otrā grupā, turpretim, būtu iedalāmi tie, kuŗi jau piedalījušies iepriekšējos kursos, vai arī tādi, kuŗiem, neatkarīgi no kursu nodarbībām, pamatinformācijas jau diezgan. Ar tiem varētu, tā sakot, 'iet dziļumā', nodoties divu, augstākais trīs problēmu pamatīgākai apskatei. Sabiedriskā dzīvē — mūzicēšana, dejas, uzvedumu sagatavošana, dziesmas un cits abām grupām būtu kopīgs!"

Uz jautājumu par latviešu valodu kursos O. Rozītis atbildēja: „Visaugstākais valodas līmenis, viskonsekventākā latviešu valodas lietošana bija K. Ābeles (pirmajos) kursos. Relātīvi visvājākais valodas līmenis bija A. Čaka (pēdējos) kursos. Toties tajā visvairāk enerģijas, laika un pūļu bija veltīts kaut cik sistēmatiskai valodas mācībai M. Titmanes vadībā. Liekas, ka viņas pūles nepalika bez sekmēm."

Nobeigumā O. Roziša kursu kopsavilkums vienā teikumā: „Jaunatnes kursi ir nozīmīgākais, ko Austrālijas latviešu sabiedrība veikusi tautas nākotnei."

Tā kā turpmāko jaunatnes kursu rīkošana tagad nodota Latviešu apvienības Austrālijā jaunatnes nozarei resp. pašiem jauniešiem, tad ar interesi var gaidīt, kādi būs 4. jaunatnes kursi, kuŗi paredzēti 1971. gada sākumā Brisbenē.

Ed. Smugais

Kalamazū latviešu jauniešu pulciņš 14. un 15. martā Latviešu biedrības namā rīko savu biedru otru mākslas darbu izstādi, kuŗu atklās 14. martā plkst. 7 vakarā biedrības priekšnieks O. Reinvalds, piedaloties 7 jaunajiem „mākslinieķiem" ar 30 darbiem. Uzņēmumā izstādes organizētājas — jaunatnes pulciņa biedrzine Māra Bašķere (pa kreisi) un viceprieksšēde Sandra Miķelsone iepazīstina ar izstādes darbiem padomdevēju mākslinieku Arnoldu Sildegu.

Foto: V. Miķelsons

Pateicība par darbu ar goda rakstiem

ASV latviešu centrālajās kultūras dienās Bostonā Amerikas latviešu apvienības informācijas biroja vadītājs J. Blumbergs pasniedza goda rakstus ilggadējam skolotājam Albīnam Bangam, kas skolu darbā aizvadījis jau vismaz 35 gadus, Mildai Caunei (Vašingtonā), Annai Cerbulei (Filadelfijā), Ilgai Dimbirai (Ņujorkā), Voldemāram Dzelmem (Čikagā), Rūtai Kalniņai (Aijovā), Rasmai Kuģeniecei (Klīvlendā), Andrim Lambertam (Čikagā), Austrai Lindei (Klīvlendā), Hildai Rumpēterei (Milvokos) un Ludmillai Vilkai (Omahā). Minētie visi ir skolotāji, kuŗi pelnījuši vislielāko sabiedrības atzinību. J. Blumbergs nodeva aizkavējušos goda rakstu arī kādreizējam Amerikas latviešu tautiskās savienības priekšniekam L. Reiteram.

ALAs kultūras biroja vadītāja Dr. V. Melngaile savukārt pasniedza pēc organizāciju ieteikumiem piešķirtos goda rakstus par veikumiem sabiedriskajā darbā Aloizam Augustānam, Aleksandram Cīrulim, Adolfam Gailītim, Voldemāram Lambergam un Rūdolfam Liepiņam no Bostonas. Bez viniem goda raksti vēl piešķirti Pēterim Austriņam (Kalamazū), Ed. Gūtmanim (Mančestrā), Marijai Ievaldai (Demoinā), Stefanīdai Jansonei (Losandželosā), Fredim Kaufmanim (Takomā), Arnoldam Līgotnim (Detroitā), Pēterim Ozoliņam (Leikvudā), Adolfam Pohevicam (Vilimantikā), Viktoram Puriņam (Grand Rapidos), Pēterim Sīmanim (Mančestrā), Albertam Šmitam (Demoinā), Austrai Zeberiņai (Pitsburgā) un Voldemāram Zobenam (Linkolnā). ALAs kultūras birojs izņēmuma kārtā pats savā iniciatīvā piešķīris goda rakstu arī Jānim Gaigulim (Ņujorkā) par pirmās baltiešu zinātnieku studiju konferences noorganizēšanu 1968. gadā.

Dr. V. Melngaile uzrunā godināja arī citus vārdā neminētus kultūras darbiniekus, bet daži, likās, bija aizmirsti. Gribētos minēt divus brīvības cīnītājus Bostonā, kuŗi no latviešu organizācijām nav saņēmuši nevienu atzinības rakstu. Vispirms še minams māc. Osvalds Blūmītis, kuŗš daudzus gadus bezbailīgi cīnījies par Latvijas interesēm tik enerģiski un neatlaidīgi, ka viņa darbībai līdzīgu piemēru latviešu vidū būs grūti atrast. Taču viņu arvien aizmirst, kad par veikto darbu godina un pateicas. Otrs aizmirstais ir Valdemārs Antiņš, kuŗš, liekas, tāpat nebūs nepazīstams nevienam ASV latvietim.

Pabeidzot uzrunu un goda rakstu izsniegšanu, Dr. V. Melngaile citēja Kārļa Skalbes vārdus, teiktus tieši pirms 50 gadiem: „Mūsu kultūras centieni ir tautas pamati. Ja valsts ies bojā, mūsu kultūras centieni vēl paliks. Vienīgums, vienīgais mūsu atbalsts. Viņos turēsies nacionālās pašapziņas saknes. Tāpēc mums vajaga domāt visu, lai viņa plaši un dziļi iesakņojas tautā. Tas ir mūsu nacionālās politikas pirmais uzdevums. Stipriniet tautas saknes darbā un kultūrā."

O. A.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDĪTĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Dundas - Jane: Atsevišķa 5 istabu ķieģeļu māja, plats privāts iebraucamais ceļš, dubultgarāža. Cena $23.900.

Yonge — Sheppard: Atsevišķa 7 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, pagrabā izbūvēta liela atpūtas telpa. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $33.500, iemaksa $4.000. Atlikums uz 1 atklātu 10 gadu 9½% obligāciju.

Danforth - Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, ūdens-eļļas apkure un garāža.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 5 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Šī zeme ir mūsu...

ANDREJS IRBE RAKSTA PAR PERNRUDENI ZIEMEĻAMERIKĀ (3)

1.

Det ar vackrast nar det skymmer...

Viens otrs no tiem labajiem ļaudīm, kas Toronto nāca klāt, spieda roku un atgādināja, ka mēs reiz jau tikušies pie tā un tā viadukta Zviedrijā, un teica, ka viņi tur dzīvojuši un ka mēs taču neesam sveši (nē, nē, neesam sveši, bija jau reiz tāds sauklis: nekļūsim sveši...), droši vien, pazīs šo citātu oriģinālvalodā. Tā ir pirmā rinda no zviedru rakstnieka un dzejnieka Pēra Lagerkvista varbūt pašā populārākā dzejoļa. Latviski rindu varētu tulkot apmēram šādi: Ir visskaistāk sirmā stundā...

Bet ne par Toronto.

Pie Lielās Muldas, pie Grand Canyon, ir visskaistāk, kad saule laižas uz rietu un muldā sakrīt ēnas. Tad arī apklust caļa, un uz kādas nogrobas, līdz pašai malai aizgājis, var dzirdēt kanjona veidotāju Kolorado upi lielāmies par padarīto darbu. Tā no tālienes izklausās ļoti nomierinoša lielīšanās. Tā murrā kaķis, kas labi paēdis. Un upe, laikam, ir labi paēdusi, ūdeņu netrūkst. Un tai ir arī pamats lielīties — pēc tik ilga, gadu tūkstošiem ilga darba. Balsī ir miers, pa gabalu. Un veselums. Nav tukšu vaŗa zvārgulīšu skaņas. Te taču kaut kas ir darīts un padarīts.

Man stāsta, ka Kenediji mēdzot plostot pa šo upi. Mēģuši. Upe īstenībā ir krāčaina un nav nemaz tik miermīlīga, kā izklausās, stāvot uz nogrobas kanjona augšmalā. Un tomēr tā nav viņus aizkārusi. Ne viņa, ne Kolorado upe — šķērsām Lielajam Kanjonam, Lielajai Muldai...

Īstenībā man jāsaka: šis kanjons mani pievīla. Ne ar savu varenību, bet ar savu skaistumu. Kanjons ir no tiesas skaists. Tas ir tik skaists kā pastkartīte. Kad man tās sūtija, es domāju, ka amerkaņi to izgaismojuši ar starmešiem tāpat kā Niagaras ūdenskritumu. Jēli, banāli. Tā nu tas lietas nav, bet — krāsas ir. Tās pašas mēļi violetās. Kā pastkartītē. Netieku vaļā no „pastkartītes sajūtas".

Kāds amerikānis staigā ar polaroidkameru un sodas, kā nevarot nofotografēt visu kanjonu uz reizi.

Nu — visu jau arī amerikānis nevar. (Tā „visu - uz - reizi - pagūšana" ir arī ļoti latviska īpašība, varbūt amerikānis bija izbijis veclatvietis, kas zina, bet viņš tomēr fotografēja — detaļas, bet īstie latvieši: ja nevar visu, tad labāk nedarīt neka. Bīstams stāsts!)

Apkārt dabas brīnumdarbam solīdi celiņi, suvenīru kioski. Viss jauki. Pareizāk sakot: par daudz jauki.

Iekeŗos ar roku kāda krūmkoka (koka vai liela krūma detaļa?) zaros, un plaukstas smaržo. Netālu no taciņas — puķe. Puķe gan, pat ziedējusi. Nokaltusais zieda kāts — tāda mērena kaudzes kārts: ved tik' siena gubiņas un būs zaķim, kur ziemu mieloties. Tālāk tāds ērkšķu krūms kā tas, kurā zibens iespēra, un Mozus... Nē, lai paliek. Es nemaz tik labi to Veco derību nepārzinu.

Tālums. Dziļums. Skaisti. Silti. Iedomājos par tiem tur Zviedrijā, kuŗiem tagad lietus ar sniegu līst aiz apkakles.

Es — vienā kreklā. Un rokas smaržo.

Man žēl tā amerikāņa, kas visu — uz vienas bildes. Man iznāca vesels rullis. Iekrīt jau. Bet tikai detaļas. Visa nav.

Saule riet tuksnesī. Sirmā stundā. Un kanjons — visskaistāks.

2.

Reizēm uznāk muldamais.

Kanjona malā, uz pašas nogrobas, daži klaigā. Mēs arī. Atbalsis. Un tad es saku: Lūk, šeit vajadzētu latviešiem sapulcēties uz dziesmu svētkiem. Vai Jāņu vakarā. Līgot tādā te novakarē, pielīgot pilnu muldu, visu kanjonu. Pilnu līdz pat Kolorado upei (kuŗa, paldies Dievam, vēl nav nosaukta par Kennedy River). Tā tik būtu līgošana un dziedāšana! Arī „Tik pie Gaujas" varētu uzraut, jo kas tad, piemēram, Siguldas senleja gan būtu cits, ja ne kanjons? Lai izsakās lietpratēji. Bet — „aiztek Gaujas ūdeņi, aiztek", un latvieši vēl joprojām nav kanjonu pielīgojuši.

Bet kas tā būtu par kakofoniju! Un kas par līgošanu!

Padomājiet, runas vīri! Idejas nevajaga zemē mest. Runas vīriem vara rokās. Un Olafs Stumbrs šeit varētu lasīt savu „Trīspadsmito gadu". Pašā nogrobas malā kā M... Nē, lai paliek!

Nav jau nekāds trīspadsmitais.

3.

Un pēkšņi ir nakts. Pa Ekmaņu Rolfa automašīnas starmešiem lēkā stirnas.

Atpakaļ — turpat, kur sākuši. Noķērām...

Soļus divdesmit (vai pat vēl mazāk) no kraujas — neliela platforma, skatuve. Mēļa tumsa, kanjons tikko vairs saģiežams, bet Kolorado upe šalc.

Tumsā — dzeltenas un sarkanas spalvas kustas un ņirb. Dejo indiāņi.

Piespiežos pie koka, drebinos („tropiskais" aukstums, kad nakts!), skatos, klausos. Kanjona mala skan, tumsā — skaņas un kustības, kaut kas bezgala maigs, bezgala skaists, miermīlīgs, atslābinošs (kaut tikai nesaltu).

Ir jau lasītas tās indiāņu grāmatas, ir jau. Bet to lappusēs šīs skaņas — kaut kur mūžameža tumsā — nozīmēja kaut ko draušmu, dairu, mežonīgu: no tumsas, tumsā paslēpušās, glūnēja briesmas, šermuļi skrēja pa kauliem (un tās tomēr bija tikai grāmatas lappuses), tur dejo indiāņi, dejoja. Un tā bija... Tas nozīmēja...

Romāni. Stāsti. Filmas. Indiāņi.

Un šī ģimene, šīs skaņas, šīs kustības: kaut kas harmonisks, skaists, pievilcīgs, maigs, silts? Jā, jā. Dejo trīs (varbūt četras) indiāņu meitenes, vecie stāv malā un spēlē —

...mūsu vienīgo, rūgto, jocīgo mūžu...

Tā to man vēlāk skaidri priekšā nolasīja Olafs Stumbrs. Bet tas bija vēlāk. Šei bija Lielais Kanjons, mēļa tumsa un indiāņu meitenes un indiāņu mūzika, un...

Pēkšņi it kā ērkšķa dūriens — sirdī.

Kas tas? No kurienes?

Es te stāvu kā tāds „divdesmitā gadsimta neticīgais, ticīgais". un dejo indiāņu meitenes, un aiz viņām tumsā daži citi spēlē. Romāni? Filmas? Un šeit? Viņi? Es?

Atbilde nāk kā bozes belziens. Nav ko izvairīties — te tā ir, nepielūdzama, tieša, smaga kā kalēja veseris:

— Tu stāvi uz okupētas zemes!

Gribu izvairīties no belziena, mēģinu nedomāt, bet tur tā ir — atbilde. Patiesība. Fakts.

Lielā Kanjona malā, lielā „parka" vidū, kas saucas Grand Canyon National Park, dejo indiāņu meitenes, un zem viņu kāju pēdām ir viņu zeme. Un viņu tēvu, vectēvu, vecomāšu un vecvecvec...

Viņu?

Vai zeme — viņu?

Kā būtu, ja es pieietu pie viņiem un palūgtu: „Dziediet „Šī zeme ir mūsu..."

Viņi, varbūt, dziedātu, bet zeme — tā nebūtu viņu. Šeit, kur viņi dejo savas dejas, kas izkropļotas un apmelotas pa romānu lappusēm, šeit, kur skan viņu harmoniskā, mierīgā, smeldzīgā tīrā dejas melodija ir — Grand Canyon National Park. Skaidri un gaiši — angļu (vai amerikāņu) valodā. Ne jau indiāņu valodā.

Kaut kur pie Pļaviņu jūras arī dejo.

Indiāņu meitenes?

Un tēvi pūš stabules? Cilā trejdeksni?

Šī nav doma par vienu vai otru ekonomisku sistēmu, šī nav doma par vienu vai otru valsts iekārtu. Šī ir doma par to, kā supervaras un supertautas permanentē savas okupācijas.

Un apklusina to „šī zeme ir „mūsu".

Nav vairs.

Vai tas bija kāds no tiem lielajiem Virsaišiem, kas čukstēja? Tumsā, nogrobas malā ar izdzisušu pīpi. Un dziļumā šalca Kolorado upe, kā šalkusi arī toreiz, kad šeit indiāņu meitenes tiešām dejoja pa savu zemi.

Tagad vairs ne.

Un tomēr — šī ir viņu zeme.

4.

Sēžu pie biezas grāmatas un lasu tās 427. lappusē:

Vārdu Amerika pirmo reizi lietojis lotringiešu kosmografs Mārtiņš Valcermillers 1507 gadā, godinādams florentīnieti Amerigo Vespuči, kurš ap 1500. gadu aprakstījis savu atklājumu pilnos ceļojumus pa jauno pasauli.

Tā nu tas ir.

Amerigo Vespuči vārdā nosauktais Jaunais Kontinents. — Kur es esmu agrāk lasījis šo kalambūrisko formulējumu?

Un Lielā Kanjona un Pļaviņu jūras malā dejo indiāņu meitenes, un kaut kur mēļā tumsā Lielie Virsaiši sūkā savas izdzisušās pīpes un pie sevis klusu dudina: šī zeme ir mūsu...

Lokies kā gribi — tā nu tas ir.

Un tad vēl esmu kaut kur lasījis, ka indiāņi briesmīgi mīlējuši kauties paši savā starpā. Tas nebija tais Kūpera romānos.

Andrejs Irbe

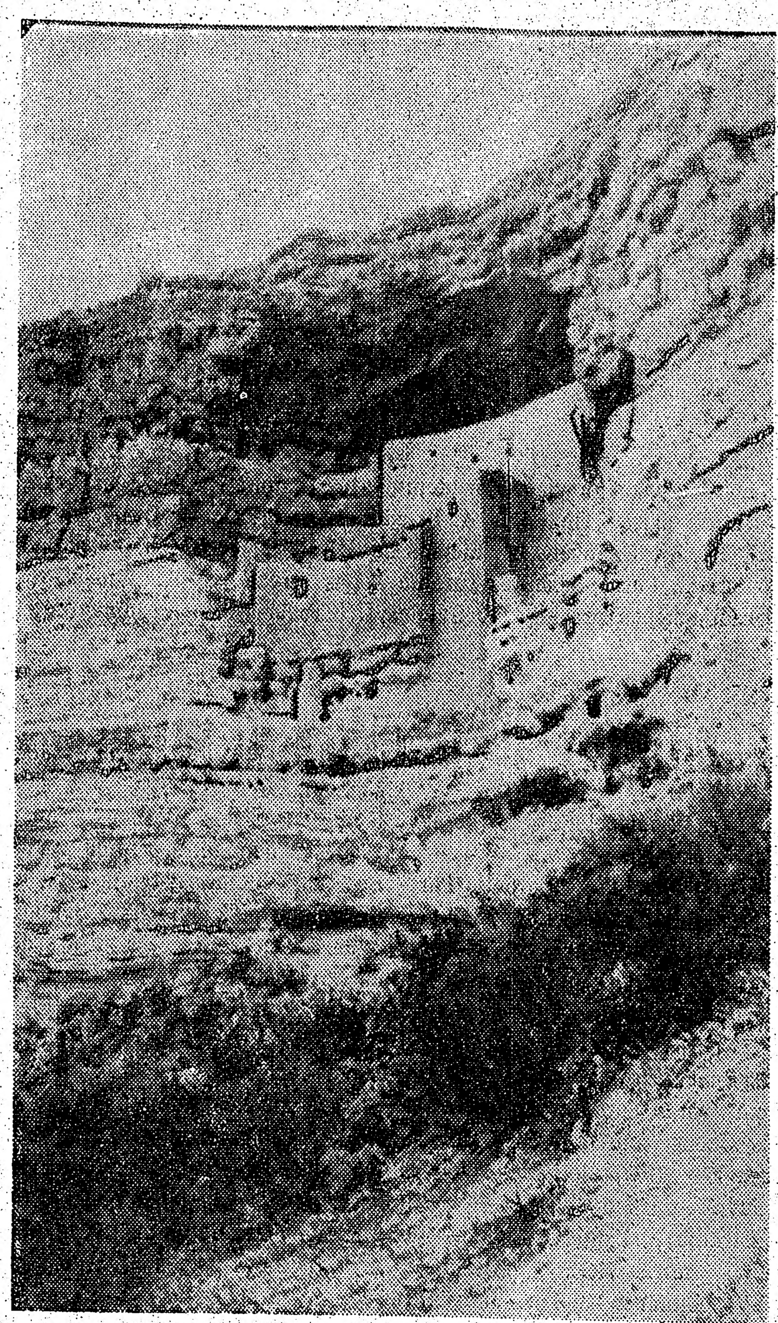

Montezuma Castle National Monument Arizonā — vairāk nekā 500 gadu vecs „debesskrāpis". Še dzīvojuši Amerikas sākotnējie iedzīvotāji indiāņi, iekām tos „civilizēja" un viņu zemi okupēja „uz visiem laikiem". Mājoklis, izcirsts un iemūrēts klintī, nekas vairāk, bet pašu zemē.
Foto: A. Irbe

PATIKA UN NEPATIKA...

(Pārnesums no 3. lpp.)

„Bacilis vai niķis" un „Tīģeris" ar 55 punktiem caurmērā, trīs nākamās iegūst pa 50 un tikai „Stāsts par zvēru dārzu" ar 45 punktiem mazliet atpaliek. Jāpiezīmē, ka šis pakāpes vērtējumā nepelnīti cieš „Koklētājs un velns" tāpēc, ka ir balets, ne luga. Par zemu, sevišķi no pēdējā viedokļa, varbūt, novērtēts arī „Stāsts par zvēru dārzu". Nav bijis izdevības šo lugu lasīt, tādēļ iespējams, ka autors tai patiesībā devis vairāk nekā saskatījis režisors.

Šai vietā, varbūt, ir izdevīgi mazliet novirzīties no temata — notikušo izrāžu vērtēšanas — un paskatīties, cik, no latviešu skatītāju viedokļa raugoties, vērtīgas pašas lugas. To izteiktu abu pakāpju caurmēra kopsummas izdalītas uz 2. Iegūtie skaitļi liecinātu, ka taisnība visiem, kuŗi šai ziņā žēlojas. Izņemot „Koklētāju un velnu" visas pārējās izrādes palikušas zem vidusmēra. Gan jāpasvītro — no latviešu skatītāju viedokļa. Oriģinālvalodās un citiem skatītāju kontingentiem tās tiklab idejiski, kā literāri varētu dot daudz vairāk. Piemēram, ja „Tīģeris" vai „Stāsts par zvēru dārzu" būtu sarakstītas latviešu valodā par tematiem, kuŗi atspoguļo parādības latviskās sabiedrības vidē, šo lugu novērtējums varētu izteikties ar skaitli, kas pārsniedz 80.

(Nobeigums sekos)

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

14. martā — plkst. 8 vakarā DV namā DV biedru un viesu vakars ar priekšnesumiem.

15. martā — pl. 4.30 Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē Gaujas gaidu vienība rīko sarīkojumu bērniem „Lieldienas brauc."

27. martā — Lielā Piektdienā, pl. 8 vak. Latviešu namā māc. K. Ekšteina referāts: Jēzus Kristus, Dievs un cilvēks. — Dziedās koris.

No 3. aprīļa — 12. aprīlim E. Vingra gleznu izstāde Sv. Jāņa draudzes sarīkojumu telpās — 200 Balmoral Ave. Atklāšana 3. aprīlī pl. 8 vak. Izstāde atvērta sestdienās un svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā, pārējās dienās no pl. 5 — 9 vak.

4. aprīlī — plkst. 8 vakarā Latviešu namā futbolistu gadskārtējā balle.

5. aprīlī — pl. 5 pēcp. Latviešu namā latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena. Latviešu nama dāmu komitejas gadskārtējais sarīkojums.

11. aprīlī — pl. 8 vakarā A.L.T. Bostonas ansambļa visizrāde — S. Moma „Svētā liesma", Bickford Park vidusskolas zālē.

18. aprīlī — plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā Sv. Andreja draudzes koŗa un simfoniskā orķestra koncerts: Jāņa Kalniņa Svētlaimības simfonija u. c. skaņdarbi.

26. aprīlī — pl. 3 pēcpusdienā Kolumbus zālē TLB sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums.

2. maijā — DV Toronto nodaļas Maija balle ar karalienes vēlēšanām DV namā.

9. maijā — pl. 5.30 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas zālē TLB sestdienas skolas A. Brigaderes pasaku lugas „Sprīdītis" izrāde.

9. maijā — pl. 6.30 Saulainē Kurzemes krišanas 25 gadu atceres svētbrīdis.

HAMILTONA

4. aprīlī — pl. 7.30 HLB dāmu komitejas rīkotais literārais vakars ar Dr. P. Vasariņa referātu „Kārļa Skalbes dzeja šāsdienas skatījumā". Piedalās: Inta Vasariņa un Skaidrīte Darkevica. 16 Queen St. N.

24. aprīlī — pl. 8 vakarā Latviešu biedrības telpās, 16 Queen St. North, dzejoļu vakars ar Olafu Stumbru.

Piemērots kandidāts atrasts, bet...

DIVREIZDIVI NOMETNES MATERIĀLĀS „LIELSAIMNIEKOŠANAS" ANALIZE • PADOMJU „KONSULĀRAIS PĀRSTĀVIS" CIKAGĀ

Redakcijai nule piesūtīts „studiju grupas biļetena" (saīsinājumā: sgb) aprīļa numurs, jau 34. publicējums. Šis sabiedrībā par ļoti kontroversālu atzītais izdevums, kuŗš bieži pauž neparastus ieskatus un neiespaidojami iet savu patstāvīgu ceļu, būdams bez līdziniekiem mūsu trimdas publikācijās, kā izdevuma 1. lappusē paskaidro tā atbildīgais redaktors un redakcijas vadītājs Aivars Ruņģis, domāts latviešu nacionālpolitisko jautājumu risināšanai; tā pamatā ir pārliecība, ka nepārtraukta un brīva uzskatu izmaiņa ir īsākais ceļš uz kopdomas izveidošanu. Tā kā „sgb" saņem tikai pavisam niecīga sabiedrības daļa, bet tā jaunākajā numurā sniegti vairāki interesanti un pārdomām noderīgi raksti, publicējam dažus izvilkumus arī mūsu lasītāju domu risināšanai.

„sgb" gandrīz vienmēr paudis neapmierinātību ar Brīvās pasaules latviešu apvienības darbību. Arī jaunākajā numurā biļetens pievēršies šim jautājumam, 1. lappusē sniedzot rakstu „Jaunu valdes priekšsēdi Brīvās pasaules latviešu apvienībai! — Piemērotākais kandidāts: Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis Tālivaldis Kronbergs!" Rakstā teikts:

— Ir pienācis pēdējais laiks, lai latviešu trimdinieku centrālās organizācijas un Brīvās pasaules latviešu apvienība no reaģētājām organizācijām taptu par izteiktām nacionālpolitiskā darba un cīņas koordinētājām! Ir pienācis pēdējais laiks pārtraukt pozēšanu!

Šāds aicinājums būtu tukšs sauklis, ja latviešiem trimdā nebūtu izauguši un nobrieduši jauni sabiedriski-politiski darbinieki, spējīgi koordinēt un vadīt mūsu īpašo nacionālpolitisko uzdevumu veikšanu mums īpašajos apstākļos.

Ievērojot Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēža Tālivalža Kronberga ilgo sabiedriski-politiskā darba pieredzi vispār un viņa darba panākumus pēdējā laikā īpaši, esot valdes priekšsēdim, proti: 1) turpinot sekmīgi vadīt dziļā demokratiskā izpratnē pasākto Kanadas latviešu organizēšanos savā apvienībā un saprašanās ceļā izlīdzinot dažas neregulāritātes, kuŗas draudēja izaugt par traucētājiem faktoriem apvienības darbā; 2) panākot 1969. gada „Tautas balvas" piešķiršanu un tādējādi rodot izkārtojumu bezizejas stāvoklī iedzītajai Brīvās pasaules latviešu apvienības „Tautas balvai"; 3) iestājoties par Brīvās pasaules latviešu apvienības darba aktivizēšanu, par dalībnieču-organizāciju ierosinājumu izvērtēšanu un respektēšanu un par darbu sadalīšanu pa visām dalībniecēm-organizācijām, atbilstoši katras īpašajai situācijai, — Tālivaldis Kronbergs apliecinājis sabiedriski-politiskā darba talantu, kas mums jāiegūst vismaz trimdas latviešu nacionālpolitiskā darba un cīņas vadīšanai, aicinot Tālivaldi Kronbergu uzņemties Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes priekšsēža amatu, atbalstot viņa kandidātūru un viņa darbu mūsu nacionālpolitiskās cīņas vadībā.

Šī Tālivalža Kronberga kandidatūras atbalstīšana nebūt nenozīmē, ka „sgb" solidārizējas ar Tālivalža Kronberga ierosināto domu par „trimdas valdības" izveidošanu. Šai sakarā „sgb" uzskata, ka Tālivalža Kronberga ierosinājums, kā katrs konstruktīvs ierosinājums, vispirms pelnījis pienācīgas un nepieciešamās debates.

„sgb" uzskata, ka pašreizējais Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes priekšsēdis P. Lejiņš ir darījis apvienības labā labāko pēc savām spējām un pēc savas labākās apziņas, „sgb" tomēr uzskata, ka nav racionāli un ka vienīgi bezizejas stāvoklī var prasīt no kāda atsevišķa darbinieka, lai tas gadiem ilgi dotu to, kas viņa spēju un spēka robežās. —

Tādi ir „sgb" ieskati. Neapšaubot T. Kronberga spējas un gribu darboties ar iespējamo enerģiju mūsu nacionālpolitisko uzdevumu laukā, taču arī nekomentējot „sgb" rakstā minētos viņa nopelnus, „Latvijas Amerikā" redakcija ieskata, ka „sgb" gan atradis piemērotu kandidātu BPLA vadīšanai, bet — izteiktā doma tomēr nav īstenojama. Vismaz pagaidām ne. Var jau aicināt T. Kronbergu uzņemties BPLA vadību, taču viņam nav iespējams šo aicinājumu pieņemt. Lai to varētu, T. Kronbergam vispirms nāktos no Kanadas pārcelties uz dzīvi ASV, tur ar savu darbu izpelnīties vidējās paaudzes uzticību un kļūt par Amerikas latviešu apvienības valdes priekšnieku. Kādēļ? „sgb" piemirsis BPLA darbības noteikumus jeb statūtus, kuŗos teikts, ka BPLA priekšsēža amats piekrīt ALAs valdes priekšsēdim. Reizē ar to BPLA priekšsēdis nav ievēlēts, bet amatu uzņemas automātiski kā ALAs valdes priekšsēdis. Esot LNAK valdes priekšsēdim, T. Kronbergam nav iespējams pieņemt aicinājumu uzņemties BPLA vadību, nedz arī uz šo amatu vēlēšanās (kādas nemaz nenotiek) kandidēt. Tā „sgb" pūles piemērota kandidāta meklēšanā bijušas veltīgas. Vismaz pagaidām.

★

Nesen noticis tas, kas līdz šim vēl nekad nav noticis: „Ziemeļkalifornijas Apskatā" publicēts pērnajā vasarā pie Portlandes notikušās Divreizdivi nometnes kases pārskats. Tas ir visai interesants un atklāj daudz, kas latviešu un sabiedrībai būtu jāzina, tādēļ „Latvijas Amerikā" redakcija bija nodomājusi šo pārskatu ar komentāriem sniegt arī saviem lasītājiem. „sgb" mūsu nodomam tomēr aizsteidzies priekšā, jaunākajā numurā publicējot Observātora rakstu „Ko par sabiedrības līdzekļiem veido, to sabiedrībai tiesības līdzveidot!" Tā kā Observātora komentāriem varam gandrīz pilnībā pievienoties, tad pašu iztirzājuma vietā sniedzam, pārņemot no „sgb", viņa domu izklāstu:

— Lai paldies „Ziemeļkalifornijas Apskatam", bet īpaši paldies lai Divreizdivi nometnes administrātoram A. Ritmanim par 1969. gada kases pārskata publicēšanu! Bija patiešām pats pēdējais laiks pēc vairāku gadu darbošanās, lai sabiedrībai ļautu ieskatīties šīs populārās nometnes izdevumu sarakstos, lai ļautu salīdzināt pieliktās pūles un izdoto naudu ar panākto un sasniegto. Tādā veidā var arī apkarot baumas un minējumus, kas radušies sakarā ar lielajiem izdevumiem, un dot pārrunām par nākotnes darbu precīzus datu materiālus.

1969. gada Divreizdivi nometnes kases pārskats rāda, ka kopīgais rīcības kapitāls (organizāciju un atsevišķu personu ziedojumi, dalībnieku maksas un iepriekšējā gada atlikums 1972,65 dol.) bijis 21.708,16 dol., 1969. gadā izdoti 17.015,76 dol., atstājot nākotnes darbam 4692,40 dol.

Nekādā veidā neapšaubot to, ka latviešu jauniešu latviskās izglītības veicināšanai izdoti 17.015,76 dol., ieskatīsimies, cik racionāli un cik atbilstoši mūsu kopīgajai materiālajai varēšanai, kāda tā parādīta līdz šim, saimniekots ar šo naudu.

Vispirms jau kases pārskatā atklājas kāda nepilnība, kuŗa prasa noteiktus paskaidrojumus. Šajā nometnē, pēc administrātora A. Ritmaņa informācijas, piedalījušies 126 jaunieši. Nometnes dalības maksa bija 100 dol. no personas. Kases pārskats rāda, ka no nometnes dalībnieku maksām ieņemti 12.097,07 dol. (12. 600 dol. vietā). Tātad — ap 500 dol. no dalības maksām gājuši vai nu zudumā, vai arī visiem jauniešiem nav bijusi 100 dol. liela dalības maksa. Vai arī dažiem nav bijis jāmaksā dalības maksa?

1969. gada Divreizdivi nometnes izdevumi sadalīti šādi: 1) Samaksa Menucha nometnei (dalībnieki un lektori) 10.596,48 dol., 2) mācību līdzekļi, iespieddarbi, materiāli 1856,05 dol., 3) lektoru ceļa naudas 2497,65 dol., 4) pasta un telefona izdevumi 336,50 dol., 5) Avīžu reklāma un propaganda 395,88 dol., 6) Aparātu un palīglīdzekļu īre 92,55 dol., 7) transporta izdevumi (ieskaitot jūrmalas braucienu) 493,95 dol., 8) Divreizdivi nozīmes 192 dol., 9) Nometnes 2x2 filma 100 dol., 10) Nelaimes gadījumu apdrošināšana 49,70 dol., 11) ceļa naudas dalībniekiem 125 dol., 12) dažādi izdevumi 185,74 dol., 13) Kanadas naudas zaudējums 94,26 dol.

Vispirms mēs konstatējam, ka 126 dalībnieku un nezināma lektoru skaita uzturēšanai amerikāņu nometnē izdoti 10.596,48 dolari. (Jāpiezīmē ka par modernu un latviskai audzināšanai ļoti piemērotu izskandinātajā nometnē bijuši tik veci, sagrabējuši dīvāni, ka valsts himnas laikā ne viens vien dalībnieks nav varējis laicīgi vai piedienīgi uzslieties kājās! Salīdzināsim šo amerikāņu nometnei izdoto summu ar tiem datiem, kas minēti „Laika" 7. janvāra numurā, proti, par latviešu jauniešu semināra iespējām Garezerā. Tā direktors māc. V. Vārsbergs ziņo, ka 100 jauniešu lielai divnedēļu kursantu grupai šāgada augusta beigās būs jāmaksā 40 dol. nedēļā, ieskaitot lektoru naudas. Tas nozīmē, ka 100 jauniešu semināra uzturēšanai nometnē un apgādāšanai ar lektoriem vienā nedēļā tiks izdoti 4000 dol. Nekādi citi papildus izdevumi par mācību līdzekļiem, nometnes nozīmēm, filmām u.t.t. nav paredzēti.

1969. gada Divreizdivi nometnes dažādām lietām, kuŗas varētu klasificēt kā mācības „līdzekļus", izdoti 2240.60 dol. (skat. izdevumu 2., 6., 8. un 9. punktu). Klāt nāk dažādām „ceļa naudām" izdotie 3116,60 dol. (skat. izdevumu 3., 7. un 11. punktu). Šie izdevumi ir ar administrātora piezīmi, ka „vairāki lektori atteicās no ceļa naudām vai arī saņēma daļu no tām". Pasta un telefona izdevumiem lēsti 336,50 dol. Avīžu reklāmai un propagandai 395,88 dol. „Dažādiem" (?) izdevumiem 185,74 dol.

Ja, manuprāt, nebūtu jādiskutē par „Kanadas naudas zaudējumu" (94,26 dol.) un nelaimes gadījumu apdrošināšanu (ja tāda jāmaksā un nav ieslēgta nometnes maksā

(Nobeigums 7. lpp.)

1970. gada jaunie modeli
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
APSKATĀMI MŪSU JAUNAJĀS SKATES TELPĀS.
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām.
ROBERTSON MOTORS
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
1555 Danforth Ave., Toronto
Hans PLAUDE Tel. HO 6-1131

ONTARIO AUGSTĀKAJĀ TIESĀ
TIESAS ŪTRUPĒ
pārdodams īpašums
140 Wanless Avenue, Toronto, Ontario

Valdis Boss — pieprasītājs
Astra Boss — atbildētāja

Saskaņā ar ūtrupes lēmumu šai sakarā šī raksta parakstītājs maģistrs savā birojā Osgoode Hall, Toronto pilsētā, ceturtdienā, 1970. gada aprīļa 9. datumā, plkst. 12 dienā piedāvās publiskā vairāksolīšanā vienu nedalāmu īpašumu — zemes gabalu un ēku 140 Wanless Avenue, Toronto, Ontario, kas sīkāk aprakstīts Toronto pilsētas reģistrācijas daļas reģistrācijas birojā ierakstītajā hipotēkā ar numuru 82439 E. O.

Īpašuma piedāvāšana pārdošanai pakļauta maģistra noteiktiem ierobežojumiem. Pircējam pārdošanas dienā jāiemaksā pārdevēja aizstāvjiem 10% no samaksas, bet atlikums jāiemaksā tiesā 30 dienu laikā pēc pārdošanas dienas, bez augļiem. Nokārtojumi izdarāmi pēc pārdošanas datuma. Pircējam pašam jāgādā par sava īpašuma tiesību apstiprināšanu. Pārdošanas noteikumi ir tie, kurus noteicis šī raksta parakstītājs.

Īpašumā uzcelta 6 istabu, divstāvu mūra ēka, kurā iekārtotas 3 guļamistabas, viena vannas istaba un izbūvēta atpūtas telpa ar divdaļīgu vannas istabu. Iežogotais zemes gabals ir 25 pēdas x 137 pēdas.

Tuvāka informācija un ūtrupes noteikumi pieprasāmi Eric R. Murray, Q. C., Cohl, Murray & Oak firmā, 2788 Bathurst Street, Toronto 19, Ontario, tālr. 787-1435.

Izziņots Toronto 1970. gada marta 2. dienā.
G. W. Dunn,
maģistrs

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkalēs
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837.

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. **LE 7-1401**

LATVIJAS KORPORĀCIJU APVIENĪBA
publicējusi izdevumu
Sadarbība Baltijas problēmu pētījumos
56 lpp., bagātīgi ilustrēts, 20x30 cm formāts
Dabūjama: DV Grāmatnīcā — 491 College Street,
Cena $1.50
Toronto 174, Ont.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

KAS? KUR? KO? TORONTO

OLD COUNTRY DELICATESSEN
2800 DUNDAS ST. WEST, PIE KEELE, TĀLR. 769-8640
Emilija un Georgs DUMPE

ALFRED **STIKUTS** REALTOR
A. STIKUTS, FRI.
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
65 Marlee Av. Toronto, 789-3361
1363 Wilson Ave., Downsview, 248-0101
1851 Lawrence Ave. E. Scarboro, 752-1770

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. ***Ausma Miķelsons***

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

8
KRASU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■
citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363-6496

DĀVANU SAIŅI

uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.

Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.

Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¼ mārc netto. Šie saiņīši ir pilnīgi apdrošināti.

Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.

Ārpus Toronto daivojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu pasiņojuma saņemšanas.

Lietuviešu uzņēmums.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

VAJADZĪGI PĀRDEVĒJI
latviešu būvmateriālu uzņēmumā. Iespējas avansēties.
Tuvākai informācijai zvanīt
Toronto, tel. 889-1471 un 225-5314

VASARNICU ĪPAŠNIEKI!
Dažādu lieluma aluminija logi un durvis par pazeminātām cenām.
Zvanīt Toronto, tel. 889-1471

PAULIS - JURIS
JA ESAT DZIMIS 12. VII 1928.,
lūdzu atsaucies šīs avīzes kantorī zem
TAUDARIŅA

Vai esat nokārtojuši abonementu?

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā
iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

LATVIEŠU NAMS
491 College ielā, Toronto 4
īrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos
māju remontus
iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

KONCERTS
- 20. GADSIMTEŅA -
KORA MŪZIKA
Toronto universitātes koncertu koris, Waterloo luterāņu universitātes koris. Diriģenti: Lloyd Bradshaw, Walter H. Kemp; dziedās Tālivaldža Ķeniņa
PIAE CANTIONES NOVAE
(pirmatskaņojums)
svētdien, 15. martā, plkst 8.30 vakarā Toronto universitātes mūzikas fakultātes MacMillan teātrī, Edward Johnson ēkā (aiz mūzeja). Ieeja brīva.

Tagad, 1970. gadā labāki kā jebkad
DĀVANU CERTIFIKĀTI UZ LATVIJU
(US dolāros vai vērtīgos rubļos)
OFICIĀLI
PILNĪGI GARANTĒTI
Pasūtiniet dāvanu certifikātus saviem piederīgiem. Pieskaitiet 25% komisiju izdevumiem. Tā būs labāka dāvana jūsu piederīgiem.
KĀDĒĻ? Tādēļ, ka Vneshposyltorg veikalu noliktavas ir pilnas dažādām mantām, kā: pārtiku, drēbēm, mājsaimniecības piederumiem u. c., ko jūsu piederīgie var iegādāties.
LOTI MĒRENAS CENAS
Lai arī ko jūsu piederīgie izvēlētos, viņi to var iegādāties par vispiemērotākām cenām. Lai tā epliecinātu, mēs jums varam piesūtīt par brīvu kurā var redzēt, ko jūsu piederīgie var iegādāties par DĀVANU CERTIFIKĀTIEM.
DĀVANU CERTIFIKĀTI IR LABĀKIE
Kad pārbaudīsit cenrāža saturu un cenas, tad atzīsit, ka dāvanu certifikāti ir labāki par saiņiem un daudz labāki par skaidru naudu, jo jūsu piederīgie var izvēlēties ko grib par vispieņemamākām cenām.
PASŪTINIET INTERTRADE EXPRESS CORP.
Tūkstoši pasūtina dāvanu certifikātus saviem piederīgiem un ir ļoti apmierināti. Ja jūs līdz šim vēl neesat sūtījuši dāvanu certifikātus, tad ieteicam tagad tos sūtīt, un jūs pārliecināsities par mūsu pakalpojumu ātrumu.
Pasūtiniet tagad tikai caur IEVĒRĪBAI:
Mēs pieņemam pasūtinājumus automašīnām.
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jaunāko bezmaksas cenrādi!
Ļoti svarīgi:

apdrošināšana plus
VALD BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

ĀBOLU IZPĀRDOŠANA
JEKABSONS,
27 Thorncliffe Avenue,
tel. 461-2593

AUSEKLIS
JANSONS
Tālr. 698-7370
407 Birchmount Rd.
Scarborough, Ont.
Mēbeles, aizkari, grīdsegas, mēbeļu pārvilkšana.

Amerikas latviešu teātra BOSTONAS ANSAMBĻA
V. SOMERSETA MOMA lugas 3 cēlienos
VIESIZRĀDE TORONTO
SVĒTĀ LIESMA
sestdien, 11. aprīlī, pl. 8 vakarā Bickford Park High School auditorijā.
(777 Bloor St. W., pazemja Christie pietura.)
Režisors: VALFRĪDS STREIPS. Skatuves gleznotāja MAIJA ŠLESERE.
Tēlotāji: Ance Rozīte, Ilze Sedrika, Rasma Birzgale, Maija Priede, Reinis Birzgalis, Valfrīds Streips, Gunārs Straumēns un Vitolds Vītols.
Biļetes iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā, Latviešu namā, 491 College St.
Tel. 921-7121 no pl. 9—5 p.p., sestdienās no pl. 9—2 p.p.
Izrādes dienā — stundu pirms izrādes pie ieejas.
Biļetes: $4.00, $3.50 un $3.00, skolēniem puscenas

Piemērots kandidāts atrasts, bet...

(Pārnesums no 6. lpp.)

10.596,48 dol.), tad pārējie posteņi šai Divreizdivi nometnes kases pārskata izdevumu ailē parāda īstu „lielsaimniekošanu" — viena nullīte šā vai tā, mums tas nieks!

Vispirms rodas loģisks jautājums, vai pati Divreizdivi nometne ir piemērotākais atrisinājums jauniešu latviskās izglītības padziļināšanai, ja tās „propagandai un reklāmai avīzēs" vien jāizlieto 395,88 dol., bet pasta un telefona izdevumiem 336,50 dol. Ļoti respektējami skaitļi! (Še Observātoram jāponē: pietiekamai informēšanai par nometni — kā dalībnieku piesaistīšanai, tā ziedojumu saņemšanai — sludinājumi avīzēs tomēr šķiet vajadzīgi, jo nometnes rikotāju pašu informēšanas iespējas tik plašas nav. — LA red.)

Tālāk — kas gan šī bijusi par piemērotu un modernu nometni, ja tajā īpaši bijuši jāīrē „aparāti un palīglīdzekļi" par 92,55 dol.? Kas ir mistiskās „Divreizdivi nometnes nozīmes" 192 dol. vērtībā? (Ne jau 5 vai 10 dol. vērtībā!) Kāds tām svars latviskās izglītības laukā? Kas ir „2x2 nometnes filma" par 100 dol.? Vai tad nepietiek ar „avīžu reklāmu un propagandu"? Kam šī filma vajadzīga?

Visai fascinējošs ir mācību līdzekļu, iespieddarbu un materiālu postenis — 1856,05 dol.! Kādi gan apdrukāta papīra kalni nogāzušies pār kursantiem! Tik milzīga summa tomēr būtu jādetalizē: grāmatas, papīrs; kur, kas un kad iespiests u.t.t.

Vēl fascinējošāks ir dažādo ceļa naudu postenis — 3116,60 dol.! Par spīti tam, ka vairāki lektori atteikušies no ceļa naudām vai arī saņēmuši tikai daļu no tām, „transporta izdevumi" sasniedz trīs ceturtdaļas no vienas nedēļas visas nometnes izmaksas. Gaŗezerā! — Kas gan ir mistiskie „nometnes dalībnieki", kuŗiem maksāta ceļa nauda 125 dol. apmērā? Kāpēc neminēt vārdā visus tos lektorus, kas atteicās no ceļa naudām? Taču vārdā jamin tie lektori, kuŗiem daļēji vai pilnīgi atlīdzināja ceļa naudas. Tā būtu tikai kases grāmatas pilnīga pabeigšana! Tad būtu iespējams arī izvērtēt, cik racionāli vai taupīgi saimniekojuši nometnes organizētāji. Būtu iespējams diskutēt, vai nepieciešams, piemēram, vest īpašus lektorus no ASV austrumu krasta, ja rietumu krasta nometnes tiešā tuvumā dzīvo līdzīgi vai citi lietpratēji. Detalizēts ceļa naudu izdevumu saraksts apklusinātu baumas, ka sabiedrības līdzekļi izšķērdēti nevajadzīgi.

Ar šo 1969. gada Divreizdivi nometnes izdevumu analizi ir uzsvērts, ka uzrakstītais kases pārskats nebūt nav pilnīgs un noslēgts, ka latviešu sabiedrība ir tiesīga prasīt attaisnojošāku izdevumu pārskatu. Latviešu sabiedrības kopā sanestie līdzekļi ir par daudz svarīgi, lai krāsainu attēlu un filmiņu, lai skanīgu un jūsmīgu vārdu aizsegā tā šķiestos ar latviešu naudu, kā to, manuprāt, darījusi tā cilvēku grupiņa, kuŗa rīkojusi līdzšinējās nometnes.

Latviešu jauniešu semināriem gadā jāizdod ne vien 17.000 dol., bet vēl vairāk! Par šo naudu latviešu jauniešu semināri jārīko latviešu īpašumos, lai arī tos sekmētu materiāli. Mīts, ka tā sauktās Divreizdivi nometnes jārīko modernās amerikāņu nometnēs, tika sagrauts 1969. gadā. Katram, kas lasījis aizvadītās nometnes izdevumu pārskatu un informējies par nometnošanas vietu, nav ne mazāko šaubu, ka pieliktās pūles un izdotā nauda nekādā ziņā nesedzas ar sasniegto un panākto. Gluži otrādi — tā bijusi „lielsaimniekošana" pāri savām spējām.

Latviešu jauniešu semināri jārīko nevis 100 jauniešiem vien, bet visiem, kaut nometņotāju sanāktu 1000 vai vēl vairāk!

Lai vēlreiz paldies A. Ritmanim, kuŗš ir pirmais Divreizdivi administrātors, kas atklājis sabiedrībai Divreizdivi kases resp. izdevumu pārskatu! Tikai viņam vienīgajam jāpateicas, ja sabiedrība ieskatīs līdzšinējās saimniekošanas veida pārmērības un nākotnē nometņu rikotāji izlietos kopīgos līdzekļus daudz prātīgāk — varbūt izlietos ar tādu apdomu un skopumu, it kā tā būtu pašu personīgā nauda! —

Tāda ir Observātora Divreizdivi nometnes izdevumu analize „sgb" jaunākajā numurā.

☆

„sgb" lappusēs ieviesta arī humora un satīras nodaļa „Skabargas", kuŗā publicē lasītāju vai „lasītāju" vēstules, kuŗu beigās sniegti „Skabargu" komentāri. Jaunākajā „sgb" numurā šai nodaļā lasāma šāda vēstule:

— Pad. savienības „konsulārais pārstāvis" Čikagā Richards Spuris pilnā sparā veic Pad. savienības interešu aizstāvēšanu un tās „pilsoņu" aprūpēšanu. Šinīs dienās saņēmu vēstuli, kuŗā „konsuls", kautrīgi aizslēpies aiz „Travel Service Riga" nosaukuma, ieteic nekavēties ar viņa „preces" iegādi „neskaidru aizspriedumu dēļ", jo tā „nozīmīgāka kā visas trimdas labākās pamācības kopā saliktas". Man nekas nebūtu ko iebilst, ja Spuris veiktu tikai pliku ceļojumu aģenta lomu un sagādātu „Intūristam" ceļotājus uz PSRS. Tas nemaz nebūtu pret manu kapitālistisko pārliecību un filozofiju. Bet Latvijas okupantu varas „konsuls" izkārto ātru vīzu sagādi uz PSRS (trīs nedēļas parasto 6 mēnešu vietā) un, kā liecina nupat saņemtā vēstule, izpalīdz „individuālu Latvijas apciemojumu kārtošanā" un „piederīgo izsaukšanā ciemoties uz šejieni" (!). Richards Spuris arī gatavs pārvest slepenus trimdas jaunatnes un citus lētticīgo vēstījumus „uzticamām" personām uz Latviju. — Vai mūsu pilsētas lielajiem pretkomūnisma cīnītājiem Vilciņam, Viksniņam, Zieriņam nevajadzētu pārtraukt pašu cilvēka I. Spilnera apkaŗošanu un veltīt vairāk vērības „konsula" aktivitātēm Čikagā? Nez', vai viņš bauda diplomāta imunitāti? — Čikagietis —

Uz to „Skabargas" atbildējušas: „Droši vien — nebauda. Bet — vai būtu vērts nosmērēt rokas?"

„Latvijas Amerikā" piebilde: Ja tiešām tā ir, kā raksta Čikagietis, tad — jebkādi komentāri lieki!

PASMAIDĪŠANAI

Pēteris un Paulis pēc tenisa spēles garderobē pārģērbjas. Pēteris, ļoti pārsteigts, noskatās, kā draugs ar mokām iespraucas sieviešu korsetē, un jautā: „Kopš kuŗa laika un kāda velna pēc tu valkā šo, teiksim, jocīgo apģērba gabalu?" — „Kopš mana sieva to atrada manas automašīnas cimdu nodalījumā," Paulis nopūšas.

☆

„Nu, ko mana sieva teica, kad jūs piezvanījāt un paziņojāt, ka šodien darba apstākļu dēļ pārradīšos vēlāk mājās?" ieinteresēts un smaidīdams restorāna viesmīlim jautā Kripatiņa kungs. — „Viņa tikai noprasīja, vai uz to var droši paļauties," viesmīlis laipni, taču vienaldzīgi atbild.

☆

Divi draugi jautri sarunājas bārā, kad viens pēkšņi iejautājas: „Saki, vecais, kas visvairāk līdzinās vecai desmit dolaru zīmei?" — „Nav ne mazākās jausmas," pēc īsas apdomāšanās otrs atzīstas. — „Tur tā jaunā un starojošā blondīne pie stūŗa galdiņa!" paskaidro pirmais. „Uz viņas ir tikpat daudz neredzamu pirkstu nospiedumu kā uz vecas desmit dolaru zīmes."

☆

Kamēr pagasta krogū divi nikumā iekaisuši vīri viens otru apstrādā dūrēm, mazs puišelis aizskrien pie vietējā policista un aizelsies sauc: „Nāciet ātri, viens pašreiz taisās nosist manu tēvu!" Policists skriešus ierodas notikuma vietā un pagriežas pret sekojošo puiseli: „Kuŗš tad ir tavs tēvs?" — „Kā lai es to zinu?" mazais parausta plecus. „Tā noskaidrošanai viņi taču kaujas!"

☆

Ārsts nopietņā brīdinājuma balsī paziņo savam pacientam: „Alkohols saīsina jūsu dzīvi!" — „Vai ne?" slimnieks priecīgs atsaucas. „Man arī liekas, ka laiks nekad nepaiet tik ātri kā reizēs, kad rokā ir šņabja glāzīte!"

☆

„Dacīt, man stāstīja, ka tev pēc vēdera operācijas palikusi visai liela un neglīta rēta. Vai tas taisnība?" draudzenei jautā Lonija, kad abas atkal reiz pārrunā nopietnus dzīves jautājumus. — „Taisnība jau ir gan," Dace atzīstas, „bet no tava vīra puses tas nav smuki, ka viņš šādas lietas stāsta tālāk!"

☆

Birojā ienāk skaista brunete un jautā tuvākajam darbiniekam: „Vai es varu runāt ar direktora kungu?" — Uzrunātais paskatās jautātājā un, acīm labpatikā iemirdzoties, atzinīgi nosaka: „Jā, meitenīt, apmeklētājas ar tādiem apaļumiem direktors vienmēr pieņem!" — „Tas jauki," brunete atbild, „tad pieteiciet, lūdzu, viņa sievu."

☆

Piekrāptais vīrs, dusmās trīcēdams, pārsteidzas mājās un uzkliedz sievai: „Es zinu visu!" — „Beidz taču savu lielīšanos!" viņa mierīgi atsaka. „Ja jau tu visu tik labi zini, tad: kad īsti notika Napoleona liktenīgā kauja pie Vaterlo?"

☆

„Vai tu zini, kas īsti noticis ar Imantu?" jautā Uģis kopīgajam draugam Valdim. „Neesmu viņu jau mēnešiem vairs redzējis." — „Nekas sevišķs," jautātais atbild. „Viņš apprecēja to meiteni, kuŗu izglāba no noslīkšanas, un kopš šī laika tikai reti rādās veco draugu sabiedrībā." — „Tik laimīgs?" Uģis priecīgi iesaucas. — „Laimīgs? Es drīzāk teiktu, ka viņš sācis vairīties no ūdens..." Valdis piebilst.

„Kā redzu, tad jūs jau esat iepazinušās..."

SPORTS

JAUNS LATVIEŠU SMAGATLĒTS

Hamiltonā notikušajās Ontario provinces jaunatnes meistarsacīkstēs svara celšanā pirmo reizi piedalījās arī 17 gadu vecais latvietis Valters Deguns no Tanderbejas (Thunder Bay), vidusskolas 11. klases audzēknis, kas sācis celt svarus pirms 2 gadiem. Pērn blondais latviešu jauneklis uzvarēja jau Minesotas t.s. Northerns atklātajās meistarsacīkstēs, bet šogad izpelnījās balvu, kuru piešķir tam jaunatnes svara cēlējam, kas gada laikā uzrādījis lielāko progresu. Startējot vidējā svara katēgorijā, Valters Deguns Ontario provinces meistarsacīkstēs olimpiskajā trīscīņā ar 625 mārciņu kopsvaru (spiešanā 200 mārc., raušanā 180 un grūšanā 245) guva pārliecinošu uzvaru, pārspējot 2. vietas ieguvēju par 100 mārc.

Sacīkstēs par tiesnesi darbojās bijušais Kanadas meistars A. Kārkliņš, kas vēlāk izteicās, ka bijis patīkami vērot, kā viens no viņa trenētajiem skolas audzēkņiem uzvarējis sava svara katēgorijā. Kā jau agrāk ziņots, A. Kārkliņš jau vairāk nekā gadu strādā par mācībspēku kādā arodskolā, tajā veicot arī fiziskās audzināšanas skolotāja uzdevumus. Ž. Z.

PELDĒŠANAS MEISTARSACĪKSTES GAITA DALĪBNIEKUS

Turpinot ideju, kuru Latviešu sporta apvienība Kanadā sāka īstenot 1967. gadā un kuŗa jauniešos guvusi atzīstamu interesi, šogad 4. aprīlī plkst. 3.30 pēcpusdienā University Settlement peldbaseinā Toronto (23 Grange Rd., dienvidos pie Ontario mākslas galerijas) jau 4. gadu notiks Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes peldēšanā. Līdz šim lielākais dalībnieku skaits (25) bija pagājušā gada meistarsacīkstēs, bet liekas, ka šogad meistarsacīkstes pārspēs visas iepriekšējās kā dalībnieku skaita, tā arī sasniegumu ziņā, jo Toronto vidusskolu vienībās peld daudzi latviešu jaunieši, uzrādot ne vien labus rezultātus, bet labprāt piedaloties arī latviešu sacīkstēs. Tie skatītāju desmiti, kuŗi pērn redzēja spraigās Kārļa Jirgena un Valža Pālena divcīņas, trīs māsas Vaitas, Mārtiņa Grimbas un Arvīda Siļa peldējumus jaunākajās grupās, ir vienādos ieskatos, ka jauno peldētāju materiāls ir labs.

Latviešu sporta apvienība Kanadā aicina visus latviešu zēnus un meitenes piedalīties šajās meistarsacīkstēs, kuŗās paredzēta šāda programma: 1960. g. un vēlāk dzimušiem zēniem — 25 j. brīvā stilā; 1958. un 1959. g. dzimušiem zēniem — 50 j brīvā stilā, 50 j uz krūtīm un 50 j. jardus uz muguras; 1956. un 1957. g. dzimušajiem zēniem — 100 j brīvā stilā, 100 j uz krūtīm, 100 j uz muguras un 50 j tauriņstilā; 1954. un 1955. g. dzimušajiem, tāpat kā 1953. g. un agrāk dzimušajiem zēniem — 100 un 400 j brīvā stilā, 200 j uz krūtīm, 100 j uz muguras un 100 j tauriņstilā; 1960. g. un vēlāk dzimušajām meitenēm — 25 j brīvā stilā; 1958. un 1959. g. dzimušajām meitenēm — 50 j brīvā stilā, 50 j uz krūtīm un 50 j uz muguras; 1956. un 1957. g. dzimušajām meitenēm 100 j brīvā stilā, 100 j uz krūtīm un 100 j uz muguras; 1954. un 1955. g., tāpat 1953. g. un agrāk dzimušajām meitenēm — 100 j brīvā stilā, 200 j uz krūtīm un 100 j uz muguras.

Tuvāka informācija un dalībnieku pieteikšanās veidlapas pieprasāmas Gunāram Gubiņam (55 Pine Crest. Rd., Toronto 161; tālr. 767—1398) vai skolotājai Judītei Vāgnerai TLB sestdienas skolā.

—cbb—

Pompidū ASV apmeklējuma atbalsis Parizē

PAD. SAVIENIBAS ŽIDI ATGĀDINA IZRAELAI HITLERA METODES

No oficiālā valsts apmeklējuma ASV Francijas prezidents Žoržs Pompidū Parīzē atgriezās 4. martā, par savu viesošanos izsakoties, ka ir apmierināts ar tās „beigu izskaņu" un „mēs esam pakalpojuši franču un amerikāņu draudzībai".

Pirms Ņujorkas atstāšanas, dodoties atceļā uz Parīzi un gaidot, kamēr lidmašīnu rūpīgi pārmeklē, vai tajā nav novietotas sprāgstbumbas, Pompidū nosūtīja telegrammu Baltajam namam Vašingtonā, izteicot sevišķu pateicību par ASV prezidenta Niksona pēkšņo ierašanos Ņujorkā notikušajā banketā 2. marta vakarā, kur ASV prezidents, par spīti žīdu demonstrācijām Čikagā un Ņujorkā, cildināja franču un amerikāņu labās attieksmes. Lai mazinātu Niksona lidojuma nozīmi uz Ņujorku, žīdu ietekmētā prese piezīmēja, ka prezidents būtu darījis to pašu, ja viesošanos ASV būtu gatavojies pārtraukt arī Pad. savienības ministru prezidents Kosīgins.

Pēdējā sarunā ar reportieriem Ņujorkā Pompidū par savu viesošanos uzmanīgi izteicās, ka nevēlas noslēpt zināmus gadījumus, „kuŗi manu atmiņu tomēr ļoti vāji ietekmēs". Attieksmē uz Čikagas 10.000 Izraēlas interešu atbalstītāju demonstrāciju pret Pompidū par lidmašīnu pārdošanu Lībijai Francijas prezidents atkārtoti izsacīja izbrīnu par pilsētas pārvaldes pasīvo nostāju, kuŗa viņu ļoti pārsteigusi. Francija, kā zināms, pārdevusi 110 lidmašīnu Lībijai kā nekarotājai valstij, izraisot Izraēlā satraukumu, ka no Lībijas tās varētu iegūt Ēģipte. Prezidents Niksons savukārt izteicies republikāņu līderiem kongresā, ka demonstrācijas Čikagā bijušas nesaprotams un neattaisnojams notikums, kas varējis smagi skart uzlabotās ASV un Francijas attieksmes.

Pompidū viziti ASV plaši komentējusi Parīzes prese, cita vidū atspēkojot žīdu sabiedrisko domu, ka Francijas prezidents, pieņemot žīdu delegāciju Čikagā, būtu Izraēlu apzīmējis par „rasisku un reliģisku žīdu valsti". Pompidū Parīzē izteicies, ka Čikagas žīdu rabīns Sejmors Kons pēc sanāksmes Čikagā pareizi tulkojis viņa piezīmi, ka Izraēlai jākļūst par valsti, ļi.dzīgu pārējām Vidējos austrumos, bet nav lietojis jēdzienu par „rasisku un reliģisku" valsti. Pēdējā preses konferencē Ņujorkā Pompidū arī uzsvēris, kan nav antisemīts un ka viņam daudz draugu Francijas žīdu sabiedrībā.

Kamēr Parīzē vēl nav apklususas atskaņas par prezidenta Pompidū viesošanos ASV, no Jeruzalemes ziņo, ka Izraēla pārmetusi Pad. savienībai organizētas kampaņas vadīšanu, spiežot Maskavas žīdus parakstīt pret Izraēlu vērstu deklarāciju. Šādu apgalvojumu Izraēlas parlamentā izteicis ārlietu ministrs Ebans. Pad. savienības prominenti žīdi Maskavā esot izteikušies, ka Izraēlas militārā rīcība atdzīvinot "atmiņas par hitleriešu barbarismu". Padomju valdības kontrolētā prese nosodījusi Izraēlas kustības Vidējos austrumos. Tpašā deklarācijā 52 Pad. savienības žīdu pārstāvji esot izteikušies, ka „cionisti pabalsta imperiālismu ar lielgabalu gaļu" pret arabiem. Memorandu parakstījis arī tuvs Kosīgina palīgs Benjamins Dimišics, primabalerīna Maja Plisetskaja un pazīstamais padomju komēdiants Arkādijs Raikins. Tālāk Jeruzalemes avoti vēstī, ka Dimšics un padomju ārlietu ministrijas referents Leonīds Zamjatins preses konferencē Maskavā paskaidrojuši, ka Pad. savienība principā atbalsta arabu partizānu cīņas par okupēto apgabalu atbrīvošanu. Zamjatins izteicies: „Mūsu politika attieksmē uz Izraēlu ir skaidra — mēs esam labvēlīgi tās eksistencei miermīlīgā sadzīvē ar kaimiņiem."

Izraēlas ārlietu ministrs Ebans parlamentā vainoja Pad. savienību par „kaŗa ugunskura uzurdīšanu Vidējos austrumos", apgādājot arabus ar ieročiem un „aktīvi atbalstot" arabu teroristus. Maskavas politika Vidējos austrumos tāpēc neatbilst uzsvērtajiem valdības centieniem panākt mieru un sadarbību pasaulē. Ebans savu paskaidrojumu pabeidza ar vārdiem: „Tas norāda uz faktu, ka Pad. savienība apzināti pūlas uzturēt dzīvu bīstamo spriegumu Vidējos austrumos."

No Kairo ziņo, ka Izraēlas bumbvedēji uzbrukuši kādai ēģiptes slimnīcai, ignorējot Sarkanā krusta karogu uz tās jumta. Bumbošanas laikā slimnīcā atradušies 120 pacientu. Pēc ēģiptiešu ziņām, ievērojami bojātas arī vairākas mošejas, skolas un privātmājas.

Rumānija prasa aizliegt manevrus svešās zemēs

Pārdrošā uzņēmībā Rumānijas delegācija 25 valstu atbruņošanās konferencē Ženēvā pieprasījusi starptautisku līgumu, kuŗš aizliegtu militārus manevrus citu valstu territorijās vai to pierobežā. Nav šaubu, ka šis pieprasījums vērsts pret Pad. savienības tieksmēm „manevrēt" citās **valstīs.**

Rumānija jau ilgu laiku padota Pad. savienības spiedienam piekrist Varšavas pakta valstu militāriem manevriem tās territorijā. Rumānijas delgācijas vadītāja Jona Tatkova pieprasījums Ženēvā tomēr ir pretrunā ar rietumvalstīm, jo ASV, Anglija un Francija rēgulāri izdara militārus manevrus Rietumvācijā, kaut ar Bonnas piekrišanu. Tādēļ nav ticams, ka šīs valstis atbalstīs Rumānijas prasību, jo tas nozīmētu atteikšanos no militārajām apmācībām Rietumvācijā visas Eiropas drošības interesēs. Šī prasība nepieņemama arī Pad. savienībai, kuŗa joprojām cieši turas pie savas t. s. Brežņeva doktrīnas, ka Maskavai tiesības militāri iejaukties ikvienā Austrumeiropas zemē, ja tā atzīst, ka komūnisms tajā apdraudēts, kā tas notika 1968. gada augustā, kad okupēja Čechoslovakiju.

Liekas, ka arī pati Rumānija netic, ka varētu nodrošināties ar šādu starptautisku līgumu, kuŗš izslēgtu „varas lietošanu, draudus vai iejaukšanos citu valstu iekšējās lietās jebkādā veidā un apstākļos".

Novērotāji Ženēvā ieskata, ka Rumānijas prasība vairāk domāta pasaules uzmanības pievēršanai Pad. savienības draudam Austrumeiropas valstīs, kuŗas negrib būt atkarīgas no Kremļa hierarchijas.

Jauns kanclers Austrijā

Bruno Kreiskis, kuŗš uzņēmies sastādīt pirmo Austrijas sociālistu valdību kopš 25 gadiem, Vinē izteicies, ka stingri turpinās līdzšinējo valsts neitrālo kursu ārpolitikā līdzīgi Šveicei. Kreiskis, kuŗš kļuvis par pirmo Austrijas žīdu tautības kancleru, ir sociālistu partijas priekšsēdis un 1. marta vēlēšanās pieveica līdzšinējo kanclera Jozefa Klausa konservātīvo tautas partiju. Klauss ar savu kabinetu atkāpās 3. martā pēc 4 gadu ilgas valdīšanas, kad Austrijas valsts prezidents Francs Jonass lūdza Kreiski sastādīt jauno valdību.

Paredzams, ka sociālisti izveidos lielo koaliciju, kādā kopā ar konservātīvajiem valdīja no 1945. — 1966. gadam. Iepriekšējā koalicijā Kreiskis bija ārlietu ministrs un palīdzēja izstrādāt Austrumu un Rietumu līgumprojektu, kuŗš izbeidza padomju okupāciju Austrijā, garantējot tās neitrālitāti ar noteikumu, ka tā nedrīkst pievienoties nevienam varas blokam. Tāpēc Austrijas ārlietu politikai ir visai maza loma vispārējā pasaules forumā.

Pašreiz 59 gadus vecais Kreiskis jau izplānojis trīs sociālās reformas, par kuŗām izteicies: „Mēs, sociāldemokrati, vēlamies vispārēju nodokļu reformu, ar kuŗu samazināsies nodokļu nasta mazāku ienākumu grupām. Bez tam mēs vēlamies pastiprināt mūsu saimniecības industrializāciju un modernizēšanu, kā arī pārveidot mūsu skolu un universitāšu izglītības sistēmu." Kreiskis deklarējis, ka viņa nolūks nav upurēt attieksmes ar Rietumiem, sevišķi ar Rietumvāciju, lai panāktu labākas attieksmes ar Austrumeiropu. Uz jautājumu, kā viņš jūtas, kļūstot par pirmo žīdu tautības kancleru Adolfa Hitlera dzimtenē, Kreiskis atbildējis, ka viņa ģimenes ciltskoks iesniedzas 200 gadu Austrijas pagātnē un ka Hitlers nav bijis spējīgs uzrādīt tik vecus senčus. Žīds Benjamins Disraēli bijis Anglijas ministru prezidents 19. gadsimtā, bet neviens toreiz neesot jautājis, vai viņš ir anglis.

AKTUĀLAIS ĪSUMĀ

☆ Ontario transporta ministrija iesniegusi Kanadiešu transporta komisijai protestu pret svētdienas darbības atļauju piešķiršanu divām smago automašīnu firmām. Ministrija ir ieskatos, ka lielceļu aizņemšana ar smagajām kravas mašīnām sagādātu lielas nepatikšanas parastajiem izbraucējiem, nelabvēlīgi ietekmējot tūrismu. Bez tam — ja dažām firmām šāda atļauja piešķirta, tā būtu jāpiešķir arī citām, lai izvairītos no diskriminācijas.

☆ Pēc 12 gadu darba Toronto policijas departamenta vadītāja posteni atstājis Džēms Makejs. Viņa pēctecis šai amatā ir 48 gadu vecais Haroldš Ādamsons, kas izvēlēts no 4 kandidātiem. Ādamsons policijas departamentā darbojas jau 29 gadus, piedalījies arī otrā pasaules kaŗā un guvis popularitāti darba biedru starpā.

☆ Finanču ministrs Bensons savā nodokļu projektā paredzējis tos gūt arī no studentiem, aplikot ar nodokli līdz šim atbrīvotās stipendijas, dažādos pabalstus un piešķirumus zinātniskiem pētījumiem. Bensons apgalvo, ka valdības pabalstu summas augušas uz 600 milj. dolariem šai mācību gadā jeb 10 proc. no personīgo ienākumu nodokļa kopsummas.

☆ No Kodiakas, Aļaskā, ziņo, ka salas austrumpiekraste nosēta ar 10.000 eļļas un citu atkritumu nogalinātiem putniem. Eļļa, kā spriež federālās valdības pārstāvji, kas lidmašīnās pārlidojuši minēto apgabalu, atskalota no tankkuģiem, atbrīvojoties no atkritumu balasta Kuka līcī.

☆ Ārlietu ministrs Šārps pārliecināts, ka Pekinga piekāpsies jautājumā par Formozas resp. nacionālās Ķīnas territorijas ietilpināšanas sarkanās Ķīnas suverēnitātē **atzīšanu. Sarunas par** attieksmju nodibināšanu Kanadas un komūnistu Ķīnas starpā ilgst jau vairāk par gadu.

☆ Ontario veselības ministrs Vells noliedz, ka veselības apdrošināšanas plāna OHSIP ietvaros provincei rastos peļņa. Tomēr apgalvojums ir tikai daļēja patiesība, jo OHSIP plānā province ietilpinājusi arī veselības palīdzības līdzekļu programmu, paredzot tai 65 milj. dolaru no OHSIP līdzekļiem. Ministrs paskaidroja, ka Veselības palīglīdzekļu plāns integrēts veselības apdrošināšanas plānā, tādēļ, ka citādi apdrošinātie „nevarētu saņemt pakalpojumus, par kuŗiem maksā"...

☆ Ontario pilsoņu apvienību federācija iesniegusi federālajai valdībai iersosinājumu paaugstināt valdības pabalstus ģimenēm, kuŗu apgādnieks ir invalids, par 25 procentiem, ja ģimene saņēmusi pabalstu 2 gadus, bet par 15 proc., ja pabalsts saņemts 5 gadus. Ierosinājumā prasīta arī minima algu paaugstināšana un 100 dol. piešķiršana Ziemsvētkos ģimenēm, kas saņem labklājības pabalstus, jo „Santa Klauss tādu ģimeņu bērnu vēlēšanos citādi nespējot ievērot".

—ns

Kanada turpinās barot Pad. savienību

Otavas garastāvoklis atkal uzlabojies sakarā ar Kanadas un Pad. savienības tirdzniecības līguma pagarināšanu uz turpmākiem trīs gadiem, paredzot lielākus Kanadas kviešu sūtījumus Maskavai. Līguma pagarināšanas protokolu Otavā parakstīja Kanadas tirdzniecības ministrs Pepins un Pad. savienības pirmais tirdzniecības viceministrs Kuzmins. Kopš Pad. savienība 1956. gadā uzsāka iepirkumus Kanadā, pēdējā tai piegādājusi 760 milj. bušeļu kviešu. Kopš tirdzniecības līguma parakstīšanas Pad. savienības eksports uz Kanadu pastāvīgi audzis un 1968. gadā tas sasniedza 21.600.000 dol. pret 5.500.000 dol. lielo Kanadas eksportu tai pašā laikā uz Pad. savienību, neieskaitot kviešu izvedumus, par kuŗiem samaksa ir visai problēmatiska, zinot, ka Pad. savienība par tiem atsūtījusi visai nevērtīgu tirgus preci un savus propagandas materiālus.

Okvilles traktoru rūpnīca Twin Lake Tractors Ltd., parakstījusi līgumu, ka tā vienīgā turpmāk būs tiesīga pārdot padomju traktorus Kanadas farmeŗiem. Pēc viena mēneša ilgām sarunām šis līgums parakstīts ar Maskavas iestādījumu Traktorexsport. Līgums paredz, ka šis padomju iestādījums sūtīs uz Kanadu arī savus tehniķus, kuŗi Kanadas farmeŗus apmācīs, kā ar tās traktoriem rīkoties...

Būsim darbos ideālisti . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

šādā veidā godinot lielā dzejnieka 20 gadu pēcnāves piemiņu. Uz galdiem dega sveces, lai viens netraucētu otra klātieni. Varbūt tas ir jauns kults, varbūt arī tikai „plezīrs", taču ir patīkami šādā gaisotnē būt, jo sveces degdamas vibrē arī pie mūsu zārkiem, pie mūsu tautas mūža, ja vien tās laikā neapmaina pret neizdegušām . . . Lai skumīgumu padzītu kā nelūgtu viesi, kas nāk ar sveču gaismu, dzejnieki Valda Dreimane, Dzintars Freimanis un Tālivaldis Ķikauka lasīja no saviem literārajiem darbiem, bet Marijas Urnežus dzejoli nolasīja Rasma Birzgale. Tad nāca dziedoņi no Tēvijas, no Līgas kora, un veco emigrantu mītni pāršalca dziesmas daudzās balsīs, taču vienā korī, sveču liesmas sadrebinot vēl vairāk no dziedātāju elpas. Atzinība pienākas arī divām mākslas studentēm — Olitai Kaķei un Andai Ģērmanei par filmu „Latvija", kuŗa deva mākslinieciskū pārdzīvojumu, jo radīta bez propagandas līdzekļiem, tomēr tajā bija jūtami tautas un zemes dziļums un skaistums, kas ir kā Jāņu vainags apvīts ap Latviju.

Osvalds Akmentiņš

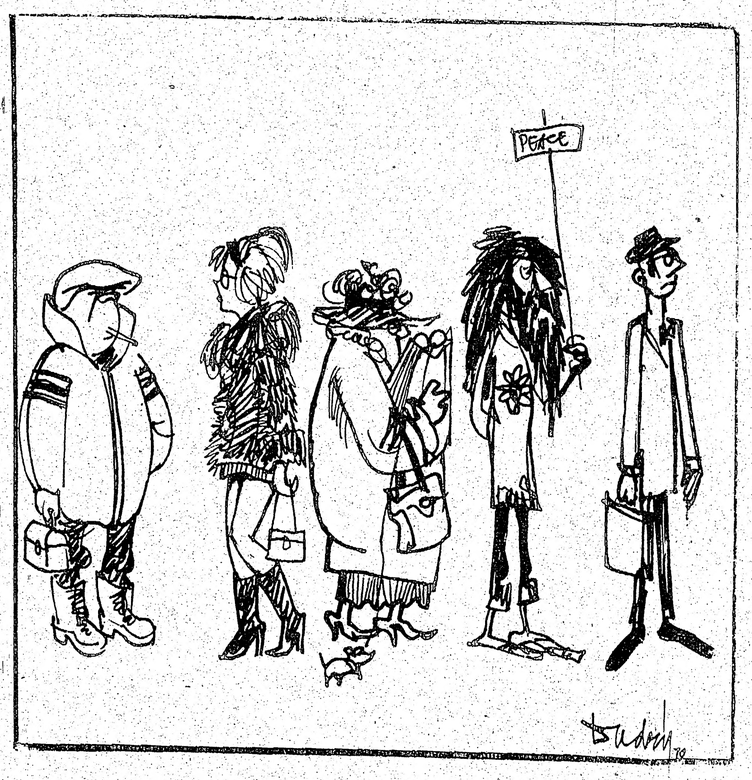

Modernās sabiedrības pārstāvji: no kreisās — būvstrādnieks, kan celejas ierēdne, tandinar kuŗa vienmēr iepērkas, hipijs-protestētājs un ceļojošais tirgotājs. Dadža karikatūra

Vidusjūrā atkal pazudusi franču zemūdene

Vidusjūrā 4. martā atkal pazudusi franču zemūdene „Eurydice" ar 57 vīru lielu apkalpi. Francijas aizsardzības ministrija atzinusi zemūdeni par zudušu, kad saņēma vēsti, ka virs ūdens parādījies raksturīgais eļļas plankums, kuŗš parasti rodas pēc kādas zemūdenes bojā ejas. Zemūdenes pazušanas vietā atrastas dažas atliekas, kuŗas tāpat liecina, ka tā gājusi bojā.

850 tonnīgā zemūdene nogrimusi pie Karematas raga, 35 jūdzes austrumos no Tulonas. Tā ir otra Daphne klases zemūdene, kuŗa Vidusjūrā gājusi bojā 2 gadu laikā. „Eurydice" apkalpē bez 56 franču kaŗa jūrniekiem bija arī viens Pakistānas armijas virsnieks, kuŗš piedalījās apmācībās sakarā ar 3 šī tipa zemūdeņu pasūtinājumu Francijā.

Pazudušā zemūdene, atstājusi savu bazi Santropecā, radiogrammā ziņojusi, ka uzsāk ieniršanu rāmā jūrā. Pēc nepilnas stundas ģeofiziskā krasta laboratorija konstatēja jūrā eksploziju, kuŗu eksperti vēlāk atzina par notikušu zemūdenē. Pieņem, ka tā, varbūt, sadūrusies ar Tunēzijas 1326 tonnu lielo preču kuģi „Tabarka", kuŗš ieradās Marseļā 4. marta naktī, lai pārbaudītu dažus vieglus bojājumus.

Piezīmējams, ka 1968. gada janvārī miklainos apstākļos Vidusjūrā pazuda franču zemūdene „Minerva" ar 52 apkalpes locekļiem. To līdz šim nav izdevies atrast, pat ne noteikt tās bojā ejas iemeslus. Tā paša gada janvārī, tikai dažas dienas vēlāk, Vidusjūrā, 120 jūdžu attālumā no Kipras salas, pazuda Izraēlas zemūdene „Dakara" ar 69 apkalpes vīriem. Toreizējais Francijas prezidents Degolls personīgi kāpa kādas zemūdenes klajā, lai piedalītos meklēšanas ieinirumos bojā gājušās „Minerva" vietā, un nolika franču jūrniekiem vainagu, lai pierādītu, ka Daphne tipa zemūdenes ir drošas arī niršanai lielos dziļumos.

SIKĀS ZINAS

Itālijas prezidents Džuzepe Saragats 9 stundu laikā izrunājies ar 29 politiķiem par to, kuŗš vēlētos sastādīt jauno koalicijas valdību. Italijā nav bijusi stabila valdība kopš centra un kreisās koalicijas krišanas pērngadā jūlijā.

Sarkanās Ķīnas un Kanadas sarunvežī 11. martā atkal tikās Zviedrijas galvaspilsētā Stokholmā, lai atsāktu sarunas par diplomātisku attieksmju izveidošanu. Abas puses atzina grūtības, kuŗas joprojām pastāv galvenajā strīda punktā — nacionālās Ķīnas jautājumā. Pekinga vēlas, lai Kanada atzīst sarkanās Ķīnas suverēnitāti arī pār Formozas salu.

Bijušā ASV prezidenta Lindona Džonsona veselības stāvoklis uzlabojies. Viņam slimnīcā jau atļautas īsas pastaigas, pielaisti arī citi apmeklētāji bez dzīvesbiedres, kuŗa gandrīz visu laiku uzturējās pie viņa slimības gultas.

Pēc 18 mēnešu darbības par tirdzniecības atašeju no Pad. savienības sūtniecības Meksikā aizbēgusi 30 gadu vecā Raja Kiseļņikova, kuŗai piešķirtas politiskās bēgles patvēruma tiesības. Kiseļņikova paskaidrojusi, ka vairums padomju diplomātu nodarbojas ar spiegošanu un organizējuši Meksikā arī studentu nemierus, kādi, piemēram, notikuši 1968. gadā olimpisko spēļu priekšvakarā. Viņa uz Rietumiem esot pārbēgusi tādēļ, ka redzējusi še cilvēkus dzīvojam daudz brīvāk un labāk nekā Pad. savienībā.

Bulgārijas gaisa satiksmes līnijas vadītājs un kādreizējais gaisa spēku pulkvežleitnants Ivans Popovs lūdzis zviedru iestādēm Stokholmā politiskā bēgļa patvēruma tiesības. Bulgārijas sūtniecības ierēdņi centušies Popovu pierunāt grozīt savu lēmumu, kā ziņo Stokholmas laikraksts „Aftonbladet".

Sanžuanā, Trinidadas salā, iemestas degbumbas divās kanadiešu bankās — The Canadian Imperial Bank of Commerce un The Royal Bank of Canada nodaļās.

Neapoles priekšpilsētā, Italijā, novērota lēna zemes celšanās. Dažās vietās pēdējo mēnešu laikā zemes līmenis paaugstinājies par 3 pēdām virs agrākā. No apdraudētā apgabala jau evakuēti 15.000 iedzīvotāju.

ASV prezidents Niksons paziņojis jaunu amerikāņu militāro vienību atvilkšanu no Vietnamas aprīļa mēnesī. Baltā nama preses sekretārs R. Zīglers nav minējis atvelkamo spēku skaitlisko lielumu. Agrāk bija runa par 70.000 vīriem.

Kanadā 7. martā bija redzams daļējs saules aptumsums. Toronto tas bija skatāms plkst. 1.36 pēcpusdienā, kad vairāk nekā trīs ceturtdaļas saules aizsedza mēness ēna. Pilnīgs saules aptumsums bija redzams tikai austrumu krastā, kur tas ilga no plkst. 12.22 — 2.49 pēcpusdienā. Aptumsuma laikā izdarīti daudz zinātnisku novērojumu.

Kipras salā vēl gruzd nemieri

Kipras policija apcietinājusi 11 personu sakarā ar atentāta mēģinājumu pret salas prezidentu arhibīskapu Makariosu. Prezidents palika neievainots, kad viņa helikopteru tūlīt pēc pacelšanās skāra ložu kārta. Kāda lode gan smagi ievainoja pilotu, bet viņš vēl paguva novadīt mašīnu drošībā.

Atentātu pret 57 gadus veco arhibīskapu izdarīja trīs bruņoti uzbrucēji, šaujot uz helikopteru ar mašīnpistolēm no kādas ēkas jumta, iepriekš izsviežot rokas granātu uz archibīskapa pils sargiem un iespiežot tos aizsegā. Visi apcietinātie ir Kipras grieķi un bijušā iekšlietu ministra Polikarposa Georgadjisa atbalstītāji. Georgadjiss bija Makariosa uzticības vīrs 8 gadus, bet 1968. gadā Grieķijas militārā junta viņu piespieda no amata atteikties, vēršot pret to aizdomas par piedalīšanos sazvērestībā, kuŗas nolūks bija nogalināt Grieķijas ministru prezidentu Georgu Papadopulosu.

Pēc atentāta mēģinājuma pret archibīskapu Makariosu Georgadjisa mājā atrasti divi revolveŗi un municija. Viņš paskaidrojis, ka tos viņam uzdāvinājis pats Makarioss. Nav tomēr ziņu par Georgadjisa apcietināšanu. Plaisa starp Georgadjisu un Makariosu radās sakarā ar agrākajiem sarežģījumiem Kipras salā.

Tūkstošiem grieķu apsveica archibīskapu Makariosu ar izglābšanos, kad viņš atgriezās no ministru padomes ārkārtas sanāksmes.

Komūnisti gaisa piratēriju apkaro ļoti vienkārši

Austrumberlīnē kāds jauns pāris ielavījies Austrumvācijas gaisa satiksmes sabiedrības Interflug pasažieŗu limašīnā, lai izkļūtu uz Rietumiem, šī Antonov - 24 tipa satiksmes lidmašīna pašreiz pārvadā apmeklētājus Leipcigas pavasara mesai. Īsi pēc lidmašīnas starta bēgļi mēģināja iekļūt pilota kabīnē, lai to piespiestu mainīt lidojuma kursu. Taču kabīne izrādījās aizslēgta. Jūtot, kas notiek, pilots pēkšņi atgriezās Austrumberlīnē, kur lidmašīnas nosēšanās laikā abi bēgļi, baidoties soda, nošāvās.

Kamēr visā brīvajā pasaulē domā un spriež, kā pasargāties no gaisa pirātiem, komūnistiem ir pavisam vienkāršs pretlīdzeklis — noslēgt pilota kabīnes durvis!